Β΄ ΤΟΜΟΣ

1951

25

ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

Η Παιδόπολις

Ἡ Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1951
ΕΤΟΣ Β΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 25 (1)

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι . . . . Δρχ.	100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται . . . . . »	50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα »	25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται »	10.000

Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστ. Τυπογραφείου: Βασ. Ἀραγιάννης, Ἀμισσοῦ 24 Ν. Σμύρνη

ΕΝΑ ΠΑΛΑΙΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Η ΦΙΛΑΛΗΘΕΙΑ ΑΝΤΑΜΕΙΒΕΤΑΙ

Μιὰ μητέρα, ὅταν ὁ γιός της ἔφυγε, κατὰ τὴν συνήθεια τῶν Ἠπειρωτῶν, γιὰ τὴν ξενητιά, ἔρραψε μέσα στὴ φόδρα τῆς φορεσιᾶς του, γιὰ ἀσφάλεια, μερικὰ φλουριά, γιὰ νὰ τὰ ἔχη τὸ παιδί της σὲ ὥρα ἀνάγκης.

Ὅταν δὲ ὁ γιός της τὴν ἀποχαιρετοῦσε, τοῦ εἶπε:

—Ἂν θέλης νὰ σὲ ἀγαπάη καὶ νὰ σὲ προστατεύη ὁ Θεὸς μὴν πῆς ποτὲ στὴ ζωή σου ψέμματα.

Τὸ καραβάνι ὅμως, στὸ ὁποῖο βρισκόταν κι' ὁ νεαρὸς ταξιδιάρης, ἔπεσε σὲ χέρια ληστῶν. Οἱ κακοῦργοι ἀφοῦ ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς ταξιδιῶτες ὅ,τι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν, πῆραν καὶ τὸ δισάκκι τοῦ μικροῦ φίλου μας.

—Ἔχεις, τοῦ εἶπαν, ἀπάνω σου χρήματα;

Ὁ νέος θυμήθηκε τότε τὴν συμβουλὴ τῆς μητέρας του καὶ ἰδιαίτερα πῶς ὁ Θεὸς προστατεύει αὐτοὺς ποὺ λένε τὴν ἀλήθεια. Ἔτσι χωρὶς κανένα δισταγμὸ τοὺς εἶπε πὼς στὰ ροῦχα του ἔχει ραμμένα μερικὰ φλουριά!

Οἱ λησταὶ νόμισαν πὼς ὁ μικρὸς ἀστειεύεται. Μὰ εἶπαν τὰ λόγια του στὸν ἀρχηγό τους. Μὲ ἔκπληξη ὁ ἀρχιληστὴς ρώτησε τὸ νέο ἂν εἶναι ἀλήθεια πὼς ἔχει ραμμένα στὰ ροῦχα του φλωριά!

—Ποτέ, τοὺς εἶπε, μὲ περηφάνεια, δὲν λέω ψέμματα.

Οἱ λησταὶ ξυλώνουν τὰ ροῦχα του καὶ βρίσκουν πραγματικὰ τὰ φλουριά.

—Μὰ καλὰ βρὲ παιδί μου, τὸν ρωτᾶ ὁ ἀρχιληστής· πῶς ἀποφάσισες νὰ φανερώσης τὰ κρυμμένα φλωριά σου χωρὶς νὰ μεταχειρισθῆ κανεὶς βία εἰς βάρος σου;

—Ἡ μητέρα μου, ἀποκρίθηκε ὁ νέος, μοῦ παράγγειλε νὰ μὴ λέω ποτὲ ψέμματα. Καὶ σὰν καλὸς γιὸς χρωστάω ὑπακοὴ στὰ λόγια τῆς μητέρας μου. Ὁ Θεός, μοῦ εἶπε ἡ μάνα μου, δὲν ἀγαπάει τοὺς ψεῦτες καὶ ἐγὼ θέλω νὰ μὲ ἀγαπάη ὁ Θεός.

Οἱ ληστὲς καὶ ὁ ἀρχηγός τους ἔμειναν ἄφωνοι καὶ συλλογισμένοι. Τὰ λόγια τοῦ παιδιοῦ συγκίνησαν τὴν τόσο σκληρὴ καρδιά τους. Κι' ἔπειτα ἀπὸ μικρὴ σιωπὴ ὁ ἀρχιληστὴς εἶπε:

—Ἐὰν ὁ μικρὸς αὐτὸς συμμορφώνεται μὲ τὶς παραγγελίες τῆς μητέρας του, εἶναι ντροπή μας νὰ μὴν ἀκοῦμε ἐμεῖς τὶς παραγγελίες τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος, φυσικά, οὔτε ληστεῖες, οὔτε κλοπές, οὔτε ἐγκλήματα θέλει. Ἂν ὁ Θεὸς ἀποστρέφεται τοὺς ψεῦτες, πολὺ περισσότερο ἀποστρέφεται τοὺς κακούργους. Ἀπὸ σήμερα λοιπὸν ἀποχαιρετῶ καὶ σᾶς καὶ τὸ ληστρικὸ βίο.

Οἱ λησταὶ τότε εἶπαν πὼς θέλουν νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ τους. Ἐπέστρεψαν λοιπὸν ὅλα τὰ πράγματα ποὺ εἶχαν ἁρπάξει ἀπὸ τοὺς ταξιδιῶτες.

Ἔτσι ὁ νέος μὲ τὴν φιλαλήθειά του κατάφερε νὰ σώση καὶ τοὺς συνταξιδιῶτες του, καὶ τοὺς ληστὲς ἀπὸ τὸ ληστρικὸ βίο, καὶ τὸ δισάκκι του, καὶ τὰ φλωριά του, καὶ νὰ ἐξακολουθήση τὸ ταξίδι του, καὶ πιστὸς πάντα στὶς παραγγελίες τῆς μητέρας του, εὐτύχησε στὴν ξενητειά!

Τῆς «κακοήθους ψευδολογίας», εἶπεν ὁ Γεροστάθης, κακοηθέστερες θυγατέρες εἶναι ἡ κολακεία, ἡ συκοφαντία, ἡ ἀπάτη καὶ ἡ διαβολή!

Βέβαια, οἱ ἔπαινοι τοὺς ὁποίους ἡ πονηρὴ ἀλεποῦ ἔλεγε στὸν κόρακα γιὰ τὸ ὡραῖο χρῶμα καὶ τὴν ὡραία φωνή του γιὰ νὰ τὸν κάμη νὰ ἀνοίξη τὸ στόμα του καὶ νὰ τοῦ ἁρπάξη τὸ κρέας ποὺ κρατοῦσε, δὲν ἦταν παρὰ ψευδολογίες.

Νὰ μὴν πιστεύωμε λοιπὸν τοὺς αἰσχροὺς καὶ πονηροὺς κόλακες ποὺ μᾶς φορτώνουν μὲ ἐπαίνους, ποὺ δὲν ἀξίζουμε, γιὰ νὰ μᾶς ἐξαπατοῦν. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν πέφτουμε στὴν παγίδα τῶν κολάκων πρέπει νὰ γνωρίζουμε καλὰ τὸν ἑαυτό μας καὶ νὰ μὴ νομίζουμε, ἀνόητα, πὼς ἔχουμε προτερήματα καὶ ἀρετὲς ποὺ δὲν ἔχουμε· τὸ «Γνῶθι σ' αὐτὸν» εἶναι τὸ ἀντιφάρμακο τῆς κολακείας.

Ὁ ἀρχαῖος **φιλόσοφος** Ἀντισθένης ἔλεγε ὀρθὰ πὼς οἱ κόλακες εἶναι πολὺ χειρότεροι ἀπὸ τοὺς κόρακες, γιατὶ αὐτοὶ τρῶνε πτώματα, ἐνῶ ἐκεῖνοι κατατρώγουν τὶς ψυχὲς τῶν ζωντανῶν.

Ἐὰν δὲ εἶναι μωρία νὰ πιστεύουμε τοὺς κόλακες, εἶναι αἰσχρὸ νὰ εἶναι κανεὶς κόλακας, ἀπατεὼν καὶ ψεύτης.

(Ἀπὸ τὸν «Γεροστάθη»)

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ

Ὦ Γενάρη, Καλαντάρη,
τὰ κορίτσια σου ποῦ τἄ 'χεις
— στὰ θολόσταχτα κρυμμένα.

Ἅγιασαν τὰ νερὰ
πᾶν τὰ παγανά!

Χαρὰ στὰ φῶτα τὰ στεγνά...

Ἀπ' τ' Ἅγι' Ἀντωνιοῦ καὶ πέρα
Δὸς τοῦ φουστανιοῦ σ' ἀγέρα.

Ἡ καλὴ ἀμυγδαλιὰ ἀνθίζει τὸ Γενάρ[η]
καὶ βαστάει τ' ἀμύγδαλα ὅλον τὸν Ἁ[λωνάρη]
(λωνάρ[η])

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ

Ἡ πρώτη παροιμία σημαίνει πὼς τ[ὰ] κορίτσια εἶνε, λόγῳ τοῦ κρύου, κρυ[μ]μένα στὴ ζεστασιὰ τῆς κουζίνας του[ς].

Ἡ δεύτερη: Μὲ τὸν ἁγιασμὸ τοῦ νε[ροῦ] φεύγουν οἱ καλικάντζαροι.

Ἡ τρίτη: ὁλόκληρη ἡ παροιμία ἔ[χει]:

Χαρὰ στὰ Φῶτα τὰ στεγνὰ
καὶ τὴν Λαμπρὴ βρεμμένη.

Σημαίνει: πῶς δὲν συμφέρει τὴν ἐ[ποχὴ] αὐτὴ πολλὴ βροχὴ γιὰ τὰ σπαρ[τά]. Καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Λαμ[πρῆς] τὰ σπαρτὰ ἔχουν ἀνάγκη ἀπ[ὸ] βροχή.

Ἡ τέταρτη: εἶναι ἑφτανησιώτικη πα[ροιμία]: Ἀπ' τὰ μισὰ τοῦ Γενάρη παλαι[ότερα] ἄρχιζαν οἱ χαρὲς καὶ οἱ γιορτὲ[ς] τοῦ Καρναβαλιοῦ. Ὑπάρχει μάλιστ[α] καὶ χορικὸ δίστιχο ποὺ ἔλεγε:

Δός του ἀπάνω, δός του πέρα
δὸς τοῦ φουστανιοῦ σ' ἀγέρα.

Ἡ πέμπτη: Ἡ παροιμία αὐτὴ λέγε[ται] βέβαια καὶ γιὰ τὶς ἀμυγδαλιές. Εἶ[ναι] ὅμως καὶ ἀλληγορική: Καὶ εἶναι γι[ὰ] τὶς φιλίες, ποὺ πρέπει ἂν εἶναι ἀλη[θινές], νὰ βαστᾶνε πολλὰ χρόνια.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΙΩΠΗ

Ὁ Ζήνων ὁ Ἀθηναῖος ὅταν ἄκουσε κάποτε ἕνα νεαρὸ νὰ φλυαρῆ τοῦ εἶπε:

«Δύο ὦτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἕν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούομεν ἧττονα δὲ λέγομεν», δηλαδὴ ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα:

«Ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωσε δύο αὐτιὰ κι ἕνα στόμα. Γιὰ νὰ ἀκοῦμε περισσότερ[ο] καὶ νὰ λέμε λιγότερα».

Ὁ Σιμωνίδης ὁ Κεῖος ἔλεγε: «λα[λ]ήσας μὲν πολλάκις μετενόησα, σιωπή[σας δὲ] οὐδέποτε». Δηλαδὴ πολλὲς φο[ρ]ὲς μετενόησα γιὰ κεῖνα ποὺ εἶπα. Πο[τ]ὲ ὅμως γιὰ κεῖνα ποὺ δὲν εἶπα».

Εὐτυχισμένο τό 1951

Τὰ κάλλαντα

ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΝΩΝ

'Αρχιμηνιὰ κι' ἀρχιχρονιὰ κι' ἀρχὴ τοῦ
(Γεναρίου.
"Αγιος Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισα-
(ρεία.
Βαστάει κόλλα καὶ χαρτί, χαρτὶ καὶ κα-
(λαμάρι.
Τὸ καλαμάρι ἔγραφε καὶ τὸ χαρτὶ ὡμίλει:
«Βασίλη μ' πόθεν ἔρχεσαι καὶ πόθεν κα-
(τεβαίνεις;»
«'Απὸ τὸ δάσκαλο ἔρχομαι στὴ Μάνα μου
(πηγαίνω!»
«"Αν ἔρχεσ' ἀπὸ τὸ δάσκαλο πές μας τὴν
("Αλφα—Βῆτα».
Στὴν πατερίτσ' ἀκούμπησε νὰ πῆ τὴν
("Αλφα—Βῆτα.
Κι' ἡ πατερίτσα ἦταν χλωρὴ καὶ πέταξε
(κλωνάρι.
Κλωνάρι χρυσοκλώναρο κι' ἀργυροκεντη-
(μένο.
Κι' ἀπάνω στὰ βλαστήματα περδίκια κε-
(λαδοῦσαν.
Κι' ὄχι περδίκια μοναχά, μόν' κι' ἄγρια
(περιστέρια.
'Εδῶ ποὺ τραγουδήσαμε καρφὶ νὰ μὴ ρα-
(γίση.
Κι' ὁ καπετάνιος καραβιοῦ χρόνους πολ-
(λοὺς νὰ ζήση.
'Εσένα πρέπ' ἀφέντη μου, φρεγάδα ν' ἀρ-
(ματώσης.
Νάχη τὴν πρύμνην ἀψηλή, τὴν πλώρη σὰν
(λιοντάρι.
Νάχη κατάρτια μπρούντζινα καὶ ξάρτια
(συρματένια.
Καὶ τὰ πανιὰ μεταξωτὰ κι' ἀντένες ἀτσα-
(λένιες.
Στὴν πλώρη κάθεται ὁ Χριστός, στὴ μέση
(ἡ Παναγία.
Καὶ πίσω στὸ τιμόνι κάθεται ὁ "Αγιος
(Νικόλας.
Στὴν 'Αγγλετέρα νὰ διαβῆς, φλουρὶ νὰ τὴ
(φορτώσης.
Χρόνους πολλοὺς νὰ χαίρεσαι καὶ πάντα
(εὐτυχισμένος.
'Εδῶ ποὺ τραγουδήσαμε καρφὶ νὰ μὴ ρα-
(γίση.
Κι' ὁ καπετάνιος καραβιοῦ χρόνους πολ-
(λοὺς νὰ ζήση.

*

ΤΩΝ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

'Αφέντη μου πρωτύτερα καὶ πρωτοτιμημένε
πρῶτα σὲ τίμησε ὁ Θεός, κατόπι ὁ κό-
(σμος ὅλος.
Σὲ τίμησε κι' ὁ Βασιληᾶς νὰ πᾶς νὰ στε-
(φανώσης.
Φτιάνει στεφάνι ἀπὸ φλουρὶ κι' ἀπὸ μαρ-
(γαριτάρι.
Νὰ ζῆς καὶ νᾶσαι, ἀφέντη μου, πάντα
(τραγούδια νἄχης.
Γιὰ βάλε τὸ χεράκι σου στὴν ἀργυρή σου
(τσέπη.
"Αν ἔχης γρόσια δός μας τα, φλουριὰ μὴν
(τὰ λυπᾶσαι.
"Αν ἔχης καὶ μονόγροσα, κέρνα τὰ παλ-
(ληκάρια.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΠΑΙΓΝΙΔΙ

(Πρωτοχρονιάτικο διήγημα)

Τὸ λέγω πρῶτο, γιατὶ εἶναι τὸ πρῶτο ποὺ θυμᾶμαι. Ἄλλα ποὺ θὰ μοῦ χάρισαν προτύτερα τὰ ξέχασα. Μ' αὐτὸ μένει στὴ θύμησή μου τόσο ζωηρά!

Ἦταν, λοιπόν, ἕνας πίθηκος, ποὺ κι' ἄλλη φορὰ μίλησα γι' αὐτόν! Θἄμουν παρὰ πολὺ μικρός, γιατὶ οἱ γονεῖς μου μὲ εἶχαν ἀκόμα στὴν κάμαρά τους. Καὶ θἄταν παρὰ πολὺ πρωΐ, γιατὶ ἤμουν ἀκόμα στὸ κρεββατάκι μου κι' ἔβλεπα τὸ γαλάζιο τοῖχο τῆς κάμαρας στολισμένο ἀπὸ μιὰ ρόδινη γραμμή, ποὺ τὴν ἔκαναν βέβαια οἱ πρῶτες ἀχτίδες τοῦ ἥλιου.

Ὁ πατέρας μου ἦταν σηκωμένος.

— Ξύπνησες; μοῦ λέει. Στάσου νὰ σοῦ δώσω κάτι ποὺ σοῦ ἔφερε ὁ Ἅη Βασίλης. Σήμερα εἶναι πρωτοχρονιά!...

Κι' ἀνοίγοντας ἕνα ντουλαπάκι, ὅπου φυλάγονταν τὰ ροῦχα μου, ἔβγαλε τὸν πίθηκο, καὶ πρὶν μοῦ τὸν δώση, τὸν ἔπαιξε λίγο μπροστά μου γιὰ νὰ ἰδῶ πῶς ἔκανε. Ἔμεινα ἔκθαμβος. Καθὼς ὁ πατέρας μου ζουλοῦσε μὲ τὰ δάχτυλα τὴ βάση του — ἕνα σανιδένιο κουτάκι μὲ ἄσπρο πετσὶ στὰ πλάγια, ποὺ θὰ εἶχε μέσα σοῦστες — ὁ πίθηκος γροίλιζε, ἀνοιγόκλεινε τὰ μάτια του καὶ ἀνεβοκατέβαζε τὸ ἕνα του χέρι ποὺ κρατοῦσε ἕνα μακρουλὸ πρασινοκίτρινο πρᾶγμα. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα —κάτι φαγώσιμο βέβαια — ἔμπαινε μιὰ στιγμὴ στὸ στόμα του καὶ ξανάβγαινε.

— Βλέπεις; ἐξακολούθησε ὁ πατέρας μου. Εἶναι πίθηκος καὶ ξέρει νὰ τρώη τὴν μπανάνα του. Νά, πάρε τον καὶ κάνε τον καὶ σὺ ἀπάνω-κάτω νὰ τρώη. Ἀλλὰ ὄχι πολὺ συχνὰ γιὰ νὰ μὴ στομαχιάση.

Τὸν ἅρπαξα καὶ ἀμέσως ἄρχισα νὰ ζουλῶ τὸ κουτάκι. Δὲν μοῦ ἦταν δύσκολο... Γιὰ νὰ τὸν κάνω νὰ τρώη ἀνοιγοκλείνοντας τὰ μάτια του καὶ γροιλίζοντας ἀπὸ εὐχαρίστηση. Δὲν πίστεψα πὼς ἂν τὸ ἔκανα πολὺ συχνὰ ὁ πίθηκός μου θὰ στομάχιαζε. Δὲν ἔβλεπα πὼς κάθε φορὰ ἡ μπανάνα ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα του ἀπείραχτη. Κι' ἐξακολούθησα νὰ τὸν παίζω χωρὶς διακοπή. Ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ ἡ πρώτη γοητεία ἄρχισε νὰ διαλύεται. Ἔβλεπα καθαρὰ πὼς ὁ πίθηκός μου ποὺ στὴν

ψεύτικος καὶ πὼς ὅ,τι ἔκανε ἦταν ἀπὸ κάποιο μηχανισμὸ ποὺ ἔκρυβε μέσα του. Τί κουτὸς ἤμουν! Πρόσεξα μάλιστα καὶ παρατήρησα πὼς τὰ μάτια του οὔτε τὰ ἔκλεινε καθαυτό, οὔτε τὰ ἄνοιγε! Γιατὶ βλέφαρα ποὺ νὰ κινοῦνται δὲν εἶχε. Μόνο οἱ βολβοὶ μὲ τὸ παίξιμο ἀναποδογυρίζονταν καὶ τότε φαινόταν τὸ πίσω τους μέρος ποὺ ἦταν ζωγραφισμένα τὰ κλειστὰ βλέφαρα, γιὰ νὰ φανοῦν πάλι οἱ μαῦρες γιάλινες κόρες.

Παρατήρησα ἀκόμα πὼς τὸ χέρι ποὺ κουνιόταν δὲν ἦταν κολλημένο στὸν ὦμο σὰν τὸ ἄλλο τὸ ἀκίνητο— ξέχασα νὰ πῶ πὼς ὁ πίθηκος καθόταν στὴ βάση του σταυροπόδι — ἀλλὰ χωριζόταν ἐκεῖ πάνω ἀπὸ μιὰ κοψιὰ ποὺ ἔχασκε λίγο καὶ διακρινόταν ἀπὸ μέσα κάποιο συρματάκι. Ὅσο γιὰ τὴ κραυγή, κατάλαβα πὼς κι' αὐτὴ δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα καὶ τὸ λαιμὸ τοῦ πιθήκου, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ «βάση», ποὺ, καθὼς εἶπα, ἦταν ἕνα κουτάκι μὲ σοῦστες καὶ ἀπὸ κάτω εἶχε μιὰ τρυπίτσα σκεπασμένη μὲ λεπτὸ κίτρινο μέταλλο. Καὶ τότε φυσικώτατα μοῦ γεννήθηκε ἡ περιέργεια νὰ δῶ πὼς ἦταν αὐτὸς ὁ μηχανισμός, ἤ, νὰ πῶ καλύτερα, τί εἶχε μέσα ὁ πίθηκός μου ποὺ τὸν ἔκανε, ἔστω καὶ ψεύτικα, νὰ ζωντανεύη. Κι' ἄλλες φορές, βέβαια, θὰ μοῦ εἶχαν γεννηθῆ παρόμοιες περιέργειες καὶ πολλὰ παιγνίδια θὰ εἶχα χαλάσει γιὰ νὰ ἰδῶ τί εἶχαν μέσα. Ἀλλά, καθὼς εἶπα, ὁ πίθηκος εἶναι τὸ πρῶτο ποὺ θυμοῦμαι.

Τὰ παιδιὰ εἶναι σοφὰ στὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς. Ἀμέσως κατάλαβα πὼς τὸ πρῶτο ποὺ εἶχα νὰ κάμω γιὰ νὰ φέρω στὸ φῶς τὸν κρυμμένο μηχανισμό, ἦταν νὰ σπάσω, ν' ἀνοίξω τὸ κουτάκι. Βρῆκα, λοιπόν, τὸ μέρος ποὺ τὸ μονοκόμματο ἄσπρο πετσὶ στὰ πλευρὰ τοῦ ξύλινου αὐτοῦ κουτιοῦ ἦταν κολλημένο! Εὔκολα τὸ ξεκόλησα μὲ μιὰ καρφίτσα. Ἔπειτα ἔπιασα τὴν ἄκρη καὶ τὴν τράβηξα μὲ δύναμη. Τὸ πετσάκι, σὰν λουρίδα, ἀποσπάσθηκε ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς καὶ τὸ κουτάκι δὲν ἦταν πιὰ παρὰ δυὸ σανιδίτσες. Τότε εἶδα κάτι σύρματα περιπλεγμένα παράξενα, ποὺ στερεωμένα στὴν κάτω σανίδα, περνοῦσαν ἀπὸ μιὰ τρύπα της ἀπάνω καὶ χάνονταν. Μὰ ποῦ πήγαιναν, ποῦ τελείωναν αὐτὰ τὰ σύρματα; Μέσα στὸ σῶμα τοῦ πιθήκου, ποὺ ἦταν βέβαια κούφιο! Ὥστε γιὰ νὰ τὰ δῶ ὅλα, δὲν εἶχα παρὰ νὰ ξεκολλήσω καὶ τὸν πίθηκο ἀπὸ τὴ βάση του. Πιὸ δύσκολο αὐτὸ γιὰ τὰ μικρά μου χέρια. Ἀλλὰ τὰ κατάφερα σιγὰ - σιγά, μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς ψαλιδιοῦ, ξύνοντας γύρω-γύρω τὴν ψαρόκολλα. Ἔπειτα ἄρχισα νὰ τραβῶ τὸ κούφιο σῶμα γιὰ νὰ τὸ ἀποσπάσω ὁλωσδιόλου ἀπὸ τὰ σύρμα-κόμα ἑνωμένο ἀπὸ τὸ κουτί. Ἐπὶ τέλους μὲ κόπο τὸ κατάφερα κι' αὐτό!

Καὶ τότε εἶδα κάτι ποὺ μοῦ ἔκαμε φρίκη! Στὴν ἄκρη ἑνὸς σύρματος, τοῦ πιὸ χοντροῦ, ἦταν καρφωμένα τὰ μάτια. Ἕνας ἄσπρος σβῶλος — οἱ δυὸ βολβοὶ μαζὶ ποὺ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος εἶχαν ζωγραφισμένες τὶς μαῦρες γιάλινες κόρες καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ ζωγραφισμένα βλέφαρα!

Χωρὶς νὰ θέλω κύταξα τὸν πίθηκο στὸ πρόσωπο!

Ἀλλοίμονο! Στὴ θέση τῶν ματιῶν δὲν ἦταν τώρα παρὰ δυὸ ἄγριες ἀπαίσιες τρύπες! Πόσο λυπήθηκα καὶ μετάνοιωσα ποὺ τὸν εἶχα τυφλώσει. Ἀλλὰ τοῦ κάκου προσπάθησα νὰ τὸν ἐπανορθώσω. Οὔτε τὸ σῶμα μπόρεσα νὰ ξαναβάλω στὴ θέση του, γιατὶ δὲν ἄφιναν τὰ στραβωμένα σύρματα, οὔτε τὰ σύρματα, γιατὶ δὲν ἄφινε τὸ σῶμα, ποὺ δὲν τὰ ἔπαιρνε πιά! Καὶ μὴ ἔχοντας τὶ ἄλλο καλύτερο νὰ κάμω, ἐξακολούθησα γιὰ διασκέδαση τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς.

Ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα τὸ θαυμάσιο παιγνίδι μου ἦταν συντρίμμια καὶ κομμάτια. Καὶ τώρα ἔπαιζα μὲ αὐτά. Στριφογύριζα τὰ σύρματα, κυλοῦσα τὸ σβῶλο στὸ τραπέζι, — κακόμοιρα μάτια — ἔστηνα ἢ ξάπλωνα τὸ σῶμα καὶ φυσοῦσα στὴν τρυπίτσα τοῦ κουτιοῦ μὲ τὸ κίτρινο μέταλλο.

Ἔ, ἡ σφυρίχτρα αὐτὴ ἦταν τὸ μόνο ποὺ δὲν εἶχα χαλάσει. Κι' ἔτσι ἄκουγα πάλι τὴ κραυγὴ τοῦ πιθήκου, ὅπως καὶ τότε ποὺ ζουλοῦσα τὸ κουτάκι. Μ' αὐτὸ ἦταν ὅλο. Πίθηκος ν' ἀνοιγοκλείνη τὰ μάτια του καὶ νὰ τρώη τὴ μπανάνα του γροιλίζοντας ἀπὸ εὐχαρίστηση, δὲν ὑπῆρχε πιά!

Ἡ γοητεία εἶχε χαθῆ γιὰ νὰ ἱκανοποιηθῆ μιὰ παιδιάστικη περιέργεια. Τὸ μυστήριο εἶχε ἐξιχνιασθῆ γιὰ νὰ δώση μιὰ ἀπογοήτευση.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θλιβερὰ (καὶ διδακτική) ἱστορία τοῦ πρώτου μου παιγνιδιοῦ.

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
(Τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν)

Μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς ψαλιδιοῦ κατάφερα νὰ κάνω τὸν πίθηκο κομμάτια.

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

Ἀγωνισταὶ τῆς Καλωσύνης

Ἀπὸ ὅλα ὅσα εἴπαμε μέχρι σήμερα γιὰ τὴν καλωσύνη, νομίζω πὼς θἄχετε βγάλει ἕνα συμπέρασμα: ὅτι, γιὰ νὰ σκορπίζης γύρω σου καλωσύνη, ὄχι ὅπως σοῦ ἔρχεται βολικώτερα, ἀλλὰ ὅπως μᾶς ὁδηγεῖ τὸ πρότυπό μας, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, δὲν εἶναι κάτι τι εὔκολο. Θέλει δυνατὴ προσπάθεια. Κάτι περισσότερο — θέλει ἀγῶνα.

Τὸ ζήτημα, ὅμως, δὲν εἶναι πῶς θὰ κάμωμε εὔκολα πράγματα, ἀλλὰ πῶς θὰ καλυτερεύσωμε τὸν κόσμο ὅπου ζοῦμε. Καὶ ἡ καλυτέρευση αὐτὴ χρειάζεται ἀγῶνα.

Πολλοί, μέσα στὴν προσπάθειά τους γιὰ τὴν καλυτέρευση τοῦ κόσμου, θυμοῦνται ὅλων τῶν εἰδῶν τοὺς ἀγῶνες, ἐκτὸς ἀπ' τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν καλωσύνη. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἔχομε καταντήσει στὸ σημεῖο αὐτὸ ποὺ καταντήσαμε. Ἀλήθεια, ἂν ὑπῆρχαν πολλοὶ ποὺ θὰ ἤθελαν ν' ἀγωνίζωνται γιὰ νὰ γεμίση ὁ κόσμος μὲ καλωσύνη, πόσο διαφορετικὰ θὰ ἦσαν τὰ πράγματα! Καὶ ἂς μὴ φοβηθῆ κανεὶς ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι, ἀπὸ τότε ποὺ ἦλθε στὴ γῆ ὁ μεγαλύτερος ἀγωνιστὴς τῆς καλωσύνης, Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς καλεῖ ὅλους ν' ἀγωνισθοῦμε γιὰ τὴν καλωσύνη, ἔχουν περάσει 2.000 σχεδὸν χρόνια. Γιατὶ ὁ ἀγῶνας τῆς καλωσύνης, ὁπουδήποτε καὶ ὁποτεδήποτε ἔγινε, ἦταν πετυχημένος. Ἡ καλωσύνη ποτὲ δὲν πηγαίνει χαμένη. Τὸ ἔχομε, ἄλλωστε, πολλὲς φορὲς ἀκούσει: «Κάμε τὸ καλὸ καὶ ρίξτο στὸ γυαλό» — λέει ὁ λαός μας, μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι τὸ καλὸ αὐτὸ δὲν πρόκειται νὰ πάη χαμένο.

«Ἀγωνισταὶ τῆς καλωσύνης;» Πολὺ μεγάλο πρᾶγμα — θὰ σκεφθῆτε, ἴσως. Μποροῦμε, ἄραγε, ἐμεῖς νὰ εἴμαστε ἀγωνισταὶ τῆς καλωσύνης; Ἐμεῖς εἴμαστε μικρὰ παιδιὰ — θὰ πῆτε. Ἅμα μεγαλώσωμε, τότε ἔχομε καιρὸ γι' ἀγῶνες. Τότε θὰ γίνωμε «ἀγωνισταί». Δὲν εἶναι, ὅμως, ἔτσι. Δὲν τὸ εἴπαμε σήμερα, στὴν ἀρχή, ὅτι ὅσα ἔχομε γράψει στὰ περασμένα σημειώματά μας γιὰ τὴν καλωσύνη, φαίνονται δύσκολα; Καὶ εἶναι δύσκολα, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνουν καὶ ἀπὸ σᾶς, ἐπομένως πρέπει νὰ καταβάλετε καὶ ἀγῶνες. Ἐκτὸς ἐὰν ἀποφασίσωμε ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνουν. Ἀλλά, πέστε μου, εἶναι, παραδείγματος χάριν, σωστὸ νὰ ποῦμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐξευτελίσω ἕναν πρῶτα καὶ ὕστερα νὰ τοῦ δώσω τὸ τετράδιό μου; Καί, γενικά, πρέπει πρῶτα ἕναν νὰ τὸν πικράνω καὶ ὕστερα νὰ τοῦ κάνω τὸ καλὸ ποὺ μοῦ γυρεύει; Ἤ, πρέπει νὰ πάψω νὰ εἶμαι καλός, ἐπειδὴ μερικοὶ μὲ κοροϊδεύουν γι' αὐτό; Τί νομίζετε; Σ' ἐκεῖνον ποὺ μοῦ ἔκαμε ἕνα κακό, νὰ μὴν τοῦ κάνω ποτὲ καμμιὰ καλωσύνη; Ἤ, θὰ ἔπρεπε, μόλις ἰδῶ ὅτι δὲν μοῦ ἀναγνωρίζουν τὸ καλὸ ποὺ ἔκαμα, νὰ πάψω νὰ εἶμαι καλός;

Δὲν φαντάζομαι κανένας μας νὰ νομίζη τέτοια πράγματα. Τότε, ὅμως, θὰ πρέπει νὰ βγάλωμε τὶς συνέπειες. Καὶ ἡ συνέπεια εἶναι ὅτι, γιὰ νὰ κάμωμε ὅλα αὐτά, χρειάζεται ἀγῶνας. Πρέπει νὰ γίνωμε ἀγωνισταί.

Στὸ περυσινὸ πρωτοχρονιάτικο φύλλο εἴχαμε δώσει στοὺς ἀναγνῶστες μας μιὰ εὐχή: Νὰ εἶναι πετυχημένη ἡ ζωή τους, καὶ ὁ χρόνος ποὺ μᾶς πέρασε, καθὼς καὶ ἡ ζωή μας ὁλόκληρη, νὰ περάση στὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ.

Γιὰ νὰ ἐκπληρωθῆ, ὅμως, αὐτὴ ἡ εὐχή, χρειάζεται νὰ ἐργασθοῦμε σκληρά, ν' ἀγωνισθοῦμε μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς μας. Τὸ Πρότυπό μας μᾶς δείχνει τὸ δρόμο. Κάτι πάρα πάνω: Μᾶς δίνει τὴ δύναμη νὰ τὸ ἀκολουθήσωμε. Μὲ πρῶτο ἀγωνιστὴ Ἐκεῖνον, θὰ προχωρήσωμε στὸ δρόμο τῶν ἀγώνων, ἔχοντας ὑπ' ὄψη μας ὅτι ὁ ὡραιότερος καὶ εὐγενέστερος ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν καλωσύνη.

Εὐχόμαστε, λοιπόν, ὁ καινούργιος χρόνος νὰ μᾶς ἀναδείξη γενναίους κι' ἀκατανίκητους στοὺς ἀγῶνες ποὺ μᾶς καλεῖ ὁ Χριστὸς καὶ ἰδιαίτερα στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν καλωσύνη.

ΟΠΑΤΕΡ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Σημ. Ἂν κανένα παιδὶ θέλη νὰ ρωτήση κάτι σχετικὸ μὲ τὰ θέματα ποὺ θίγει ἡ στήλη αὐτὴ ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο, ἂς γράψη στὴν ἑξῆς διεύθυνση: «Περιοδικὸν «Παιδόπολις». Γιὰ τὴ θρησκευτικὴ στήλη. Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9. Ἀθήνας (1)».

τά παιχνίδια πού παίζουν τά Ελληνόπουλα

Η ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο καὶ παίρνουν μέρος 12—24 παιδιά. Πρέπει νὰ ἔχουν ἕνα ξύλο μὲ μικρὴ βάση ποὺ νὰ μπορῆ νὰ στέκεται ὄρθιο καὶ μιὰ ξύλινη σφαῖρα.

Οἱ παῖκτες, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα, σχηματίζουν κύκλο. Μέσα στὸν κύκλο τῶν παιδιῶν καὶ ἀκριβῶς στὸ κέντρο χαράσσεται ἕνας ἄλλος κύκλος, ποὺ νὰ ἔχη διάμετρο ἕνα μέτρο. Στὸ κέντρο του τοποθετοῦμε τὸ ξύλο ὄρθιο (ἂν δὲν ὑπάρχη ξύλο μποροῦμε νὰ τοποθετήσουμε μιὰ πέτρα, ποὺ τὸ σχῆμα της νὰ εἶναι τέτοιο, ὥστε καὶ ὄρθια νὰ μπορῆ νὰ στηθῆ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ κτύπημα τῆς σφαίρας νὰ πέφτη). Ὁ παίκτης ποὺ δὲν πῆρε μέρος στὸ σχηματισμὸ τοῦ κύκλου ... μως ἀπὸ τὸ μικρό, καὶ εἶναι ὁ ΦΥΛΑΚΑΣ τῆς «Σημαίας» (Σημαία λέμε τὸ στητὸ ξύλο ἢ τὴν πέτρα).

Οἱ παῖκτες ποὺ σχηματίζουν τὸν κύκλο πρέπει, καθένας μὲ τὴ σειρά του, νὰ προσπαθήση νὰ ρίξη τὸ στημένο ξύλο μὲ τὴν σφαῖρα ἢ τὸ τόπι. Ὁ μέσα στὸν κύκλο φύλακας πρέπει νὰ προσπαθῆ νὰ πιάνη στὸ πέρασμά της τὴ σφαῖρα, ὥστε νὰ μὴ κτυπήση τὸ ξύλο.

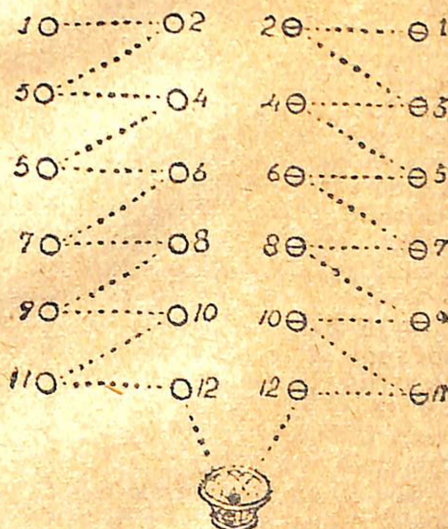
Οἱ παῖκτες τοῦ κύκλου δὲν μποροῦν νὰ ρίξουν τὴ σφαῖρα παρὰ μόνο ἀπὸ τὴ θέση τους. Ἔχουν ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ τὴ δώσουν σὲ ἄλλον παίκτη, ποὺ ἡ θέση του εἶναι πιὸ εὐνοϊκή. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ ρίξη τὴ σφαῖρα, γίνεται ἔπειτα ὁ ὑπερασπιστής της.

ΤΟΠΙ ΖΙΚ—ΖΑΚ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο. Παίρνουν μέρος δυὸ ὁμάδες ἀπὸ 8 — 10 ἢ 12 παῖκτες ἡ κάθε μία. Γιὰ τὸ παιγνίδι αὐτὸ χρειάζονται δυὸ τόπια καὶ ἕνα καλάθι.

Κάθε ὁμάδα μπαίνει σ' ἕνα ζυγὸ κι' ἔπειτα κάνει ἀρίθμηση: Οἱ μονοὶ μένουν στὴ θέση τους, οἱ δὲ ζυγοὶ παίρνουν θέση ἀπέναντι στοὺς μονούς, κατὰ τὴ διάταξη ποὺ βλέπετε στὸ σχῆμα. Ἡ ἀπόσταση μεταξὺ τῶν παικτῶν κάθε ὁμάδας μπορεῖ νὰ εἶναι 2 μέτρα. Ἡ ἀπόσταση τῆς μιᾶς ὁμάδας μὲ τὴν ἄλλη πρέπει νὰ εἶναι τρία μέτρα. Σὲ ἀπόσταση δυὸ ἢ τριῶν μέτρων ἀπὸ τοὺς τελευταίους καὶ σὲ σημεῖο ποὺ νὰ ἀπέχη ἐξ ἴσου ἀπὸ τὸν τελευταῖο κάθε ὁμάδας, τοποθετοῦμε ἕνα καλάθι.

... διοῦ ποὺ διευθύνει τὸ παιχνίδι — ἢ κάποιου ποὺ ὁρίζεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴ — πετάει τὸ τόπι στὸν 2ο· ὁ 2ος στὸν 3ο, ὁ 3ος στὸν 4ο καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ τελευταῖος ρίχνει τὸ τόπι στὸ καλάθι. Ἂν ἡ ὁμάδα ρίξη πρώτη πρὸς τὸ καλάθι τὸ τόπι της παίρνει 5 βαθμούς. Ἂν πετύχη νὰ τὸ ρίξη καὶ μέσα στὸ καλάθι, παίρνει ἄλλους 3 βαθμούς. Ἂν π.χ. ἡ Α' ὁμάδα ρίξη πρώτη πρὸς τὸ καλάθι τὸ τόπι, τότε κερδίζει 5 βαθμούς. Ἂν τὸ ρίξη μέσα στὸ καλάθι, ἄλλους τρεῖς. Ὅλους - ὅλους 8. Ἡ ἄλλη ὁ-

μάδα δὲν κερδίζει τοὺς 5 βαθμούς, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ κερδίση τοὺς 3, ρίχνοντας στὸ καλάθι τὸ τόπι. Ἂν ἡ πρώτη ὁμάδα δὲν καταφέρη νὰ ρίξη τὸ τόπι μέσα στὸ καλάθι, περιορίζεται μόνο στοὺς 5 βαθμούς. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴ 2η ὁμάδα. Δὲν γράφει κανένα βαθμὸ ἂν δὲν πετύχη νὰ ρίξη τὸ τόπι μέσα στὸ καλάθι. Τὸ παιγνίδι ἐπαναλαμβάνεται 6—10 φορὲς ἀπὸ τὴν ἀρχή ...

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΆΛΛΟΙ

Οἱ γιορτὲς καὶ τὸ σπίτι

Ἦταν ἡ παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιᾶς. Ὁ Θάνος καθόταν στὸ χράμι, μπροστὰ στ' ἀναμμένο τζάκι, μισοακουμπώντας στὴν καρέκλα τοῦ παπποῦ, καὶ κοίταζε τὸ πουρνάρι καὶ τὶς κληματόβεργες ποὺ καίγονταν σιγὰ-σιγὰ, σκορπίζοντας μιὰ ἁπαλὴ ζεστασιὰ σ' ὅλη τὴν κάμαρα. Ἦταν ἐκεῖ μόνος μὲ τὸν παπποῦ, γιατὶ ἡ γιαγιὰ καὶ ἡ μητέρα ἦταν μέσα, ποὺ εἶχαν δουλειά, καὶ τὰ μικρότερα παιδιὰ κοιμόνταν — γιὰ νὰ μὴ νυστάζουν ὅταν θὰ τὰ ξυπνοῦσαν ἀργότερα γιὰ νὰ κόψουν τὴν Βασιλόπηττα μὲ τὴν ἀσημένια δραχμὴ μέσα.

Ὁ Θάνος ὅμως ἦταν μεγάλος. Δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ὕπνο γιὰ νὰ κρατήση τὰ μάτια ἀνοιχτὰ ὥς τὰ μεσάνυχτα—ποὺ θὰ καλοσωρίζανε τὸν καινούργιο χρόνο.

Κι' ἔτσι, καθὼς καθόταν μπροστὰ στὴ φωτιὰ καὶ περίμενε, ἔνιωθε μιὰ ἀσυνήθιστη μακαριότητα, μιὰ ἀνείπωτη εὐτυχία νὰ τὸν πλημμυρίζη.

Πόσο γλυκό, πόσο ἀγαπημένο ἦταν τὸ σπίτι τοῦτες τὶς ἡμέρες! Ἦταν ἕνα φτωχικὸ χωριάτικο σπιτάκι σ' ἕνα ἑλληνικὸ χωριὸ — ἁπλό, ταπεινὸ μὰ τόσο στ' ἀλήθεια ἀγαπημένο, ἔτσι καθὼς μοσκοβολοῦσε ὁλόκληρο ἀπὸ θρούμπι καὶ θυμάρι, κι' ἀπὸ ζεστὴ πήττα, φρεσκοζυμωμένη μὲ μπαχαρικά, ἔτσι καθὼς ἔφεγγε ἀντικαθρεφτίζοντας τὸ χαρούμενο γέλιο τῶν παιδιῶν, τὴ σοβαρὴ χαρὰ τῶν μεγάλων.

— Γιατί εἶμαι τόσο χαρούμενος παπποῦ; ρώτησε ξαφνικὰ τὸ ἀγόρι.

Στὸ λιγοστὸ φῶς τῆς κατεβασμένης λάμπας, τὸ πρόσωπο τοῦ παπποῦ φωτίστηκε ἀπὸ ἕνα χαμόγελο...

Τὸ χέρι του, ἕνα βαρὺ χέρι ἀγρότη ποὺ εἶχε δουλέψει σκληρὰ ὅλη τὴ ζωὴ στὸ ἀλέτρι καὶ στὴν τσάπα, καὶ ποὺ τώρα, γαλήνιο, ὑψωνόταν λὲς διαρκῶς γιὰ νὰ εὐχηθῆ καὶ γιὰ νὰ εὐλογήση ἀκούμπησε ἀνάλαφρο στὸ σγουρὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ.

— Ἀλήθεια, Θάνο μου, εἶσαι πολὺ χαρούμενος;

— Ναὶ παπποῦ, πάρα πολύ. Βαθειά, μέσα μου χαρούμενος. Φέτος τὰ Χριστούγεννα, πολὺ λίγα καινούργια φορέσαμε ὅλοι — καὶ μόνο σὲ μᾶς τὰ παιδιὰ πῆρε ὁ πατέρας καινούργια παπούτσια. Ὅμως εἶμαι χαρούμενος σὰ νὰ φοράω «χρυσάφι καὶ πορφύρα», ὅπως λέει ἡ ἱστορία μου γιὰ τοὺς Βυζαντινοὺς αὐτοκράτορες. Ἔτσι καὶ τὸ σπίτι μας — δὲν βλέπω καμμιὰ ξεχωριστὴ πολυτέλεια στὸ σπίτι μας — κι' ὅμως μοῦ φαίνεται κι' αὐτὸ σὰ νὰ στραφταλίζη λαμπροστολισμένο...

— Τοῦτες τὶς ἡμέρες τὶς γιορτινές, εἶπε σιγὰ ὁ παπποὺς ἡ καρδιά μας Θάνο, εἶναι λαμπροστολισμένη. Ντύνεται κι' αὐτὴ

ποὺ ἔχει κι' αὐτὸ μιὰ ἰδιαίτερη κρυφὴ καρδιά, ντύνεται γιορτινὰ μὲς στὴν καρδιά του, κι' ὅλο τὸ χρυσάφι τοῦ κόσμου, δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὸ κάνει γιὰ μᾶς πιὸ ἀγαπημένο...

— Ὢ ναὶ παπποῦ, πόσο εἶναι ἀλήθεια! στέναξε εὐτυχισμένο τὸ παιδί...

— Τοῦτες τὶς ἱερὲς γιορτὲς τῆς Χριστιανωσύνης, εἶπε ὁ παπποῦς, ἐμεῖς, ὅλοι ἐμεῖς οἱ χριστιανοί, ἀκολουθᾶμε βῆμα—βῆμα μέσα στὸν κύκλο τοῦ χρόνου, τὴν εὐλογημένη ζωὴ τοῦ Θεανθρώπου, τοῦ Θεοῦ «τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν», ἀπὸ τὴν χειμωνιάτικη νύχτα ποὺ γεννήθηκε στὸ σταῦλο, ὥς τὴν ἡμέρα ποὺ ξαναγύρισε στοὺς οὐρανοὺς γιὰ νὰ καθήση στὰ δεξιὰ τοῦ πατέρα Του. Εὐλαβικοὶ προσκυνητές, ἔχουμε μπροστά μας γιὰ ὁδηγοὺς τοὺς Ἁγίους τῆς Ὀρθοδοξίας ποὺ ἡ κάθε μιὰ μέρα στὸ χρόνο, ἀνιστορεῖ τὴν ὡραία ζωή τους, ποὺ ἦταν ὅλη ἀγάπη καὶ ἁγιωσύνη. Στὴν ἐκκλησιὰ ποὺ πᾶμε νὰ γιορτάσουμε αὐτὲς τὶς γιορτές, ν' ἀκούσωμε τὸν θεῖο λόγο, νὰ προσκυνήσουμε καὶ νὰ προσευχηθοῦμε, οἱ ἱερεῖς ποὺ μᾶς διαβάζουν τὸ Εὐαγγέλιο, μᾶς λένε πὼς ὁ Χριστὸς δὲν ζητάει ἀπὸ μᾶς δῶρα βαρύτιμα καὶ ἀκριβὰ σὰν αὐτὰ ποὺ ἅπλωσαν στὰ πόδια του οἱ Μάγοι. Ζητάει καθαρὴ καρδιά, μετάνοια γιὰ τὰ σφάλματά μας καὶ τὴν ὑπόσχεση νὰ ζοῦμε κατὰ τὸ θέλημά Του. Καὶ τότε ἡ χάρη Του φωτίζει τὶς καρδιές μας μὲ τὸ πιὸ θεῖο φῶς. Αὐτὸ τὸ φῶς φέρνουμε σπίτι ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ γι' αὐτὸ μᾶς φαίνεται τὸ σπίτι τόσο γλυκὸ καὶ χαρούμενο. Καὶ τὸ κάθε χριστιανικὸ σπίτι Θάνο τοῦτες τὶς μέρες γίνεται ἕνα μικρὸ ἱερὸ ποὺ τὸ φωτίζει ἡ πίστη καὶ ἡ ἀγάπη. Τί εἶναι τὸ χρυσάφι κι' ἡ πορφύρα μπροστὰ σ' αὐτά; Καὶ μπροστὰ στὴν οὐράνια χαρά, τί εἶναι ὅλες οἱ ἄλλες χαρὲς τοῦ κόσμου;

Τὶς χριστιανικὲς γιορτές, ἡ πόρτα θαρεῖς τοῦ κάθε σπιτιοῦ μυστικὰ ἀνοίγει γιὰ νὰ μπῆ μέσα στὸ κάθε σπίτι ὁ Χριστός,

νάμπη μὲς στὶς καθαρὲς καρδιὲς ποὺ εὐλαβικὰ Τὸν καρτεροῦν. Μὲ τὴν ἀγάπη της καὶ τὴν ὁμόνοιά της, ἡ κάθε οἰκογένεια Τοῦ δείχνει πὼς εἶναι ἄξια γιὰ νὰ τὴν εὐλογήση ὁ Χριστός. Ἕνα παλιό, πολὺ παλιὸ τραγοῦδι, ἕνα «τραγοῦδι τῆς τάβλας» ποὺ τὸ λένε οἱ Ἕλληνες στὰ γιορτινὰ τραπέζια τους σὲ ὅλη τὴ χώρα, ἀπὸ τὴ Ρούμελη ὥς τὸ Μωριὰ κι' ἀπ' τὴ Θεσσαλία ὥς τὴν Κρήτη, λέει γι' αὐτὴν τὴν θεϊκὴ παρουσία ἀνάμεσα στοὺς καλοὺς καὶ ταπεινοὺς ἀνθρώπους ποὺ γιορτάζουν στ' ὄνομά Του:

Σὲ τούτην τὴν τάβλα ποὔμαστε,
σὲ τοῦτο τὸ τραπέζι,
τὸν Ἄγγελο φιλεύουμε
καὶ τὸν Χριστὸ κερνοῦμε.
Καὶ τὴν Κυρὰ τὴν Παναγιά,
τὴν τριπλοπροσκυνοῦμε....

Ὅμως...

— Εἶναι κανένα «ὅμως» παπποῦ;

— Εἶναι παιδί μου, καὶ θαρρῶ πὼς θὰ τὄχεις μαντέψει...

— Θέλεις νὰ πῆς παπποῦ, ἔκανε σιγὰ τὸ παιδί, γιὰ κεῖνα τὰ σπίτια ποὺ ξεκίνησε νὰ τὰ εὐλογήση ὁ Χριστός, καὶ τὰ βρῆκε ρημαγμένα. Γιὰ κεῖνα τὰ σπίτια ποὺ δὲν ἔχουν πιὰ πόρτες γιὰ ν' ἀνοίξουν νὰ τὸν καλοδεχτοῦν, οὔτε παράθυρα γιὰ νὰ κλείσουν χαρούμενα στὴν κάμαρα μὲ τὸ γιορτινὸ τραπέζι. Κι' ἡ οἰκογένεια, αὐτὴ ποὺ θὰ Τὸν καρτεροῦσε ὅλη πίστη κι' ἀγάπη, ὀρφανεμένη ἔχει σκορπίσει στοὺς τέσσαρες ἀνέμους... Γι' αὐτὰ τὰ σπίτια δὲν ἤθελες νὰ πῆς παπποῦ;

— Γι' αὐτὰ παιδί μου... Γιὰ τοῦτο, αὐτὰ τὰ χρόνια ὁ Χριστός, δὲν θὰ εὐλογήση τὴν κάθε οἰκογένεια μὲ τὴν δική του μυστικὴ παρουσία. Θὰ στείλη στὸ πόδι του ἕνα ὀρφανό, θὰ στείλη μιὰ χήρα κι' ἕνα γέρο... Κι' ἡ κάθε πόρτα τοῦ κάθε ἑλληνικοῦ σπιτιοῦ, τοῦτες τὶς μέρες πρέπει ν' ἀνοίξη γιὰ νὰ δεχτῆ αὐτούς. Καὶ τὰ παιδιά, δὲν θὰ ζητήσουν καινούργια ροῦχα καὶ καινούργια παιχνίδια — γιατὶ κάτι πρέπει νὰ περισσέψη καὶ γιὰ τ' ἄλλα — τὰ ὀρφανὰ τὰ δυστυχισμένα...

— Ὢ παπποῦ! φώναξε χαρούμενα ὁ Θάνος. Μαθημένα τὰ βουνὰ ἀπὸ τὰ χιόνια! Πόσες ἑκατοντάδες χρόνια ἤξεραν τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ στερηθοῦν ὅταν περνοῦσε πάνω ἀπὸ τὴ χώρα ὁ σίφουνας τῆς συμφορᾶς;

— Ναί, εἶναι μαθημένη ἡ φυλή... ἔκανε σιγὰ ὁ παπποῦς... Γιατὶ ἀπὸ πολλὰ πάρα πολλὰ χρόνια, τί ἄλλο ζήτησαν οἱ Ἕλληνες παρὰ ἕνα σπίτι σὲ μιὰ ἐλεύθερη χώρα — ἕνα χριστιανικὸ σπίτι, ὅπου γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, νὰ μποροῦν ἥσυχα κι' ἐλεύθερα ν' ἀνοίγουν τὴν πόρτα του γιὰ νάμπη νὰ τὸ εὐλογήση ὁ Χριστός;

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΕΝ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ

Ἡ ἀξία τοῦ χαρτιοῦ τριπλασιάσθηκε. Τὰ ἐργατικὰ καὶ οἱ μισθοὶ αὐξήθηκαν. Τὰ ταχυδρομικὰ διπλασιάστηκαν. Καὶ ὅμως ἡ συνδρομὴ τοῦ περιοδικοῦ παραμένει γιὰ τοὺς μαθητές, τοὺς προσκόπους καὶ γενικὰ τοὺς νέους, ἡ ἴδια:

10.000 δραχμὲς τὸ χρόνο.

Δὲν αὐξάνουμε τὴ συνδρομή, γιατὶ δὲν θέλουμε νὰ στερήσουμε τὸ περιοδικὸ ἀπὸ τοὺς φίλους μας ἐκείνους ποὺ δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ πληρώσουν περισσότερα. Ὑπάρχουν ὅμως παιδιὰ ποὺ μποροῦν νὰ καταβάλλουν αὐξημένη συνδρομή.

Καθιερώνουμε, λοιπόν, ἀπὸ σήμερα τὴν «προαιρετικὴ συνδρομή». Ὅποιος θέλει — καὶ εἴμαστε βέβαιοι πὼς ἀνάμεσα στοὺς φίλους μας θὰ ὑπάρξουν πολλοὶ — μπορεῖ νὰ στείλη αὐξημένη τὴν συνδρομή του. Ἔτσι θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ συνεχίσουμε τὸ ἔργο μας καὶ νὰ προσφέρουμε τὴν «Παιδόπολι» στὰ παιδιὰ τῆς πολυβασανισμένης ὑπαίθρου στὴν τόσο χαμηλὴ τιμὴ τῶν 10.000 δραχμῶν.

Τὰ ὀνόματα τῶν φίλων μας θὰ δημοσιεύωνται καθημερινῶς σ' ἕνα τιμητικὸ κατάλογο καὶ δίπλα στὸ ὄνομά τους θὰ σημειώνεται καὶ τὸ ποσὸν ποὺ μᾶς στέλνουν.

Γίνονται δεκταὶ καὶ προαιρετικαὶ εἰσφοραί.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΠΑΙΔΟΠΟΛΙΣ»

Κάθε καλὸς φίλος τῆς «ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΣ» πρέπει νὰ γράψη ἕναν τοὐλάχιστο συνδρομητή

Ὅποιος γράψη δέκα συνδρομητὲς ἐξασφαλίζει γιὰ τὸν ἑαυτό του μιὰ συνδρομὴ δωρεάν!

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ ΤΗ ΦΡΑΣΗ;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ :

Ποιὸς εἶπε καὶ τί σημαίνουν οἱ φράσεις:

1) Ἄπαγέ με εἰς τὰ λατομίας.

2) Κἀγώ, νὴ Δία, εἰ Παρμενίων.

3) Μηδ' ἂν ἀποθανεῖν Ἀθήνησι δωρεὰν ἐστιν.

4) Οὐ δὴ πού τι κακὸν λέγων ἐμαυτὸν λέληθα;

5) Ὦ Περίκλεις, καὶ οἱ τοῦ λύχνου χρείαν ἔχοντες ἔλαιον ἐπιχέουσιν.

6) Οὐδεὶς δι' ἐμὲ τῶν ὄντων Ἀθηναίων μέλαν ἱμάτιον περιεβάλλετο.

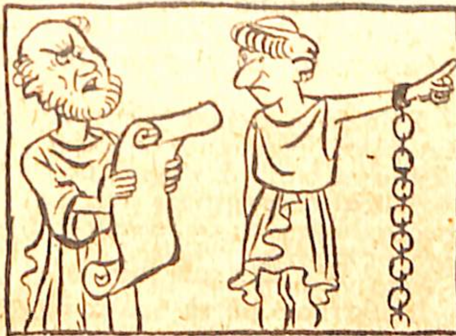
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ :

1) «Ἄπαγέ με εἰς τὰς λατομίας». Τὴ φράση αὐτὴ τὴν εἶπε ὁ ποιητὴς Φιλόξενος — ὀνομαστὸς διθυραμβοποιὸς ἀπὸ τὰ Κύθηρα.

Ὁ Φιλόξενος ἀφοῦ ἔζησε σὰν δοῦλος στὴν Ἀθήνα, ὅπου ὅμως διδάχτηκε ἀπὸ τὸ ἀφεντικό του, τὸν Μελανιππίδη, μουσική, πῆγε στὶς Συρακοῦσες, ὅπου ἔγινε αὐλικὸς τοῦ Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου.

Ὁ Τύραννος τῶν Συρακουσῶν εἶχε μιὰ ἀδυναμία: Ἔγραφε ποιήματα ἢ καλύτερα δράματα σὲ στίχους!

Κάποτε, ἐκεῖ ποὺ ἔτρωγαν, ὁ Διονύ-

σιος ζήτησε τὴ γνώμη τοῦ Φιλόξενου γιὰ τὰ ποιήματά του.

Αὐτὸς ὅμως μὲ ὠμὴ εἰλικρίνεια τοῦ εἶπε πὼς τὰ δράματά του δὲν ἄξιζαν τίποτε...

Τόσο θύμωσε ὁ Διονύσιος μὲ τὴν ἀπάντηση τοῦ Φιλόξενου ποὺ διέταξε τοὺς ἀνθρώπους του νὰ τὸν συλλάβουν καὶ νὰ τὸν πᾶνε στὰ λατομεῖα, μιὰ ὑπόγεια φυλακὴ ἔξω ἀπὸ τὶς Συρακοῦσες.

Ὅταν σὲ λίγες μέρες ὁ Διονύσιος ἐλευθέρωσε τὸν ποιητὴ τοῦ διάβασε νέα του ποιήματα.

— Πῶς σοῦ φαίνονται τὰ ποιήματά μου; ρώτησε ὁ Διονύσιος.

— «Ἄπα γε με εἰς λατομίας» τοῦ ἀπάντησε ὁ Φιλόξενος.

Δηλαδή: Νὰ μὲ ξαναστείλης στὴ φυλακή....

Γιατὶ βέβαια ὁ Φιλόξενος δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ κρύψη ἀπὸ τὸν Τύραννο τὴν κακὴ ἰδέα ποὺ εἶχε γιὰ τὶς λογοτεχνικές του ἱκανότητες.

2) «Κἀγώ, νὴ Δία, εἰ Παρμενίων». Εἶναι ἡ φράση ποὺ εἶπε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος στὸν στρατηγὸ Παρμενίωνα, ὅταν αὐτὸς τοῦ συνέστησε νὰ δεχθῆ τὶς προτάσεις τοῦ Δαρείου γιὰ συνθηκολόγηση.

— «Ἐγὼ μὲν, εἰ Ἀλέξανδρος ἤμην, ἔλαβον ἂν ταῦτα» εἶπε ὁ Παρμενίων. Δηλαδή: Ἐὰν ἐγὼ ἤμουν Ἀλέξανδρος θὰ δεχόμουν τὰς προτάσεις.

— «Κἀγώ, νὴ Δία, εἰ Παρμενίων», τοῦ ἀπάντησε δηκτικὰ ὁ Ἀλέξανδρος. (Δηλαδή: Καὶ ἐγὼ ἂν ἤμουν Παρμενίων θὰ τὶς δεχόμουν. Ἢ καλύτερα: Κι' ἐγὼ θὰ δεχόμουν τὶς προτάσεις τοῦ Δαρείου ἂν εἶχα τὸ δικό σου μυαλό).

3) «Μηδ' ἂν ἀποθανεῖν Ἀθήνησι δωρεὰν ἔστιν» (Οὔτε νὰ πεθάνη δὲν μπορεῖ

κανεὶς δωρεὰν στὴν Ἀθήνα).

Ὁ Φωκίων κατηγορήθηκε στὸ Δῆμο Ἀθηναίων γιὰ «Προδοσία» καὶ καταδικάστηκε σὲ θάνατο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του. Ἔπρεπε νὰ πιῆ τὸ κώνειο!... Μὰ ὁ δήμιος δὲν δεχόταν νὰ τρίψη τὸ κώνειο ἂν δὲν τοῦ ἔδιναν γιὰ τὸν κόπο του 12 δραχμές! Ὁ Φωκίων παρακάλεσε ἕνα ἀπὸ τοὺς φίλους του νὰ δώση αὐτὸ τὸ ποσὸν καὶ εἶπε τὴν ἀθάνατη φράση: «Μήδ' ἂν ἀποθανεῖν Ἀθήνησι δωρεὰν ἔστιν».

4) «Οὐ δή πού τι κακὸν λέγων ἐμαυτὸν λέληθα: (Μήπως, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, εἶπα τίποτα κακό;).

Ἔτσι ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν του ὁ Φωκίωνας ὅταν ἡ ἐκκλησία τοῦ Δήμου στὴν Ἀθήνα δέχτηκε ὁμόφωνα μία του πρόταση.

5) «Ὦ Περίκλεις, καὶ οἱ τοῦ λύχνου χρειὰν ἔχοντες ἔλαιον ἐπιχέουσιν» (Περικλῆ,

ὅσοι χρειάζονται τὸ λυχνάρι τοῦ ρίχνουν λάδι...). Τὴ Φράση αὐτὴ τὴν εἶπε στὸν Περικλῆ ὁ φιλόσοφος Ἀναξαγόρας, ὁ φημισμένος γιὰ τὴ δικαιοσύνη του Ἀθηναῖος. Ἦταν τόσο δίκαιος ὁ Ἀναξαγόρας, ὥστε, ἔπειτα ἀπὸ τὸ θάνατό του ὅταν ἤθελαν νὰ ἐκθειάσουν κάποιου τὴ δικαιοσύνη ἔλεγαν τὴν παροιμιώδη φράση: «Δικαιότερος Ἀναξαγόρα».

Ὁ Περικλῆς εἶχε δάσκαλο, φίλο καὶ σύμβουλό του τὸν Ἀναξαγόρα. Τὸν σεβόταν καὶ τὸν ἀγαποῦσε. Μὰ ἀπορροφημένος ἀπὸ τὶς φροντίδες τῆς πολιτικῆς παραμελοῦσε τὸν Ἀναξαγόρα. Κι' αὐτὸς φτωχὸς ὅπως ἦταν ἀποτραβήχτηκε στὸ σπίτι του γιὰ νὰ πεθάνη ἀπὸ τὴν πεῖνα. Ὅταν ὁ Περικλῆς ἔμαθε πὼς ὁ δάσκαλος καὶ σύμβουλός του πέθαινε, ἔτρεξε κοντά του... Μὰ ἦταν ἀργὰ πιά. Ὁ Ἀναξαγόρας ὅμως ἔδωσε ἕνα ἀκόμη — τὸ τε-

του λέγοντάς του τὸ περίφημο: «Ὦ Περίκλεις, καὶ οἱ τοῦ λύχνου χρειὰν ἔχοντες ἔλαιον ἐπιχέουσιν».

6) «Οὐδεὶς δι' ἐμὲ τῶν ὄντων Ἀθηναίων μέλαν ἱμάτιον περιεβάλλετο». (Κανεὶς Ἀθηναῖος δὲν φοροῦσε μαῦρα ἐξ αἰτίας μου).

Ἐνῶ ξεψυχοῦσε ὁ Περικλῆς οἱ φίλοι του συζητοῦσαν γιὰ τὶς ἀρετὲς καὶ τὶς νίκες του. Ὁ Περικλῆς ποὺ δὲν εἶχε ἀκόμη ξεψυχήση καὶ τοὺς ἄκουγε ποὺ μιλοῦσαν τοὺς εἶπε, σ' ἕνα τόνο μομφῆς, πὼς ξεχνοῦσαν τὸ μεγαλείτερό του κατόρθωμα:

«Κανένας στὴν Ἀθήνα δὲν φόρεσε μαῦ-

ΥΜΝΟΣ ΣΤΑ ΝΕΙΑΤΑ

Ὄνειρα φτερωμένα, νειᾶτα,
τὴν ἀξετίμητη ἀρετή σας,
γιὰ τὴν Πατρίδα τὴν ὁρμή σας
κρατήσετέ την φυλαχτό.

Καὶ σεῖς, μικρότερα, κυττᾶχτε
μπροστὰ στοὺς μεγαλύτερούς σας.
Φοβέρα νᾆναι στοὺς ἐχτρούς σας,
κι' εὐλογημένη ἀπ' τὸ Θεό.

Τίποτες ἄλλο ἀπ' τὴν Πατρίδα!
Δόξα καμμιά· ἄλλη σὰν καὶ δαύτη,
φωτιὰ ἱερὴ στὰ σπλάχνα ἀνάφτει
χτυπᾶ σὰν τὸ σφυρὶ ἡ καρδιά.

Τὴν ὥρα ποὺ τὰ νειᾶτ' ἀστράφτουν
στὴ μάχη ἀπάνω ἀντρειωμένα,
κι' εἶν' ἡ Ἑλλάδα στοῦ καθένα
τὰ μάτια, ὁλόφωτη, μπροστά...

ΜΙΛ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Καινούργιος χρόνος πάλι ξημερώνει
καὶ σβήνεται καὶ χάνετ' ὁ παλιός.
Μαζί του νὰ σβηστοῦνε κι' ὅλοι οἱ πόνοι
τὸ δάκρυ μας, ἡ λύπη, ὁ στεναγμός.

Καινούργιος χρόνος πάλι ξημερώνει
καὶ λάμπει ὁ σκοτισμένος οὐρανός.
Μ' ἐλπίδες ὁ θεὸς νὰ τὸν χρυσώνη
καὶ νᾆναι εὐτυχισμένος καὶ καλός.

Ἐλᾶτε νὰ γνωρίσουμε καὶ πάλι
τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ σὰν ἀδελφοί,
κι' ὁ χρόνος ὁ καινούργιος θὰ μᾶς (βγάλη
στῆς δόξας τὴν ὁλόφωτη κορφή.

Χριστὲ, μεγαλοδύναμε, Θεέ μας,
Χριστέ, γεμᾶτ' ἀγάπη καὶ στοργή,
χαρούμενο τὸ χρόνο χάρισέ μας
καὶ δῶσε τὴν εἰρήνη σου στὴ γῆ.

Γ. ΒΕΡΙΤΗΣ

Τὰ ἐπαγγέλματα τῶν σοφῶν

Ὁ Σόλων ὁ Νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν, γιὰ νὰ ζήση ἔκανε τὸν ἔμπορο.

Ἐπίσης ἔμποροι ἦσαν ὁ Θαλῆς ὁ Μηλίσιος καὶ ὁ Ἱπποκράτης ὁ Χῖος.

Ὁ Πλάτων ταξίδεψε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴν Αἴγυπτο γιὰ νὰ πουλήση λάδι.

Ὁ Σωκράτης, παιδὶ τοῦ Σωφρονίσκου, τοῦ ἀγαλματοποιοῦ, ἦταν κι' αὐτὸς ἀγαλματοποιός.

Ὁ Παυσανίας μάλιστα ἀναφέρει ὅτι στὰ 160 μ. Χ. στὴν Ἀκρόπολη ὑπῆρχαν ἀκόμα «οἱ ἐνδεδυμένες χάριτες» τοῦ Σωκράτους.

Τόν καιρό τοῦ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ

ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

Α΄. ΣΤΗΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΗ

Ὁ κόσμος ἦταν ἀνάστατος στὴν Ἀδριανούπολη. Ἀπ' ὅλες τὶς χῶρες καὶ τὰ χωριὰ τῆς γειτονιᾶς, ἄντρες καὶ γυναῖκες ἔφθαναν μὲ τὰ παιδιά τους, ὅλοι στολισμένοι μὲ τὰ καλύτερά τους ροῦχα καὶ τὰ πολυτιμότερα διαμαντικά, γιὰ νὰ παραβρεθοῦν στὸ νυχτερινὸ ἐκεῖνο πανηγύρι τοῦ Δεκαπενταύγουστου, ποὺ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἑορτάζουνταν μὲ μεγάλη εὐλάβεια καὶ πολυτέλεια στὴν πρωτεύουσα τῆς Θράκης.

Ὅλοι οἱ ξενῶνες, ὅλα τὰ πανδοχεῖα ἦταν γεμάτα. Καὶ τὰ σπίτια ἀκόμα τὰ ἰδιωτικὰ ἐφίλευαν συγγενεῖς καὶ φίλους, ὥστε οἱ τελευταῖοι ποὺ ἔφθαναν κατὰ τὸ βράδυ δὲν ἔβρισκαν πιὰ οὔτε κρεβάτι, οὔτε κὰν στρῶμα νὰ ξαπλωθοῦν.

Στὴν ἀνοιχτὴ πόρτα ἑνὸς ξενῶνα, πλάγι στὸν Ἕβρο ποταμό, ὕστερα ἀπὸ τὸ βασίλεμα τοῦ ἥλιου, ἕνας γέρος ἔστεκε καὶ μὲ παρακάλια γύρευε νὰ πείση τὸν ξενοδόχο νὰ τὸν ἀφήση νὰ μπῆ μέσα. Ἦταν παστρικὰ ντυμένος, ἂν καὶ φτωχικά, καὶ ἀπὸ τὸ χέρι του βαστοῦσε ἕνα κοριτσάκι ὡς τεσσάρων πέντε χρονῶν, ποὺ ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴν κούραση ἔσερνε τὰ ποδαράκια του. Ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι εἶχαν γυρίσει ὅλο τὸ ἀπόγεμα καὶ ἀπὸ παντοῦ τοὺς εἶχαν διώξει, γιατὶ πούπετα δὲ βρίσκουνταν πιὰ θέση καὶ μὲ καημὸ κοίταζε ὁ γέρος τὴ γεμάτη σάλα ὅπου πλῆθος ἄνθρωποι ἔτρωγαν κι' ἔπιναν καὶ μὲ τὸ μάτι γύρευε μιὰ γωνίτσα ποὺ νὰ χωθῆ μὲ τὸ κοριτσάκι του.

— Ὄχι, γέρο μου, νὰ μὲ συμπαθήσης, τοῦ εἶπε ὁ ξενοδόχος, ποὺ μ' ἕνα κανάτι κρασὶ στὸ χέρι ἔτρεχε ἀπὸ τὸν ἕνα μουσαφίρη στὸν ἄλλο, γεμίζοντας τὶς κασσιτερένιες κοῦπες. Ὄχι κρεβάτι καὶ στρῶμα, μὰ οὔτε ἄχυρα πιὰ δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω! Τράβα παρακάτω.

— Πᾶμε, παιδί μου, εἶπε ὁ γέρος ἀναστενάζοντας. Οὔτε δῶ δὲ μᾶς θέλουν...

Μὰ τὸ παιδάκι ἔπεσε στὰ χώματα καὶ ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του στὸ πεζούλι τῆς πόρτας.

— Δὲν μπορῶ πιά, παπού...μουρμούρισε. Ἔλα νὰ κοιμηθοῦμε δῶ... Τὰ ματάκια του βασίλεψαν καὶ ἀποκοιμήθηκε εὐθύς.

Ἕνας νέος χωρικὸς ποὺ ἔβγαινε κείνη τὴν ὥρα ἀπὸ τὸν ξενώνα, δὲν εἶδε τὸ παιδὶ καὶ κόντεψε νὰ τὸ χέρι του καὶ τὸν βάσταξε.

— Πρόσεχε! φώναξε.

Ὁ χωρικὸς σταμάτησε καί, βλέποντας τὸ κοριτσάκι, ἔσκυψε καὶ τὸ σήκωσε.

— Ἄλλο μέρος δὲ βρῆκες, ἄνθρωπέ μου, νὰ κοιμήσης τὸ παιδί; εἶπε ἀγανακτισμένος. Κόντεψα νὰ τὸ σκοτώσω! Δὲν τὸν παίρνεις μέσα τὸ δύστυχο, νὰ τὸ πλαγιάσης σὲ κανένα κρεβάτι;

— Δὲν ἔχει θέση, ἀποκρίθηκε ὁ γέρος ἀποθαρρυμένος, κανένας δὲ μᾶς δέχεται! Ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα εἶναι γεμάτα καὶ δὲν ξέρω ποῦ νὰ πάγω!

— Ἀμὲ βέβαια εἶναι γεμάτα! Δὲν ἤξερες νὰ τὸ συλλογιστῆς πρωτήτερα; Σὲ πανηγύρι ἔρχεσαι, χριστιανέ μου, καὶ τέτοια ὥρα φτάνεις;

Ὁ γέρος δὲν ἀποκρίθηκε ἀμέσως. Σὰ σαστισμένος κοίταξε τὸ νέο χωρικὸ καὶ μιὰ στιγμὴ τὸ μάτι του σταμάτησε στὰ χέρια ποὺ κρατοῦσαν τὸ κοιμισμένο παιδί.

— Δὲν ἐρχόμουν στὸ πανηγύρι, παιδί μου, εἶπε, οὔτε ἤξερα πὼς αὐτὸ τὸ κακὸ γίνεται ἐδῶ. Ἔρχομαι ἀπὸ πολὺ μακριὰ καὶ δὲν ξέρω τὸν τόπο.

Ἡ φωνὴ τοῦ γέρου μαρτυροῦσε τέτοια κούραση, ποὺ ὁ χωρικὸς τὸν λυπήθηκε.

— Κι' ἐγὼ δὲν εἶμαι τοῦ τόπου, εἶπε πιὸ σιγά, εἰδεμὴ θὰ σοῦ ἔλεγα νὰ ἔλθης σπίτι μου... Στάσου! Ἔλα μαζί μου! Κάτι θὰ σοῦ βρῶ. Πηγαίνω στοῦ Κατεπάνω (1) Κρηνίτη, καὶ ἡ Κυρὰ ἔχει μεγάλη καρδιά. Θὰ λυπηθῆ τὸ παιδί σου.

Καὶ μὲ τὸ κοριτσάκι στὴν ἀγκαλιά, ὁ χωρικὸς ξεκίνησε ἀκολουθῶντας τὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ.

— Ἐγγονάκι σου εἶναι τὸ μικρό; ρώτησε τὸ γέρο ποὺ περπατοῦσε πλάγι του.

— Ὄχι, ἀποκρίθηκε ὁ γέρος.

— Ὄχι; Οὔτε παιδί σου δὲν εἶναι βέβαια!

— Ὄχι, δὲν ἔχει γονεῖς τὸ ἄμοιρο. Μὰ εἶναι ἀρχοντόπουλο.

Ὁ χωρικὸς τὸ κοίταξε καὶ εἶπε μὲ συμπάθεια:

— Τὸ καημένο! Τί ὄμορφο ποὺ εἶναι!

— Ναί, εἶπε ὁ γέρος, καὶ ἡ μάνα του καὶ ὁ πατέρας του ἦταν ὄμορφοι.

— Λὲς πὼς ἔρχεσαι ἀπὸ μακριά; Τὰ ροῦχα σου μοιάζουν βουλγάρικα.

— Δὲν εἶμαι Βούλγαρος, μὰ ἔρχομαι ἀπὸ τὴ Σκάμπα (1).

— Διάβολε! Ὅλη τὴ Μακεδονία τὴν πέρασες, καὶ δὲ σὲ σταμάτησε κανένας;

— Στὶς βουλγάρικες χῶρες δὲ βρῆκα δυσκολία. Ἤμουν σὲ δημόσια θέση στὴ Σκάμπα, καὶ τὰ χαρτιά μου ἦταν τακτικά. Καὶ ὅταν μπῆκα στὶς ἑλληνικὲς χῶρες, εἶχα κάτι ἄλλο ποὺ μ' ἄνοιγε ὅλες τὶς πόρτες.

— Μπά; Σὰν τί;

— Διαβατήριο μὲ τὴ βούλα τοῦ Εὐσταθίου Δαφνομήλη (2).

Ὁ χωρικὸς γύρισε ἀπότομα καὶ τὸν κοίταξε.

— Ποῦ τὸν ξέρεις τὸν Εὐστάθιο Δαφνομήλη; ρώτησε.

— Δὲν τὸν ξέρω ἐγώ, τὸν ἤξερε ἡ μάνα τοῦ παιδιοῦ. Μὴν τὸν ξέρεις κι ἐσύ;

— Ναί, τὸν ξέρω. Μὰ πές μου, πῶς πέρασες μὲ διαβατήριο γυναίκας;

— Δὲ λέει ὄνομα τὸ διαβατήριο.

— Πῶς γίνεται; ἔκανε σαστισμένος ὁ χωρικός. Σ' ἐποχὴ πολέμου ἕνα τέτοιο χαρτὶ εἶναι ἐπικίνδυνο. Πῶς μπορεῖ νὰ τὸ ὑπέγραψε ὁ Δαφνομήλης;

— Τὸ διαβατήριο αὐτὸ χρησιμεύει μόνο σ' ὅποιον μπορεῖ νὰ παρουσιάση μαζὶ κι' ἕνα σημάδι.

— Τί σημάδι;

— Ἕνα σταυρὸ στολισμένο μαργαριτάρια, ὅπου βρίσκεται χαραγμένο τ' ὄνομα τῆς Αὐγούστας Ἑλένης (3), Θεὸς σχωρέσ' την!

Ὁ νέος τὸν λοξοκοίταξε. Λίγη ὥρα πήγαιναν σιωπηλοί.

— Ἄκουσε, γέρο, εἶπε σοβαρὰ ὁ χωρικός, μιὰ συμβουλὴ θὰ σοῦ δώσω· μιλᾶς πολύ, καὶ στὶς μέρες ποὺ ζοῦμε, καλὸ εἶναι νὰ μάθης νὰ σωπαίνης. Πῶς μοῦ τὰ εἶπες ἐμένα δὲν πειράζει, εἶμαι

---

1) Κατεπάνω: τίτλος ποὺ δίνουνταν προπάντων στοὺς στρατηγοὺς μερικῶν Θεμάτων κοντὰ στὰ σύνορα. Ὁ Κατεπάνω εἶχε μεγαλύτερη ἐξουσία ἀπὸ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς Θεμάτων, ἐπειδὴ εἶχε καὶ μεγαλύτερη εὐθύνη.

1) Σκάμπα: σημερινὸ Ἐλσαβάν.

2) Εὐστάθιος Δαφνομήλης: στρατηγὸς τοῦ Βασιλείου Β΄, τοῦ Βουλγαροκτόνου.

3) Ἡ Αὐτοκράτειρα Ἑλένη ἦταν γυναίκα τοῦ Κωνσταντίνου Η΄, ἀδελφοῦ τοῦ Βουλγαροκτόνου, ποὺ βασίλευε μαζί του. Ὁ Βουλγαροκτόνος δὲν ἤ-

Ἕλληνας. Μὰ μποροῦσε νὰ εἶμαι Βούλγαρος, καὶ τότε τὴν εἶχες ἄσχημα. Ἕνας Βούλγαρος θὰ σ' ἔπνιγε σὰ λαγὸ γιὰ νὰ σοῦ πάρη τὸ διαβατήριο καὶ τὸ σταυρό. Πρόσεχε σὲ ποιὸν μιλᾶς. Οἱ κατάσκοποι δὲ λείπουν καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη.

— Τὸ ξέρω, εἶπε ἥσυχα ὁ γέρος, κι' ἐσὺ εἶσαι κατάσκοπος. Μὰ εἶσαι φίλος.

Ὁ χωρικὸς τὸν κοίταξε καὶ εἶπε λαφριά:

— Χωρατεύεις, γέρο!

— Τὸ ξέρεις πὼς δὲ χωρατεύω, εἶπε ὁ γέρος χωρὶς νὰ ταραχτῆ. Τὸ σημάδι τῆς σαΐτας ποὺ σοῦ τρύπησε τὸ φρύδι, καὶ τὸ κομμένο δάχτυλο τοῦ ἀριστεροῦ σου χεριοῦ θὰ μοῦ ἔλεγαν ποιὸς εἶσαι, ἀκόμα καὶ ἂν δὲ σὲ εἶχα δεῖ μὲ ράσο καλόγερου.

Ὁ χωρικὸς σταμάτησε καὶ ἀκούμπησε τὸ χέρι στὸν ὦμο τοῦ γέρου.

— Ποιὸς εἶσαι; ρώτησε σοβαρά.

— Σὰν ἑνώθηκε ὁ Νικουλιτσὰς (1) μὲ τὸν Τσάρο Σαμουήλ, καὶ μαζὶ ξαναπολιόρκησαν τὰ Σέρβια, ποὺ μόλις τὰ εἶχε κυριεύσει ὁ Βασιλιάς μας, ἐσύ, μὲ τὸ ράσο τοῦ γιοῦ μου, βγῆκες ἀπὸ τὴν πολιορκημένη χώρα κι' ἔτρεξες στὸν Αὐτοκράτορα ποὺ τραβοῦσε κατὰ τὴ Θεσσαλονίκη, καὶ τὸν πρόφθασες καὶ τὸν ἐγύρισες πίσω...

— Εἶσαι ὁ πατέρας τοῦ Γρηγόρη; διέκοψε ὁ ἄλλος ταραγμένος.

— Τοῦ παλιοῦ σου φίλου, ναί, Νικήτα!

Ὁ νέος πῆρε τὸ χέρι τοῦ γέρου καὶ τὸ φίλησε μὲ συγκίνηση.

— Ἀπὸ τὸ Γρηγόρη ἔμαθα νὰ σὲ γνωρίζω καὶ νὰ σ' ἀγαπῶ, γερο-Παγράτη (2), εἶπε. Καὶ τώρα μὴ φοβᾶσαι τίποτα! Ὅ,τι μπορῶ θὰ τὸ κάμω γιὰ νὰ σὲ βοηθήσω ἐδῶ ποὺ ἦλθες, ξένος κι' ἄγνωστος. Πές μου ποῦ πηγαίνεις;

— Δὲν ξέρω, παιδί μου! εἶπε μὲ κούραση ὁ γέρος. Ἔφαγα τὰ πόδια μου στοὺς δρόμους! Πῆγα στὴ Θεσσαλονίκη, πῆγα στὴ Βασιλεύουσα, κι' ἀπὸ κεῖ μὲ στείλανε δῶ, κι' ἀπὸ δῶ Κύριος οἶδε ποῦ θὰ μὲ στείλουν! Ἀπόκανα στοὺς κόπους!

— Τί πῆγες νὰ κάνης στὴ Βασιλεύουσα;

— Πῆγα νὰ παραδώσω τὸ παιδὶ στὰ χέρια τῆς Αὐγούστας. Μὰ πέθανε ἡ Αὐγούστα.

— Τῆς Αὐγούστας; Τίνος παιδὶ εἶναι λοιπόν;

— Τ' ὄνομα δὲν τὸ ξέρεις· μὰ τοὺς γονεῖς του τοὺς ἀντάμωσες.

— Ἐγώ; — ὁ Νικήτας τὸν κοίταξε σαστισμένος.

— Ὁ πατέρας ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ Βασιλείου, ἐξήγησε ὁ γέρος. Ὁ Αὐτοκράτορας τὸν ἔστειλε μὲ μυστικὴ ἀποστολὴ στὰ ἐχθρικὰ χώματα, κι' ἐκεῖ σκοτώθηκε. Μὲ τὰ χέρια μου τὸν ἔθαψα στὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς ὅπου ἤμουν δεσμοφύλακας.

— Καὶ τὸν εἶδα, λές, ἐγώ;

— Ναί. Ταξίδευε μὲ τὴ γυναίκα του ντυμένη ἀντρίκεια, καὶ τοὺς πέρασες ἐσὺ μὲ τὴ βάρκα σου ἀπὸ τὴ μιὰν ὄχθη τῆς λίμνης τῆς Πρέσπας στὴν ἄλλη, τότε ποὺ σ' ἐγνώριζαν ὅλοι μὲ τ' ὄνομα ὁ Νικήτας ὁ βαρκάρης (1).

— Ξέρω...! θυμοῦμαι! εἶπε ὁ Νικήτας συλλογισμένος. Πᾶν ἔξη χρόνια ἀπὸ τότε... Λοιπὸν τὸ ἀγόρι ἐκεῖνο, ὁ παραγιός, ἦταν γυναίκα του; Καὶ πῶς τὰ ξέρεις ἐσὺ ὅλ' αὐτά, γέρο-Παγράτη;

— Μοῦ τὰ διηγήθηκε πέρσι ὁ Γρηγόρης, τὸν καιρὸ ποὺ μὲ τὸ ράσο σου γύριζες ἐσὺ στὰ βουλγάρικα μέρη κι' ἔμενε αὐτὸς κρυμμένος στὴ φυλακή μου. Ἐκεῖνες τὶς μέρες ἔφθασε καὶ ἡ μάνα τοῦ παιδιοῦ, ἄρρωστη, στὰ τελευταῖα της, καὶ πέθανε κεῖ. Ὁ Γρηγόρης κι' ἐγὼ τὴ θάψαμε πλάγι στὸν καλό της...

Μὲ τὸ χέρι σκούπισε ὁ γέρος τὰ δάκρυα ποὺ θόλωναν τὰ μάτια του.

— Καὶ πῶς ἔτυχε νὰ γυρίση πάλι στὴ Σκάμπα ἡ δύστυχη; ρώτησε ὁ Νικήτας.

— Σὰ χήρεψε, πῆγε στὸ μοναστήρι τοῦ Στουδίου. Ἐκεῖ γεννήθηκε τὸ παιδί της. Μὰ ἡ ὑγεία της ἦταν κατεστραμμένη, δὲν ἔγιανε ποτέ. Οἱ γιατροὶ τὴν ἔβλεπαν ποὺ μαραίνουνταν κάθε μέρα καὶ δὲν καταλάβαιναν τὶ ἔχει! Ἐγὼ ξέρω τὶ τὴν ἔτρωγε· πάγει ἀπὸ ραγισμένη καρδιά!... Σὰν ἔνοιωσε πὼς κοντεύει τὸ τέλος της, θέλησε νὰ πάγη τὸ παιδί της νὰ προσκυνήση τὸν τάφο του πατέρα του. Ἔφυγε λοιπὸν ἀπὸ τὴν Πόλη, καὶ μὲ τὸ διαβατήριο τοῦ Εὐστάθιου Δαφνομήλη πῆγε στὸ Δυρράχιο, κι' ἀπὸ κεῖ, μὲ τὴ βοήθειά μου, μπῆκε στὴ Σκάμπα. Τὸ ἤξερε πὼς θὰ πέθαινε, καὶ ζήτησε νὰ τὴν θάψουν πλάγι στὸν ἄντρα της. Ἐντολὴ μοῦ ἄφησε νὰ πάγω τὸ παιδί της στὴ Βασίλισσα, καὶ μόνη της ἐκρέμασε τὸ σταυρὸ στὸ λαιμὸ τοῦ παιδιοῦ, γιὰ νὰ τὸ ἀναγνωρίση ἡ Αὐγούστα.

— Κι' ἔφυγες εὐθύς;

— Μόλις μπόρεσα. Ἄφησα τὴ γριά μου νὰ φροντίζη τὴν καντήλα τῶν τάφων, κι' ἔφυγα. Τράβηξα πολλά, γιατὶ ὁ τόπος ἦταν ἀνάστατος. Ἐκεῖνες τὶς μέρες ἡ Βέρροια εἶχε παραδοθῆ στὸ Βασιλιά μας χωρὶς μάχη, μὰ τὰ Σέρβια βαστοῦσαν. Ἐκεῖνος ὁ κοντὸς ἀνθρωπάκος, ὁ Νικουλιτσάς, σὰ λεοντάρι λένε πὼς πολεμοῦσε! Ὅταν ἔπεσε ὅμως τὸ φρούριο καὶ τὸν ἔπιασε ὁ Βασιλιάς μας, τὸν συγχώρησε, λένε, καὶ τὸν ἄφησε, λένε, κι' ἐλεύθερο! Ἀλήθεια εἶναι;

— Ναί! Ἀλήθεια. Μὰ τοῦ ἔβαλε ὅρο νὰ μὴν ξαναγυρίση στὴ Βουλγαρία.

— Στὸ μοναστήρι ὅπου ἤμουν κρυμμένος τότε, ἔμαθα πὼς δραπέτευσε ὁ Νικουλιτσὰς καὶ πὼς ἔτρεξε μὲ τὸν καταραμένο του τὸν Σαμουὴλ νὰ πολιορκήση καὶ πάλι τὰ Σέρβια. Ὁ Γρηγόρης ἦλθε τότε καὶ μὲ βρῆκε, καὶ μοῦ διηγήθηκε πῶς ἔφυγες ἐσὺ καὶ πῶς ἔσκασες τρία ἄλογα γιὰ νὰ προφθάσης τὸν Αὐτοκράτορα στὸ δρόμο τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ πῶς γύρισε ὁ Αὔγουστος σὰν ἀστραπή, ὅπως μόνος ὁ Αὐτοκράτορας ξέρει νὰ τὸ κάνη, κι' ἔπεσε ξαφνικὰ στοὺς πολιορκητὲς καὶ τοὺς ἔτρεψε σὲ φυγή. Δὲν ἔμαθα πιὰ τὶ ἀπόγινε ὁ Νικουλιτσάς.

— Ἔφυγε, ἀποκρίθηκε ὁ Νικήτας, μὰ τοῦ ἔστησαν καρτέρι καὶ τὸν ξανάπιασαν, καὶ τώρα βρίσκεται σκλεισμένος στὶς φυλακὲς τῆς Βασιλεύουσας.

— Δόξα τῷ Θεῷ! εἶπε ὁ Παγράτης καὶ σταυροκοπήθηκε. Σὰν ξέκοψε, καὶ τὸ μάθανε οἱ Βούλγαροι, τόσο αὐθάδεις γίνηκαν, ποὺ οὔτε νὰ ξεμυτίσουμε δὲν τολμούσαμε μεῖς! Καλὰ ἔκανε καὶ τὸν κλείδωσε στὴ φυλακὴ ὁ Αὔγουστος.

— Τὸ ἔκανε ὅμως μὲ βαριὰ καρδιά, εἶπε ὁ Νικήτας, γιατὶ θαυμάζει τὴν ἀνδρεία του ποὺ εἶναι μεγάλη, καὶ ξέρει ν' ἀναγνωρίζη τὰ προτερήματα τῶν ἐχθρῶν του. Μὰ πές μου τὰ δικά σου. Ἀπὸ τὸ μοναστήρι σου ποῦ πῆγες;

— Ὕστερα ἀπὸ καιρό, ἀφοῦ πέρασε τὸ πολὺ κρύο κι' ἔλιωσαν τὰ χιόνια, τράβηξα γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη, εἶπε ὁ Παγράτης. Μὰ ἐκεῖ ἔμαθα πὼς ἀπὸ καιρὸ εἶχε πεθάνει ἡ Αὐγούστα! Λυπήθηκα κατάκαρδα μὰ δὲν ἀπελπίστηκα. Εἶπα πὼς ὁ Αὔγουστος ὁ Κωνσταντῖνος θ' ἀναγνωρίση τὸ σταυρὸ καὶ τὸ παιδί, καὶ τράβηξα γιὰ τὴ Βασιλεύουσα. Ναί! Αὐτὸς ν' ἀναγνωρίση τὸ παιδί! Οὔτε νὰ τὸ δῆ θέλησε! Οὔτε ἐγὼ δὲν τὸν εἶδα! Ἔχασα στὴν Πόλη ἑβδομάδες καὶ μῆνες, δὲ στάθηκε τρόπος! Δὲν τὸν ἄφηνε ἡ συλλογὴ γιὰ τ' ἄλογά του καὶ τὸ ἱπποδρόμιο νὰ δῆ τ' ὀρφανὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ του. Μέρα νύχτα, χωμένος στὴ διασκέδαση, καρφὶ δὲν τοῦ καίγεται! Ἂς εἶναι καλὰ ὁ Βασίλειος ποὺ τραβᾶ τὶς σκοτοῦρες τοῦ θρόνου! Ἡ ἀφεντιά του, ὁ Κωνσταντῖνος, τὸ γλέντι μόνο γυρεύει!

Ὁ Νικήτας γέλασε.

— Μὴ φωνάζης τόσο δυνατά, εἶπε, μὴ σ' ἀκούση κανένας καὶ τοῦ τὸ πεῖ! Τότε εἶναι ποὺ θὰ δοκιμάσης τὴ δύναμή του! Σὰ θέλει νὰ ἐκδικηθῆ, θυμᾶται πὼς εἶναι βασιλιάς.

1) Νικουλιτσὰς ἢ Νικολίτσης: ἦταν στρατηγὸς τοῦ τσάρου τῆς Βουλγαρίας, τοῦ Σαμουήλ, στὰ Σέρβια, ὅταν τὰ πολιόρκησε καὶ τὰ πῆρε ὁ Βασίλειος Β΄, στὰ 1003.

2) Παγράτης: Ὅσοι ἔχουν διαβάσει τὸ «Γιὰ τὴν Πατρίδα» θὰ τὸν ξέρουν

1) Κοίταξε «Γιὰ τὴν Πατρίδα».

'Ο Παγράτης κοίταξε τρομαγμένος γύρω του, μὰ δὲν εἶδε κανένα.

— Τὸ ποτάμι δὲν ἔχει αὐτιά, εἶπε, καὶ βρισκόμαστε μακριὰ ἀπὸ τὸ 'Ιερὸ Παλάτι. Ἔπειτα φεύγω αὔριο.

— Γιὰ ποῦ;

— 'Εσὺ θὰ μοῦ τὸ πῆς. Σὰν ἀπελπίστηκα ἀπὸ τὸν Αὔγουστο τὸν Κωνσταντῖνο, εἶπα νὰ βρῶ τὸ μεγαλόψυχο ἀδελφό του. Μοῦ εἶπαν πὼς βρίσκεται στὴ Βουλγαρία. Πῆρα πάλι τὰ πόδια μου καὶ γύρισα βόρεια. Τί τράβηξα δὲ σοῦ τὸ λέω. Ἔφθασα σήμερα ἐδῶ ἀποσταμένος, καὶ εἶδες τὴν ἀπελπισία μου ποὺ οὔτε κρεβάτι δὲ βρῆκα νὰ πλαγιάσω τὸ παιδί. 'Ο Θεὸς μὲ λυπήθηκε καὶ σ' ἔβαλε στὸ δρόμο μου. 'Εσὺ τώρα θὰ μοῦ πῆς τί νὰ κάνω καὶ ποῦ νὰ πάγω νὰ βρῶ τὸ Βασιλέα.

— Καλὰ λὲς πὼς ὁ Θεὸς σὲ λυπήθηκε, γερο-Παγράτη, εἶπε ὁ Νικήτας, στὴν ὥρα ἔφθασες. Αὔριο φεύγω γιὰ τὸ Δούναβη ὅπου βρίσκεται ὁ Αὐτοκράτορας. Τελείωσαν πιὰ τὰ βάσανά σου! Θὰ σὲ πάρω μαζί μου!

Κουβεντιάζοντας, ἔφθασαν σ' ἕνα μεγάλο ἀρχοντικὸ παλάτι μὲ καμάρες μαρμαρένιες. Στὴν ἔξω πύλη φύλαγε ἕνας φρουρός. 'Ο Νικήτας ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του ἕνα ἔγγραφο, καὶ ἀφοῦ τὸ ἐξέτασε ὁ φρουρὸς τοῦ τὸ ἐπέστρεψε λέγοντας:

— 'Ο Κατεπάνω σὲ περιμένει. Διέταξε, σὰν ξαναπεράσης, νὰ πᾶς ἀμέσως στὸ δωμάτιό του. 'Ο γέρος αὐτὸς τί θέλει μαζί σου;

— Εἶναι δικός μου ἄνθρωπος, ἀποκρίθηκε ὁ Νικήτας. Ἄφησέ τον νὰ περάση.

Μπῆκαν στὴν αὐλὴ μὲ τοὺς μαρμαρένιους δρόμους καὶ τὰ πολύχρωμα ψηφιδωτά, μὲ τὰ ἀλαβάστρινα συντριβάνια ποὺ σκορποῦσαν τὰ νερά τους κι' ἔχυναν τὴ δροσιά τους στὴ ζεστὴ καὶ γλυκειὰ ἀτμόσφαιρα τῆς αὐγουστιάτικης βραδιᾶς. 'Ο Νικήτας προχωροῦσε ἀδιάφορα, οὔτε μιὰ ματιὰ δὲν ἔρριχνε γύρω του. Μὰ ὁ γερο - Παγράτης, ἀμάθητος ἀπὸ ἀριστοκρατικὴ πολυτέλεια, τὸν τράβηξε ἀπὸ τὸ ροῦχο γιὰ νὰ τοῦ δείξη τὴ μαγευτικὴ ὀμορφιὰ τοῦ κήπου, τὸ χλωρὸ χορτάρι ποὺ σὰν πυκνὸ χαλὶ πράσινο ἁπλώνουνταν δεξιά, ἀριστερά, ἀνάμεσα στοὺς δρόμους καὶ τοὺς ἀνθῶνες, ὅπου τὰ μυρωδάτα τριαντάφυλλα καὶ οἱ ὑπερήφανοι κρίνοι σκορποῦσαν τὸ μεθυστικὸ τους μοσχοβόλημα.

— Δὲ σταματᾶς νὰ θαυμάσης, ἀδελφέ; τοῦ εἶπε μαγεμένος.

— Δὲν ἔχω καιρό, ἀποκρίθηκε. Ἔπειτα εἶδα καὶ ὡραιότερα στὰ παλάτια τῆς Πόλη

νοιχτές. Μπῆκαν ἴσια σὲ μιὰ μεγάλη μαρμαροστρωμένη σάλα, ὅπου μιὰ ἀρχόντισσα, πλούσια ντυμένη καὶ στολισμένη μὲ πολύτιμα διαμαντικά, ἔδινε διαταγὲς τοῦ ἐπιστάτη της ποὺ τὴν ἄκουε μὲ σεβασμό. Πλάγι της στέκονταν δυὸ ἀγόρια ὡς δώδεκα χρονῶν, πλουσιοντυμένα κι' αὐτὰ μὲ τὰ ἑορτάσιμά τους ροῦχα. Τὸ ἕνα ψηλό, μελαγχροινό, μὲ ζωηρὰ καστανὰ μάτια, φαίνουνταν, ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα, πὼς ἦταν γιός της· τὸ ἄλλο μικροκαμωμένο, λιγνό, χλωμό, μὲ ξανθιὰ μαλλιὰ καὶ γαλανὰ μάτια, ὅλο ὄνειρα γεμάτα, ἦταν ἡ ἀντίθεση τοῦ πρώτου.

'Ο Νικήτας χαιρέτησε βαθιά, μαζεύοντας τὸ παιδάκι στὴν ἀγκαλιά του. Μὰ τὰ φῶτα καὶ οἱ ὁμιλίες ξύπνησαν τὸ κοριτσάκι. Ἄνοιξε τὰ μάτια του, καί, βλέποντας τὸ ξένο πρόσωπο τοῦ χωρικοῦ, τρόμαξε.

— Παπποῦ! Παπποῦ! φώναξε ἀγριεμένο.

— 'Εδῶ εἶμαι, παιδί μου, ἔννοια σου, εἶπε ὁ γέρος. Καὶ μὲ ἀγάπη τὸ πῆρε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Νικήτα καὶ τὸ ἔβαλε χάμω.

— Τί ὄμορφο παιδάκι! Τίνος εἶναι; ρώτησε ἡ ἀρχόντισσα, — καὶ ἀψηφώντας τὸ χρυσοκέντητο μεταξωτὸ φόρεμά της, γονάτισε κοντὰ στὸ κοριτσάκι καὶ τὸ τράβηξε στὴν ἀγκαλιά της.

— Εἶναι τούτου τοῦ γέρου, Κυρία, ἀποκρίθηκε ὁ Νικήτας, καὶ ὁ γέρος αὐτὸς εἶναι ὁ πατέρας τοῦ καλύτερού μου φίλου. Ἔφθασε χωρὶς νὰ ξέρη πὼς γίνουνταν πανηγύρι, καὶ δὲ βρῆκε θέση σὲ κανέναν ξενῶνα. Ἔρχεται ἀπὸ μακριὰ καὶ εἶναι ἀποσταμένος. Τὸν ἔφερα ἐδῶ, Κυρία, ξέροντας τὴ μεγάλη σου καρδιά.

— Καλὰ ἔκανες, εἶπε ἡ ἀρχόντισσα, μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο. Καλῶς ἦλθες γέρο. Τὸ σπίτι εἶναι μεγάλο, θὰ βροῦμε θέση καὶ γιὰ σένα καὶ γιὰ τὸ παιδάκι σου. Κάθησε τώρα νὰ ξεκουραστῆς.

Κι' ἔδωσε διαταγὴ τοῦ ἐπιστάτη νὰ φροντίση γιὰ τὸ γέρο καὶ γιὰ τὸ παιδί, καὶ νὰ τοὺς δώσουν εὐθὺς νὰ φάγουν.

Ὡστόσο ἕνας δοῦλος εἶχε φωνάξει τὸν Νικήτα καὶ τὸν ὡδήγησε στὸ δωμάτιο τοῦ διοικητῆ.

'Ο Κατεπάνω δὲν ἦταν μόνος. Δυὸ ἀξιωματικοὶ στέκονταν στὴν πόρτα καὶ ἄκουαν τὶς τελευταῖες παραγγελίες ποὺ τοὺς ἔδινε ὁ στρατηγὸς γιὰ τὸ νυχτερινὸ πανηγύρι, ἐνῶ δυὸ - τρεῖς δοῦλοι τοῦ καρφίτσωναν τὴ χλαμύδα στοὺς ὤμους καὶ τὸν στόλιζαν μὲ τὰ παράσημα καὶ τὰ διαμαντικὰ τοῦ ἀξιώματός του.

Μὲ τὸ χέρι ἔκανε νόημα σ' ὅλους νὰ φύγουν, κι' ὅταν ἔκλεισε ἡ πόρτα κι' ἔπεσε πάλι στὴ θέση της ἡ βελουδένια κουρτίνα, γύρισε στὸν Νικήτα.

— Ἦλθες καὶ πρίν, μὰ εἶχα δουλειά. Ἔχεις τίποτα σοβαρὸ νὰ μοῦ ἀναγγείλης;

— Ὄχι, στρατηγέ, ἦλθα νὰ πάρω διαταγές σου. Φεύγω αὔριο πρωῒ γιὰ τὴ Βιδύνη(1), ὅπου πηγαίνω γράμμα γιὰ τὸ μεγάλο Βασιλέα μας.

— Ἔρχεσαι ἀπὸ τὴ Βασιλεύουσα;

— Ὄχι, ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη.

— Εἶδες τὸν Δραξὰν (2);

— Τὸν εἶδα, στρατηγέ. Ἤμουν ἐκεῖ ὅταν στεφανώθηκε τὴν ἐξαδέλφη σου, τὴν Εὐδοξία.

Λίγη ὥρα ὁ Κατεπάνω ἔμεινε σκεπτικός. Ὕστερα ρώτησε:

— Πῶς παραδέχεται τὴν καινούργια του ζωή;

'Ο Νικήτας δὲν ἀποκρίθηκε.

— Μίλησέ μου ἐλεύθερα, εἶπε μὲ κάποια λύπη ὁ Κατεπάνω. 'Αγαποῦσα πολὺ τὴν ἐξαδέλφη μου καὶ θὰ τὴν ἤθελα εὐτυχισμένη. Μὰ ὅταν τὴν ἀγάπησε ὁ Βούλγαρος, καὶ μοῦ ἐξήγησε ὁ Αὔγουστος τὶς πολιτικὲς αἰτίες ποὺ τὸν ἔκαναν νὰ ἐπιθυμῆ τὸ γάμο αὐτόν, δὲν ἐπέμεινα πιά.

— Ἡ ἐξαδέλφη σου φαίνεται εὐτυχισμένη, ἀποκρίθηκε ὁ Νικήτας. 'Αγαπᾶ πολὺ τὸν ἄντρα της.

— Λοιπόν, γιατὶ διστάζεις νὰ μιλήσης; Ξέρεις τίποτα γιὰ τὸν Δραξάν;

ΣΥΝΕΧΕΙΑ: Εἰς τὸ ἐρχόμενο.

---

1) Βιδύνη: ὀχυρὸ φρούριο τοῦ Σαμουὴλ στὸ Δούναβη. Τόσο ὀχυρὸ ἦταν, ποὺ ὁ Βασίλειος Β' τὸ πολιόρκησε ὀκτὼ μῆνες, πρὶν κατορθώσει νὰ τὸ κυριεύση τὸ φθινόπωρο τοῦ 1004.

---

2) Δραξάν: στρατηγὸς Βούλγαρος. Ὅταν ὁ Βουλγαροκτόνος πολιόρκησε τὰ Βοδενὰ στὰ 1003, ὁ Δραξὰν ἀντιστάθηκε μὲ μεγάλη ἀνδρεία. 'Αλλὰ στὸ τέλος ἔπεσε τὸ φρούριο, καὶ ἁλυσοδεμένο ἔφεραν τὸ Βούλγαρο στρατηγὸ ἐμπρὸς στὸν Βασίλειο. 'Ο Αὐτοκράτορας ὄχι μόνο τὸν ἐσυγχώρησε, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔδωσε τίτλους καὶ τιμὲς καὶ τὸν πάντρεψε μὲ μιὰν 'Ελληνίδα στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου ἔζησε ἥσυχος μερικὰ χρόνια. Μόνο ὅρο τοῦ εἶχε βάλει ὁ Βασίλειος νὰ μὴ γυρίση στὴ Βουλγαρία. 'Η ἀγάπη ὅμως τῆς ἐλευθερίας ἐνίκησε κάθε ἄλλο αἴσθημα καὶ ὁ Δραξάν, παρατώντας τὴ γυναίκα του καὶ τὰ δυό του παιδιά, ξέκοψε στὰ βουνὰ τῆς πατρίδας του. Τὸν ξανάπιασαν ὅμως καὶ τὸν ἔφεραν πίσω. Πάλι τὸν ἐσυγχώρησε ὁ Βασίλειος, καί, γιὰ μερικὰ χρόνια ἀκόμα, ἔζησε στὴ Θεσσαλονίκη, ὁ Δραξάν. Οὔτε ὅμως ἡ καλοπέραση, οὔτε τὰ τέσσερα παιδιά του δὲν τὸν ἔκαναν νὰ ξεχάση τὴν πατρίδα του, καὶ πάλι ξέκοψε καὶ πάλι

Τά παιδιά γράφουν

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ χιλιάδες χωριουδάκια ποὺ ἔχει ἡ Ἑλλάδα μας. Εἶναι φτωχό, καὶ μικρό. Δὲν ἔχει τὰ πλούσια καὶ γάργαρα νερὰ τῆς Πορταριᾶς, οὔτε τὰ πανύψηλα πεῦκα τῆς Κασσάνδρας. Ἔχει μόνον κανὰ δυὸ λευκάδια καὶ μερικὰ κυπαρίσια, ποὺ τὰ πρωταγναντεύει ὁ κάθε διαβάτης. Οἱ λόφοι τὸ ἔχουν ζωσμένο. Πρὸς τὴν Ἀνατολὴ ἀνάμεσα στὰ τόσα ἐρείπια ξεχωρίζει ἕνας μισογκρεμισμένος πύργος. Τὰ πόδια τοῦ χωριοῦ μου εἶναι ἁπλωμένα πρὸς τὸν κάμπο· κ' ἡ κεφαλή του εἶναι χωμένη μέσα στὶς βαθειὲς χαράδρες τοῦ Χιωλομῶνα. Εἶναι μικρὸ χωριὸ καὶ πιστεύω ὅτι πολλὰ ἑλληνόπουλα δὲν θὰ ἔχουν ἀκούσει οὔτε τ' ὄνομά του.

ΝΙΚ. Κ. ΚΑΡΕΜΦΥΛΛΗΣ
(Μαθητὴς Γυμνασίου Πολυγύρου Χαλκιδικῆς)

★

Ο ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ντίν... ντάν... ντίν... ντάν... ντίν... ντάν...

Χτυπᾶ ἡ καμπάνα γιὰ ἑσπερινό. Εἶναι Σαββατόβραδο. Ὁ τσουχτερὸς ἀγέρας λυσσομανᾶ ἔξω, κι' ἐγὼ μὲ ἀνασηκωμένο τὸ γιακᾶ τοῦ ἐπανωφοριοῦ μου, ξεκινῶ γιὰ τὸν Ἅη-Θανάση. Δὲν προκάνω καλὰ-καλὰ νὰ ἀνοίξω τὴν ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ μου κι' ἕνα «κράοοο»!... μὲ κάνει νὰ γυρίσω περίτρομος πίσω. Ὁ τσουχτερὸς ἄνεμος σταματᾶ καὶ μιὰ δυνατὴ βροχὴ ἄρχισε νὰ χύνεται ἀπ' τοὺς οὐράνιους καταρράκτες.

— Ἔλα παιδί μου γρήγορα μέσα γιατὶ βρέχει!...

Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς μάνας μου.

Μπαίνω γρήγορα μέσα, παίρνω τὴν ὀμπρέλλα μου καὶ ξεκινῶ γιὰ τὴν ἐκλησιά.

Τὰ σύννεφα δὲν θέλουν πιὰ νὰ ὑποχωρήσουν. Οἱ οὐράνιοι καταρράκτες ἀνοίγουν διάπλατα κι' ἡ βροχὴ καθὼς πέφτει σχηματίζει στὸ χωριό μας μικρὰ ρυάκια. Μπαίνω μέσα στὴν ἐκκλησιὰ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω καθόλου. Ἕνας γέρος παπᾶς, ὁ παπᾶ-Γιώργης, φορώντας ἕνα καλογερικὸ σκοῦφο καὶ μὲ κάτασπρα μαλλιά, ἀκουμπᾶ σ' ἕνα παλιὸ στασίδι καὶ μὲ ἀδύνατη φωνὴ προφέρει τὸ «Κύριε ἐλέησον». Τὰ χέρια τοῦ καλοῦ παπούλη τρέμουν καθὼς πιάνει τὸ Ὡρολόγιον καὶ διαβάζει τὸν ἑξάψαλμον.

«Ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν ἀναμέσον τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδατα».

Ἡ φωνή του ἐδῶ δυναμώνει. Ὁ ἑξάψαλμος τελειώνει. Ἀρχίζει ὁ Ἑσπερινός. «Ἑσπέρας προκείμενος»! Ἡ φωνὴ τοῦ καλοῦ παπούλη γίνεται πιὸ μελωδική. Στὰ αὐτιά μου φτάνει μιὰ γλυκειὰ ἁρμονία. Ἐπιθυμοῦσα πολύ, πάρα πολύ, νὰ μὴ τελειώσῃ ποτὲ ὁ ἑσπερινός. Ἀλλὰ νὰ ποὺ τώρα προβάλλει στὴν Ὡραία Πύλη ὁ παπᾶ-Γιώργης καὶ μὲ ἀδύνατη φωνὴ προφέρει τὸ «Νῦν ἀπολύεις...». Τελειώσαμε!

ΜΑΝΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
(Μαθητὴς Γυμνασίου Γρεβενῶν)

ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΑΣ ΝΕΚΡΟΥΣ

Ἐσεῖς, ἐσεῖς ποὺ πέσατε
γιὰ τὴν πατρίδα ὅλοι
σεῖς ποὺ δὲν φοβηθήκατε
τοῦ βάρβαρου τὸ βόλι,

προσφέρατε τὴ λευτεριὰ
στὴ χώρα θεῖο δῶρο
καὶ μένει τώρα πιὰ μεστὸ
τὸ δένδρο καρποφόρο.

Ἐσεῖς, ἐσεῖς ποὺ [illegible]έσατε
σὰν ἥρωες στὴ μάχη
τὴν πίστη ἐστηρίξατε
σταθήκατε σὰν βράχοι.

Καὶ τὸ κορμί σας βάλατε
ἀτσάλινη ἀσπίδα
μπροστὰ στὴ λύσσα τοῦ ἐχθροῦ
γιὰ τὴ γλυκειὰ πατρίδα.

Πρῶτοι καὶ πάντα πρῶτοι σεῖς
μὰ μεῖς ἀπὸ κοντά σας
ὅλοι στὸ δρόμο τῆς τιμῆς
ἀθάνατα παιδιά σας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ. ΣΦΥΡΗΣ
(Μαθητὴς Γυμνασίου Μεσολόγγι)

★

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!...

Εὐχαριστῶ, Γλυκύτατε
καὶ στοργικὲ Πατέρα,
ὅπου μὲ φύλαξες ξανὰ
καὶ τούτη τὴν ἡμέρα.

Εὐχαριστῶ, ποὺ ἡ χαρὰ
ποτέ της δὲν μ' ἀφήνει,
ποὺ μοῦ γεμίζεις τὴν καρδιὰ
ἀγάπη καὶ γαλήνη.

Εὐχαριστῶ, ποὺ περπατῶ
στὸ φωτεινό Σου δρόμο,
καὶ κάνω πάντα τὸ καλὸ
σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο.

Εὐχαριστῶ, Γλυκύτατε
καὶ στοργικὲ Πατέρα,
ποὺ προσευχήθηκα ξανὰ
καὶ τούτη τὴν ἑσπέρα.

Ν. ΠΕΥΚΙΩΤΗΣ

★

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΟΥ

Πέρα ἐκεῖ, μακριά, σ' ἕνα μικρὸ λόφο, βρίσκεται τὸ μικρὸ ἐκκλησάκι τοῦ χωριοῦ μου. Χτισμένο στὴν πλαγιὰ τοῦ λόφου ἀπ' τὰ παληὰ χρόνια στέκει ἐκεῖ πάντα πρόθυμο νὰ δώσῃ λίγη ξεκούραση στὸν ὁδοιπόρο καὶ λίγη ἀναψυχὴ στὸν κουρασμένο διαβάτη ποὺ θἄρθη ἀπὸ τὴν πολιτεία. Εἶναι ἕνα κάτασπρο ἐκκλησάκι. Οἱ τοῖχοι του φέγγουν στὸν ἥλιο ποὺ ἀνατέλλει ἀπὸ τὸ ἀντίκρυ βουνό. Τὸ μικρὸ καμπαναριό του κάθε Κυριακὴ καλεῖ τοὺς χριστιανοὺς στὴ θεία λειτουργία...

Ἕνα καλοκαιρινὸ πρωϊνὸ ξεκίνησα γιὰ νὰ πάω νὰ προσκηνήσω τὴ μικρὴ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου. Προχωροῦσα ἀνάμεσα ἀπὸ γυμνὰ δένδρα. Ἐδῶ-ἐκεῖ ἕνα μικρὸ ποταμάκι ἔκοβε τὸ δρόμο μου. Πουλάκια χαρούμενα πετοῦσαν ἀπὸ κλαδὶ σὲ κλαδί. Πίσω στὴν βαθειὰ ρεμματιά, ἕνα ἀηδόνι γλυκοκελαϊδοῦσε. Ὕστερα ἀπὸ δέκα λεπτὰ περίπου ἔφτασα. Ἀλλὰ τώρα τὸ ἐκκλησάκι φαίνεται ἀλλοιώτικο. Ἔλειπα, βλέπετε, δυὸ χρόνια στὴν Παιδόπολη. Οἱ μικρὲς εἰκόνες εἶναι μὲ τάξη βαλμένες. Στὴν μικρὴ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου φέγγει τὸ μικρὸ καντηλάκι. Μὲ σεβασμὸ προσκηνῶ τὸ Θεό, ποὺ μὲ ἀξίωσε νὰ γυρίσω στὸ πατρικό μου σπίτι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΥΤΣΗΣ
Μαθητὴς Α' Γυμνασίου

★

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Εἶναι μιὰ παγωμένη βραδυὰ τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ οὐρανὸς εἶναι σκεπασμένος ἀπὸ μαῦρα ἄγρια σύννεφα. Ὁ κρύος βορηὰς ποὺ φυσᾶ σαρώνει τὰ πάντα στὸ διάβα του. Ἀκριβῶς τὴν ὥρα αὐτὴ ποὺ στὸ πιὸ φτωχικὸ σπιτάκι θὰ τριζοβολοῦν στὸ τζάκι τ' ἀναμμένα ξύλα, σ' ἕνα ἀχυρένιο στρῶμα κοίτεται μιὰ γυναῖκα, ποὺ στὸ κιτρινισμένο πρόσωπό της εἶναι ζωγραφισμένη ἡ δυστυχία! Στὸ ἀδύνατο φῶς ἑνὸς καντηλιοῦ μόλις διακρίνονται νὰ τὴν κοιτάζουν δυὸ προσωπάκια ἀπελπισμένα. Τὴν ὥρα αὐτὴ τῆς ἀπελπισίας της, μιὰ μόνο παρηγοριὰ τῆς μένει. Ἡ προσευχή! Στρέφει τὰ μάτια της σ' ἕνα παλιὸ εἰκονοστάσι τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ βρίσκεται λίγο πιὸ πέρα, καὶ τὰ χείλη της κάτι σιγοψιθυρίζουν, ἐνῶ δάκρυα κυλοῦν ἀπὸ τὰ μάτια της. Ἡ προσευχὴ ἦταν ἀρκετὴ γιὰ νὰ τῆς δώσῃ δύναμη καὶ θάρρος. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ χύθηκε μιὰ γλυκειὰ παρηγοριὰ στὸ χλωμὸ πρόσωπό της, γιατὶ ξέρει πὼς ὁ Χριστὸς βοηθεῖ ἐκείνους ποὺ προσεύχονται μὲ πίστη σ' Αὐτόν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ καὶ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΤΣΙΑΚΜΑΚΗΣ
(Μαθηταὶ Σουφλίου)

★

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Καθισμένη πάνω στὴν παληὰ πολυθρόνα τοῦ σπιτιοῦ, κοιτάζω μὲ ἀμηχανία τὸ μικρὸ γατάκι μου, ποὺ κοιμᾶται ἥσυχο - ἥσυχο. Καὶ προσπαθῶ νὰ συγκεντρώσω τὴ σκέψη μου. Μὰ δὲν μπορῶ. Ὁ νοῦς μου τρέχει πίσω στὸ παρελθόν, στὸ χρυσό μας καλοκαιράκι, ποὺ τόσο γρήγορα πέρασε. Οἱ ἀναμνήσεις ἔρχονται μπροστά μου καὶ μὲ κοιτάζουν μ' ἕνα ἁπλὸ χαμόγελο καὶ προχωροῦν, προχωροῦν ὥσπου μπροστά τους ἀνοίγεται μιὰ πόρτα, ποὺ ἐπάνω της εἶναι γραμμένη ἡ λέξη «Παρελθόν». Μιὰ ἀνάμνηση τότε μοῦ ἔτεινε τὸ χέρι της καὶ εἶπε: «Ἔλα»! Καὶ τότε αἰσθάνθηκα νὰ πετῶ καὶ σὲ λίγο βρέθηκα στὸν ἀπέραντο κῆπο τῶν Ἀναμνήσεων. Κι' ἐκεῖ μιὰ-μιὰ ἦρθαν μπροστά μου οἱ θύμισες τοῦ καλοκαιριοῦ. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς μοῦ ἔκανε ἐντύπωση πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλες. Ἡ Ἀνάμνηση τοῦ χωρισμοῦ ἀπ' τὸ μικρὸ γραφικὸ χωριὸ ποὺ ἔμενα. Ἐκεῖνο τὸ πρωϊνὸ εἶχα σηκωθῆ νωρὶς καὶ μὲ μάτια βουρκωμένα ἔβλεπα τοὺς συντρόφους τοῦ καλοκαιριοῦ ποὺ τώρα τοὺς ἀποχωριζόμουν. Τὰ ἀπέραντα περιβόλια, τὴν μεγάλη μας ἐλιά, ποὺ τόσες φορὲς εἶχα σκαρφαλώσει ἐπάνω της. Κι' ἀκόμη τὸν γαλάζιο οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα. Καὶ τώρα φεύγω. Ἀφήνω τὰ μάτια μου νὰ δοῦν γιὰ τελευταία φορὰ τὴν ὄμορφη αὐτὴ εἰκόνα. Καὶ ξύπνησα, ἐνῶ τ' ἁπαλὸ ἀεράκι ἔπαιζε μὲ τὰ μαλλιά μου.

ΝΙΚΗ ΜΕΤΑΞΑ

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΕΛΛΑΣ — ΓΑΛΛΙΑ

Πρὶν λίγες μέρες ἡ ἐθνικὴ Ἑλληνικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα ἀγωνίστηκε στὸ γήπεδο τοῦ Παναθηναϊκοῦ μὲ τὴν Β´ Γαλλίας. Ὁ ἀγώνας αὐτὸς ἔληξε μὲ 1—0 ὑπὲρ τῆς Γαλλικῆς ὁμάδας, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα τέρμα ποὺ ἐπέτυχε ὁ Κουρτὼ στὸ 24´ λεπτό.

'Από τὸν ἀγώνα «Ἑλλάδα — Γαλλία»' Ὁ Γάλλος τερματοφύλαξ ἐνῶ λία». Ὁ Γάλλος τερματοφύλακας ἐνῶ κόρνερ.

Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμάδα ἔκανε μιὰ πολὺ καλὴ ἐμφάνιση. Ἰδιαίτερα στὸ Β´ ἡμιχρόνιο ἔστρωσε τὸ παιχνίδι της καὶ εἶχε τὴν δυνατότητα γιὰ νὰ νικήση.

Αὐτὸ τὸ ὡμολόγησαν καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Γάλλοι ποδοσφαιρισταί, καθὼς κι' ὁ Ἰταλὸς διαιτητὴς τοῦ ἀγῶνος.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ

★ Στὴν Μελβούρνη τῆς Αὐστραλίας ὁ Αὐστραλὸς Τζέφρεϋ Γουάτσον κατέρριψε πρὶν λίγο καιρὸ τὸ παγκόσμιο ρεκὸρ τοῦ πηδήματος μὲ σχοινὶ (τὸ σχοινάκι). Σὲ διάστημα 6 ὡρῶν καὶ 17 λεπτῶν ἐπήδησε 30.127 φορὲς τὸ σκοινάκι. Μέσος ὅρος δηλαδή: 80 πηδήματα στὸ λεπτό.

★ Ὁ Βραζιλιανὸς ἄλτης τοῦ τριπλοῦ Χέρμπερτ Ντὰ Σίλβα, ποὺ ἰσοφάρισε τὸ ἀπὸ 14ετίας παγκόσμιο ρεκὸρ τοῦ Ἰάπωνος Ταζίμα μὲ 16 μ., θεωρεῖται ὁ καλύτερος ἀθλητὴς τῆς πατρίδας του. Ἀμέσως μετὰ ἀπ' αὐτὸν ἔρχεται ὁ Ἀτζένορ Ντὰ Σίλβα, ποὺ παρὰ τὴν συνωνυμία του μὲ τὸν πρῶτο δὲν ἔχει καμμιὰ ἀπολύτως συγγένεια μ' αὐτόν. Ὁ Ἀτζένορ κατέχει τὰ ἐθνικὰ ρεκὸρ τῆς Βραζιλίας εἰς τὰ 40 μ. μὲ 49´´, τὰ 80 μ. μὲ 1´ 53´´4 καὶ τὰ 1500 μ. μὲ 4´03´´.

★ Τὸ μοναδικὸ παγκόσμιο ρεκὸρ ποὺ κατέχει ἡ Ρουμανία στὸν κλασσικὸ ἀθλητισμό, εἶναι ἡ ἐπίδοση τοῦ Ντ. Παρασιβόσκυ στὰ 15.000 μ. βάδην μὲ 1 ὥρ. 8´28´´.

★ Οἱ κανονικὲς διαστάσεις τοῦ τραπεζιοῦ τοῦ «πὶγκ-πόγκ» 1 μ. 52.5 (πλάτος) καὶ 76.5 ἑκατοστὰ (ὕψος ἀπὸ τὸ ἔδαφος). Τὸ φιλὲ πρέπει νὰ ἔχῃ ὕψος 15.5 ἑκατοστῶν.

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Τὰ ἀποτελέσματα ὅλων τῶν διεθνῶν συναντήσεων ποὺ ἔλαβε μέρος μέχρι σήμερα ἡ «Ἐθνικὴ ὁμάδα» εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

1920.—	Ὀλυμπιακοὶ	Ἄμστερνταμ	Σουηδία — Ἑλλὰς	9—0
1929.—	7 Ἀπριλ.	Ἀθῆναι	Ἰταλία Β´ — Ἑλλὰς	4—1
1929.—	30 Ἰουν.	Σόφια	Ἑλλὰς — Βουλγαρία	1—1
1930.—	26 Ἰανουαρίου	Ἀθῆναι	Ἑλλὰς — Γιουγκοσλαβία	2—1
1930.—	2 Μαρτίου	Νεάπολη	Ἰταλία Β´ — Ἑλλὰς	3—0
1930.—	25 Μαΐου	Βουκορέστι	Ρουμανία — Ἑλλὰς	3—1
1930.—	7 Δεκεμβρίου	Ἀθῆναι	Ἑλλὰς — Βουλγαρία	6—1
1931.—	15 Μαρτίου	Βελιγράδι	Γιουγκοσλαβία — Ἑλλὰς	4—1
1931.—	25 Ὀκτωβρ.	Σόφια	Βουλγαρία — Ἑλλὰς	2—1
1931.—	21 Νοεμβρ.	Ἀθῆναι	Ρουμανία — Ἑλλὰς	4—2
1931.—	13 Δεκεμβρ.	Ἀθῆναι	Οὐγγαρία Β´ — Ἑλλὰς	4—2
1932.—	27 Μαρτίου	Ἀθῆναι	Βουλγαρία — Ἑλλὰς	2—1
1932.—	26 Ἰουνίου	Βελιγράδι	Γιουγκοσλαβία — Ἑλλὰς	7—1
1932.—	28 Ἰουνίου	Βελιγράδι	Ρουμανία — Ἑλλὰς	3—0
1932.—	2 Ἰουλίου	Βελιγράδι	Βουλγαρία — Ἑλλὰς	2—0
1933.—	4 Φεβρουαρ.	Ἀθῆναι	Ἑλλὰς — Βουλγαρία	1—0
1933.—	3 Ἰουνίου	Βουκουρέστι	Γιουγκοσλαβία — Ἑλλὰς	5—3
1933.—	6 Ἰουνίου	Βουκουρέστι	Ρουμανία — Ἑλλὰς	1—0
1933.—	10 Ἰουνίου	Βουκουρέστι	Βουλγαρία — Ἑλλὰς	2—0
1934.—	25 Μαρτίου	Μιλάνο	Ἰταλία — Ἑλλὰς	4—0
1934.—	23 Δεκεμβρ.	Ἀθῆναι	Ἑλλὰς — Γιουγκοσλαβία	2—1
1934.—	26 Δεκεμβρ.	Ἀθῆναι	Ἑλλὰς — Ρουμανία	2—2
1935.—	1 Ἰανουαρ.	Ἀθῆναι	Βουλγαρία — Ἑλλὰς	2—1
1935.—	6 Ἰουνίου	Σόφια	Βουλγαρία — Ἑλλὰς	5—2
1935.—	20 Ἰουνίου	Σόφια	Γιουγκοσλαβία — Ἑλλὰς	6—1
1935.—	24 Ἰουνίου	Σόφια	Ἑλλὰς — Ρουμανία	2—2
1948.—	Κύπελλον Μεσογ.	Ἀθῆναι	Τουρκία — Ἑλλὰς	2—1
1949.—	» »	Ἀθῆναι	Αἴγυπτος — Ἑλλὰς	2—1
1949.—	» »	Ἀθῆναι	Ἰταλία Β´ — Ἑλλὰς	3—2
1949.—	Δεκέμβριος	Κων)πολις	Τουρκία — Ἑλλὰς	2—1
1950.—	Φεβρουάριος	Κάϊρον	Ἑλλὰς — Αἴγυπτος	0—2
1950.—	Δεκέμβριος	Ἀθῆναι	Γαλλία — Ἑλλὰς	1—0

Στὸν πίνακα αὐτὸν δὲν περιλαμβάνονται οἱ φιλικοὶ ἀγῶνες Ἑλλήνων ἐπιλέκτων μὲ τοὺς Τούρκους 2—1, μὲ τοὺς Σύρους 8—0 καὶ μὲ τοὺς Αἰγυπτίους 1—0.

★ Οἱ καλύτερες ἑλληνικὲς ἐπιδόσεις ποὺ ἐσημειώθησαν 1949 καὶ στὸ 1950 στὰ ἅλμαστὸ 1949 καὶ στὸ 1950 στὰ ἅλματα καὶ στὶς ρίψεις εἶναι οἱ ἑξῆς:

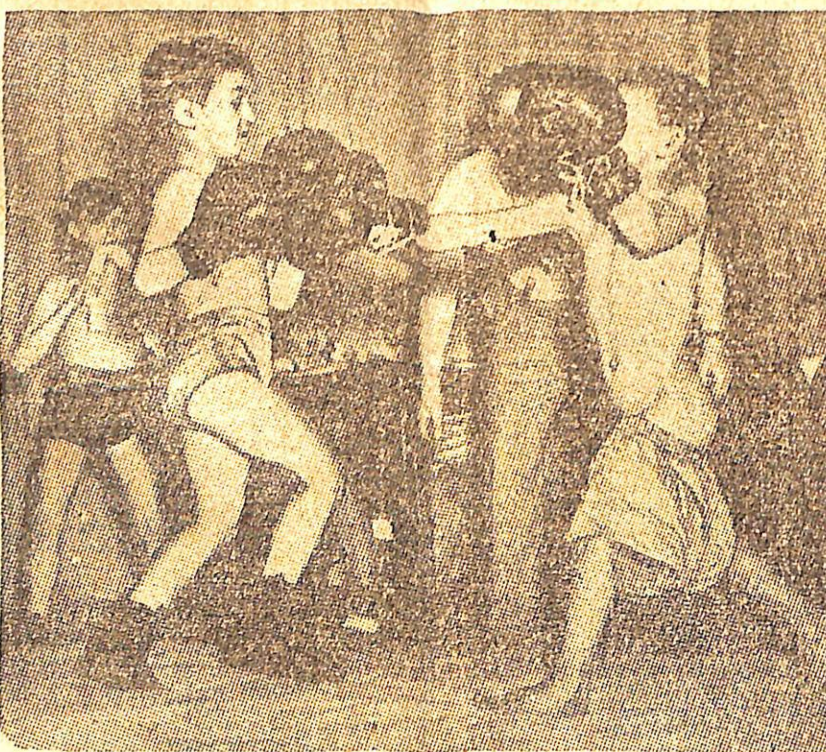
1949

Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ: Μπαλάφας 3.93 μ.

Ἅλμα εἰς μῆκος: Κηπουρὸς 6.91 μ.

Ἅλμα εἰς ὕψος: Λάμπρου 1.87 μ.

Ἅλμα τριπλοῦν: Παλαμιώτης 14.22 μ.

Στὴν Ἀγγλία τὰ διάφορα σπὸρ καλλιεργοῦνται στὰ σχολεῖα, στὰ κολλέγια, στὰ ἐργοστάσια κ.λ.π. Ἀπὸ μικρὰ τὰ παιδιὰ ἐπιδίδονται στὸ σπὸρ ποὺ τοὺς ἀρέσει. Στὴν φωτογραφία μας δύο μικροὶ πυγμάχοι

Σφαιροβολία: Γιαταγάνας 15.58 μ.

Σφυροβολία: Καμπαφλῆς 40.67 μ.

Ἀκοντισμός: Κούτουλας 59.09 μ.

'Από τὸν ἀγῶνα «Ἑλλάδα — Γαλλία». Ὁ Πεντζαρόπουλος ἀποκρούει μὲ γροθιὰ ἐνῷ ὁ Γάλλος «σέντερ - φὸρ» Ρουβιὲρ σηκώνει ψηλὰ τὰ χέρια του.

Δισκοβολία: Σύλλας 46.27 μ.

1950

Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ: Εὐσταθιάδης 4.03 μ.

Ἅλμα εἰς μῆκος: Κηπουρὸς 7.06 μ.

Ἅλμα εἰς ὕψος: Παρόδος 1.85,5 μ.

Ἅλμα τριπλοῦν: Παλαμιώτης 14.42 μ.

Σφαιροβολία: Γιαταγάνας 15.34 μ.

Σφυροβολία: Παπαγεωργίου 41.94 μ.

Ἀκοντισμός: Ι. Παππᾶς 50.76 (Καλλιμάνης 59.56).

Δισκοβολία: Σύλλας 47.84.

★ Γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ποδοσφαιρικὸ πρωτάθλημα Ἀγγλίας ὠργανώθηκε τὸ 1888. Νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ «Πρὲστ Νόρθ Ἔντ» μὲ 40 βαθμούς.

★ Ὁ γνωστὸς ἠθοποιὸς τοῦ κινηματογράφου Μπὰρτ Λάγκαστερ ξεκίνησε ἀπὸ ἁπλὸς πυγμάχος.

★ Οἱ καλύτεροι Ἕλληνες παῖκτες τοῦ «πὶγκ-πὸγκ» εἶναι οἱ Λεβέντης, Οἰκονομόπουλος, Καλογιάννης, Γουνόπουλος, Κόντος, Ἐλευθερίου, Δουβελετάκης καὶ Κονιδάρης.

★★★★★★★★★★★★★★★★

★★★★★★★★★★★★★★★★

Γιὰ νὰ γνωρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

Ὁ Ἅγιος Βασίλης μὲ... κάπα βοσκοῦ!

Πότε πέρασαν οἱ ὀκτὼ μέρες, ποὺ μεσολαβοῦν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα ὡς τὴν Πρωτοχρονιά;

— Λὲς κι' ἔχετε ἐπάνω σας, λέει ὁ θεῖος Βρασίδας, τὴν κατάρα τοῦ περιπλανώμενου Ἰουδαίου.

— Καὶ φαίνεται πὼς εἶναι καὶ κολλητική, πατέρα, τὸν πείραξε ὁ Λεωνίδας, γιατὶ σ' ὅλες αὐτὲς τὶς περιπλανήσεις μᾶς ἀκολουθᾶς κατὰ πόδας.

— Ἐμ' τί νὰ κάνω; Νὰ μὴ σᾶς πάω στὸ Γύθειο, μιὰ ποὺ τὸ βάλατε στὸ νοῦ σας;

Ἔτσι κινήσαμε γιὰ τὸ Γύθειο, τὸ λιμάνι τῆς Λακωνίας. Ἀπὸ τὴ Σπάρτη στὸ Γύθειο ἡ διαδρομὴ αὐτὴ ξετυλίγεται ἀνάμεσα ἀπὸ πλαγιὲς καὶ ραχοῦλες ποὺ ἡ βλάστησή τους εἶναι ὀργιαστική. Ἕνα θεῖο πράσινο, ζωηρό, ποικιλόχρωμο, ἀπ' τὸ σκοῦρο τῆς ἐλιᾶς ὡς τὸ πιὸ ἀνοιχτὸ τῆς νεογέννητης χλόης. Σταματοῦμε στὰ χάνια νὰ δροσιστοῦμε, νὰ φᾶμε κάτι, νὰ πιοῦμε τὸ εὐωδιασμένο κρασί, νὰ τσουγκρίσουμε τὰ ποτήρια μὲ τὸν καλόκαρδο χανιατζή, ποὺ τὸ τελευταῖο τραπάρισμα εἶναι πάντα δικό του... Σ' ἕνα τέτοιο γραφικὸ χάνι κοιτᾶμε τοὺς καπνισμένους τοίχους στολισμένους μὲ παμπάλαιες λιθογραφίες τῆς «Γενοβέφας» καὶ τοῦ «Μπερτόδουλου», ἀκόμα καὶ μὲ γεωγραφικοὺς χάρτες σχολικούς. Ὁ μαγαζάτορας γυρίζει τὶς μπριτζόλες ποὺ τοῦ παραγγείλαμε καὶ φέρνει ποτήρια πηδηχτὸς κι' ὁλοπρόθυμος.

— Ἀνηψοῦδι σου, λοιπόν, κὺρ Βρασίδα, ἀπ' τὴν Ἀμέρικα, εἶπες; Λεβενταγόρι, μὲ τὸ καλὸ νὰ γυρίση γιὰ πάντα στὸν τόπο μας. Εἶχα πάει κι' ἐγὼ ὅταν ἤμουν νέος στὴ ξενητειά, μὰ σὰν τοῦτο τὸ χῶμα δὲν ἔχει γλυκύτερο.

— Ἔτσι εἶναι καθὼς τὸ λές, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος Βρασίδας.

Ξεκινᾶμε πάλι, χορτᾶτοι, ξεκούραστοι. Καὶ ξεφνικὰ ἡ ματιὰ πέφτει νὰ γαληνέψη σὲ μιὰ κλειστὴ στοργικὴ ἀγκαλιὰ καταγάλανης θάλασσας ποὺ τὴν ἰσκιώνει ἕνα κοντόχοντρο ἰδιότυπο βουνό, καταπράσινο, ἀλλοῦ μαλακὰ κατηφορικὸ κι' ἀλλοῦ ἀπότομο καὶ γεμᾶτο γκρεμνούς. Εἶναι ὁ Κούμαρος κι' ἡ γαλάζια αὐτὴ ἀγκαλίτσα εἶναι ὁ Λακωνικὸς κόλπος: Τὸ λιμάνι τοῦ Γυθείου. Τί ζωγραφιά! Θαρρεῖς πὼς τὸ βλέπεις σὲ κάδρο φημισμένου θαλασσογράφου κι' ὄχι στὴ φύση. Τί θαυμαστοί, ἀλήθεια, ποὺ εἶναι οἱ ἑλληνικοὶ κόλποι. Κανένας δὲν μοιάζει μὲ τὸν ἄλλο. Στὸ γῦρο τοῦ Μωριᾶ καμαρώσαμε κιόλας πεντέξη. Μὰ κανένας δὲν ἔσβυσε ἀπ' τὴ μνήμη μας τὸ γοητευτικὸ ὅραμα ποὺ ἀφῆκαν οἱ προηγούμενοι. Κορινθιακός, Πατραϊκός, Μεσσηνιακὸς καὶ τώρα τοῦτος ὁ πιὸ ἰδιότυπος, ὁ Λακωνικός. Καθένας μὲ τὴ χάρη του καὶ τὴν ὀμορφιά του.

— Ἄλλους καιροὺς ποὺ οἱ δρόμοι τῆς στεριᾶς δὲν ἦταν κατάλληλοι γιὰ ἐμπόρια, εἶπε ὁ θεῖος Βρασίδας, ἐ- τοῦτο τὸ λιμάνι [illegible] σια κι' οἱ προκυμαῖες του φορτωμένες πραμάτειες.

— Μὰ δὲν ἦταν δύσκολα τὰ ταξίδια σ' αὐτὲς τὶς ἀκτές; Τὸ Ταίναρο κι' ὁ Μαλέας εἶναι ἀπὸ τοὺς φοβερώτερους κάβους τοῦ φουρτουνιασμένου πελάγου...

— Καὶ δὲν ἦταν μόνο οἱ τρικυμίες, ἀπάντησε ὁ θεῖος. Παλιότερα, ὁ χειρότερος ἐχθρὸς ἦταν ὁ κουρσάρος... Ἂς εἶναι, αὐτὰ εἶναι ἱστορία κι' εἶναι δική σας δουλειά.

— Ὄχι, θεῖε Βρασίδα, εἶπα ἐγώ, δὲ θὰ μποῦμε σὲ τέτοιο ἀτελείωτο κυκεῶνα ποὺ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Μάνης. Τὸ ξέρομε πὼς ἐδῶ τίποτε ἄλλο δὲ λογαριάζεται παρὰ ἡ ἀντρεία. Ἐδῶ δὲ λένε «ἔχει τόσους κατοίκους» ἕνα χωριό, παρὰ «τόσα ντουφέκια». Ποτὲ δὲν πάτησε τὶς ἀετοράχες τῆς Μάνης πόδι ἐχθροῦ, μήτε Φράγκος, μήτε Τοῦρκος... Κι' ὁ ἴδιος ὁ Ἰμπραὴμ πασᾶς ποὺ ἔκαψε ὅλη τὴν Πελοπόννησο, μόνο τὴ Μάνη δὲν μπόρεσε νὰ πάρη. Γιατὶ τοῦ δώκανε ἕνα γερὸ μάθημα οἱ γυναῖκες.

— Ἔχεις δὲν ἔχεις τὴν εἶπες τὴν ἱστορία μὲ λίγα λόγια, γέλασε ὁ θεῖος Βρασίδας. Μὰ κεῖνο τὸ ἐπεισόδιο μὲ τὶς γυναῖκες καλὰ θἄταν νὰ τὸ διηγηθῆς στὸ Φάνη...

— Ναί, πές το, σὲ παρακαλῶ, θεία, εἶπε κι' ὁ Φάνης.

— Ἦταν καλοκαῖρι κι' οἱ γυναῖκες θερίζανε ἀνασκουμπωμένες. Οἱ ἄντρες λείπανε στὸν πόλεμο καὶ τὸ μέρος ἦταν χωρὶς ντουφέκια. Ὁ Ἰμπραὴμ εἶχε παρασύρει κατὰ τὸν Ἀλμυρὸ τοὺς Μανιάτες, ἐνῶ μιὰ ἄλλη φάλαγγά του ἀνέβηκε ἀπ' τὸ Δηρὸ στὰ ἀετοχώρια ποὺ ἦταν ἔρημα.

Ὅταν εἶδαν τοὺς Τουρκαλάδες οἱ γυναῖκες παράτησαν τὰ σπαρτὰ καὶ σηκώσανε γιὰ καλύτερο θερισμὸ τὰ δρεπάνια τους. Ἄλλες γέμισαν πέτρες τὶς ποδιές τους καὶ κυνήγησαν τοὺς ἐχθρούς. Ἦταν τόσο ἀγριεμένες, τόσο ἀτρόμητες οἱ ἀντρογυναῖκες τῆς Μάνης ποὺ οἱ Τουρκοαιγύπτιοι τὄβαλαν στὰ πόδια, ἀφήνοντας πίσω τους πάμπολλους νεκρούς. Ἀπὸ τότε βγῆκε καὶ τὸ τραγοῦδι:

Τοῦρκοι, Τοῦρκοι δὲν ντροπῶστε
μὲ γυναῖκες νὰ μαλῶστε;
Οἱ ἄντρες μας δὲν εἶναι ἐδῶ
λείπουν μακριὰ στὸν Ἀλμυρό.

Ὁ παραλιακὸς δρόμος τοῦ Γυθείου εἶναι μιὰ εὐχάριστη ἔκπληξη γιὰ τὸν ἐπισκέπτη. Πλατύς, περιποιημένος, μὲ ὡραῖα καὶ πολυόροφα ξενοδοχεῖα, ριζωμένος στὰ πόδια τοῦ βουνοῦ. Σ' αὐτὸ τὸ δρόμο καταστaλάζει ἡ Μάνη γιὰ νὰ πουλήση τὰ φτωχὰ προϊόντα της καὶ νὰ ἐφοδιαστῆ μὲ ὅ,τι φέρνει ὥς ἐδῶ κάτω ἡ ἄνεση τοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ Γύθειο μοιάζει σὰ νᾶναι δυὸ πολιτεῖες. Ἡ μιὰ κατέβηκε στὴν παραλία, ἡ ἄλλη ἀπόμεινε σκαρφαλωμένη στὴν πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ, ὅπου τὸ ἕνα σπίτι πλακώνει τὸ ἄλλο καὶ τὰ [illegible] δὲ χωροῦν παρὰ ἕνα μόνο διαβάτη.

— Πᾶμε τώρα στὸ νησὶ τῆς Κρανάης, εἶπε ἡ Μυρτώ, νὰ θυμηθοῦμε λίγο καὶ τὴν Ὡραία Ἑλένη.

Πήγαμε στὸ ὡραῖο νησάκι ποὺ τώρα τὸ ἔχουν ἑνώσει μὲ τὴν πολιτεία.

Ἀπὸ τὸ νησάκι αὐτὸ τῆς Κρανάης, λέει ἡ παράδοση, ἔφυγε ἡ Ὡραία Ἑλένη μὲ τὸν Πάρη.

Τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς ξαναγυρίσαμε στὸ χωριὸ τοῦ Πάρνωνα ποὔχαμε περάσει καὶ τὰ Χριστούγεννα.

— Καλῶς τους, μᾶς εἶπε ὁ κουμπάρος, ὁ τσέλιγκας τοῦ χωριοῦ. Παρὰ λίγο νάρθη ὁ Ἅγιος Βασίλης νὰ μὴ σᾶς βρῆ στὸ μαντρί μου.

— Ἔ, τί πειράζει κουμπάρε, εἶπε ὁ Λεωνίδας, ὅπου καὶ νᾄμαστε ὁ Ἅγιος Βασίλης θὰ μᾶς εὕρισκε στὸ τέλος. Ἐκεῖνος ἀπόψε πηγαίνει σὲ κάθε γωνιὰ τῆς γῆς.

— Ὄχι, γιόκα μου, εἶπε ὁ γέρο βοσκός. Ὁ Ἅγιος Βασίλης ἐδῶ εἶναι ἀλλοιώτικος. Θὰ τὸν δῆς ἀπόψε ποὺ θἄρθη. Κάθε τόπος ἔχει τὸν τρόπο του ποὺ γιορτάζει.

Μοσκομύριζαν τὰ γλυκὰ κι' ἡ μεγάλη βασιλόπηττα ποὺ δὲν τὴν ἀγκάλιαζαν πέντε ἄνθρωποι. Τί τὴ θέλουν τόσο μεγάλη, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου, μὰ τὴν ἄλλη μέρα κατάλαβα ὅταν εἶδα γύρω ἀπὸ τὴν τάβλα ἑξήντα περίπου προσκαλεσμένους: Βοσκούς, πιστικούς, δουλευτάδες, κουμπάρους καὶ φίλους.

Ἀπὸ τὴν παραμονὴ ἡ νοικοκυρὰ ἐπισκέφτηκε ἡ ἴδια τοὺς σταύλους καὶ τὰ μαντριὰ καὶ περιποιήθηκε τὰ ζῶα. Ἔρριξε σ' ὅλα ποὺλιὰ κι' ἐκλεκτὴ τροφή, γιὰ νᾶναι, λέει, πλούσιες ὅλο τὸ χρόνο στὸ σπίτι της οἱ ζωοτροφές.

Σ' ἐκεῖνα τὰ χωριὰ ὅπως καὶ στὶς περισσότερες ἐπαρχίες τῆς Ἑλλάδας, δὲ γιορτάζουν τὰ μεσάνυχτα τὸν ἐρχομὸ τοῦ καινούργιου χρόνου.... Οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς δίνουν πάντα τὸ σύνθημα γιὰ τοὺς γιορτασμούς. Γι' αὐτὸ μόλις χτύπησε ἡ καμπάνα τὸν χωριοῦ, ὁ τσαπάνος βρέθηκε στὸ πόδι. Ἡ πρώτη του δουλειὰ ἦταν νὰ βγῆ νὰ κοιτάξη τὸν οὐρανό.

— Πλουσοστεριὰ ἀπ' τὶς λίγες, εἶπε εὐχαριστημένος. Αὐτὸ δείχνει πὼς θἄχουμε καλοχρονιὰ καὶ τὰ πρόβατα θὰ γεννήσουν πολλὰ ἀρνάκια. Ἐλάτε, κοιτάξτε ὅλοι τὶς κορυφὲς τῶν βουνῶν...

— Γιατί; ρωτήσαμε ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

— Γιὰ νὰ εἶστε εὐτυχισμένοι καὶ στεργιωμένοι σὰν τὰ βουνὰ ὅλη τὴ χρονιά.

Γυρίσαμε καὶ κοιτάξαμε ὅσο πιὸ ψηλὰ μπορούσαμε τὶς κατάλευκες κορυφές.

— Καὶ τοῦ χρόνου! Νὰ ζῆστε σὰν τὰ ψηλὰ βουνά, εὐχηθήκαμε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ εἴδαμε νὰ κατηφορίζη ἕνας τσοπάνος ποὔχε στὸν ὦμο του ἕνα σακκί. Τὸν συνώδευαν πεντέξη βοσκόπουλα, παίζοντας φλογέρες καὶ γκάϊδες...

Ἀρχιμηνιὰ κι' ἀρχιχρονιά,
κι' ἀρχὴ καλός μας χρόνος!

— Εἶναι ὁ Ἅγιος Βασίλης, μᾶς εἶπε ὁ γέρο βοσκὸς βγαίνοντας στὴν πόρτα.

— Καλὸ καὶ τοῦτο. Ὁ Ἅγιος Βασίλης μὲ κάπα βοσκοῦ καὶ τσαρού-

ΠΡΟΣΩΠΑ:

'Ο πατέρας.
'Η μητέρα.
Φανή, 14 χρονῶν.
Λένη, 10 χρονῶν.
Σπῦρος, 7 χρονῶν.
Κυρία Εἰρήνη, γειτόνισσα.
Ντίνα, κόρη της, 10 χρονῶν.
Λάμπης, 6 χρονῶν.

ΣΚΗΝΗ Α'.

('Η σκηνὴ παριστάνει τραπεζαρία σπιτιοῦ. Βράδυ, παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιᾶς. 'Η μητέρα τοποθετεῖ τὰ γλυκὰ στοὺς μπουφέδες καὶ στὸ τραπέζι. Μπαίνει ἡ Λένη).

ΛΕΝΗ: 'Ακόμα δὲν τέλειωσες μανούλα;

ΜΗΤΕΡΑ: Κοντεύω, Λενάκι. Νά, εἶναι ἕτοιμα ὅλα.

ΛΕΝΗ: Γιὰ πές μου, μανούλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σπίτι ποὺ τὄκανες κούκλα, τὶ ἄλλο ἔκανες σήμερα;

ΜΗΤΕΡΑ: Δὲν βλέπεις; Ἔκανα τὰ γλυκά, τὰ μελομακάρονα, τὴ βασιλόπιττα...

ΛΕΝΗ: Κι' ὕστερα;

ΜΗΤΕΡΑ: Σιδέρωσα τὰ φορέματα ποὺ θὰ βάλουμε αὔριο στὴν ἐκκλησιά, τὴν ποδίτσα τῆς Λένης, τὸ φόρεμα τῆς Φανῆς, τὸ κοστούμι τοῦ Σπύρου...

ΛΕΝΗ: Κι' ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι δὲν ἔκανες καμμιὰ δουλειά;

ΜΗΤΕΡΑ: Ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι; Τὶ θὲς νὰ πῆς; (Γελᾶ). Ἔ, βέβαια, ψώνισα γιὰ τ' αὐριανὸ φαΐ...

ΛΕΝΗ: Οὔφ, καλὲ μάνα, μόνο αὐτὰ ψώνισες; Τὶ ἄλλο ψωνίζουνε σήμερα, τὸ ξέχασες;

ΜΗΤΕΡΑ (Βάζει δυνατὰ τὰ γέλια): Ἄ, κατάλαβα, πονηρούλα. Θέλεις νὰ πῆς γιὰ τὰ δῶρα. Καλά, κάτι ἔγινε καὶ γι' αὐτά. Μὰ τὶ σχέση ἔχω ἐγὼ μὲ τὰ δῶρα; Δὲν εἶναι δική μου δουλειά.

ΛΕΝΗ (Χαρούμενη): Θέλεις νὰ πῆς πὼς παράγγειλες τοῦ πατέρα νὰ τ' ἀγοράση.

('Ο Σπῦρος ποὺ ἀπὸ ὥρα στέκεται στὴν πόρτα κι' ἀκούει, μπαίνει στὴν κάμαρα).

ΣΠΡΟΣ: Τὶ κουτὴ ποὺ εἶσαι, Λενούλα! Τὰ δῶρα δὲν τ' ἀγοράζει ἡ μαμὰ κι' ὁ μπαμπάς. Τὰ φέρνει ὁ Ἅγιος Βασίλης. Δὲν εἶν' ἔτσι, μανούλα;

ΜΗΤΕΡΑ: 'Ο Σπῦρος τὸ βρῆκε! Μόνο ποὺ δὲ θὰ ξέρη ὁ Ἅγιος Βασίλης τὶ θἄθελε ὁ Σπυράκος μας νὰ τοῦ φέρη.

ΣΠΥΡΟΣ: Ξέρει, ξέρει... Ἐγὼ τοῦ τὸ ζήτησα τόσες φορές. Θέλω τὸ ποδήλατο ποὺ δὲ μοὔφερε πέρυσι γιατὶ ἤμουνα, λέει, μικρός. Τοῦ ζήτησα κι' ἕνα κουτὶ μὲ χρώματα καὶ μιὰ μπάλα καὶ βόλους...

ΛΕΝΗ: Ἀχόρταγε! Ὅλα γιὰ τὸν ἑαυτό σου τὰ θές...

ΣΠΥΡΟΣ: Δὲ σοὖπα, Λένη, πὼς εἶσαι κουτή; Ποιὸς σοὖπε πὼς τὰ θέλω γιὰ μένα;

ΛΕΝΗ: Ἀμὲ γιὰ ποιόν; Δὲν πιστεύω νὰ θὲς νὰ μᾶς κάμης τὸν ἁπλοχέρη, ἐμένα καὶ τῆς Φανῆς. Τὰ κορίτσια δὲν παίζουν μὲ βόλους καὶ μπάλες.

ΣΠΥΡΟΣ (Δειλά): Τὸ κουτὶ μὲ τὰ χρώματα τὸ θέλω γιὰ τὴ Φανούλα ποὺ λέει πὼς θὰ σπουδάση ζωγράφος... Τοὺς βόλους καὶ τὴ μπάλα τὰ ζήτησα ... γιὰ τὸ Λάμπη τῆς κυρίας Εἰρήνης. Γιατὶ ἄκουσα τὴ μητέρα του ποὖλεγε πὼς δὲ θὰ περάση ὁ Ἅγιος Βασίλης ἀπὸ τὸ σπίτι τους φέτος. Δὲν κατάλαβα καὶ καλά: 'Ο Λάμπης, λέει, δὲν ἔχει πατέρα γιὰ νὰ τὸν προσκαλέση...

ΜΗΤΕΡΑ: Ἔννοια σου, Σπύρο μου, καὶ θὰ πῶ ἐγὼ στὸν Ἅγιο Βασίλη, σὰν θἄρθη ἐδῶ σὲ λίγο, νὰ περάση κι' ἀπὸ τὸ σπιτάκι τοῦ φίλου σου νὰ τοῦ δώση τὴ μπάλα ποὺ τοῦ παράγγειλες.

ΛΕΝΗ: Καὶ μιὰ κούκλα τῆς Ντίνας!

ΣΠΥΡΟΣ: Γιατὶ δὲν τῆς δίνεις ἐσὺ τὴν περσινή σου;

ΜΗΤΕΡΑ: Ὄχι, Σπυράκι! 'Η Ντίνα θἄχη καινούργια κουκλίτσα, ὅπως κι' ἡ Λένη. Πολὺ πιὸ μεγάλη ἀπ' τὴν περσινή. Ὅλα τὰ παιδιὰ πρέπει νἄχουν καινούργια παιγνίδια. Κι' εἶστε πάρα πολὺ καλοὶ ποὺ σκεφτήκατε τοὺς φίλους σας.

ΣΠΥΡΟΣ (Εὐχαριστημένος): Ξέρεις τὶ λέω ἐγώ, μανούλα; Νὰ τοὺς καλέσουμε ἐδῶ, νὰ μὴν κάνη κι' ὁ Ἅγιος Βασίλης τὸν κόπο νὰ πάη στὸ σπίτι τους.

ΜΗΤΕΡΑ: Μπράβο, Σπυράκο μου! Ὅλο ὡραῖες ἰδέες ἔχεις ἀπόψε. Πηγαίνετε μὲ τὴ

ΑΗ ΒΑΣΙΛΗ

σετε. Στα-
λόγια στὴ
φει). Φω-
ι.
Φανούλα!
: Ὁρίστε,
ώσης αὐτὸ
κυρία Ει-

ι ν' ἀκού-
ς;
ιατὶ ὄχι ;

:
υρία Εἰρή-
: ὅλοι στὸ
ι δεχτοῦμε
ο Βασίλη.
καϋμένος,
ὰν 6ρῆ μα-
ά μας, νὰ
χλὴ τὰ δῶ-
ένουμε μὲ

Καίτη»
ηδώντας):
οι μαζὶ τὸ
; φέρουμε

.
ζει τὸ σι-
πατέρας

ἐν τάξει!
ὸ κοστού-
η;
ὅλα στὴν
ινο ράσο,
α, τὰ κά-
ὸ μεγάλο

ι τὰ παι-

νὰ φωνά-
ὸ Λάμπη
τουν μαζί

κσια, ἔτσι
ρεία. Νὰ
ο τὸ ρόλο
ρπάτημα,
ιουλιαστὴ
νῶ τὸ κε-
ακκὶ στὸν
κώνη οὔτε
ήκαμε ἀ-
χαρούμε-
κη πρωτο-

λές... Μὰ

πήγαινε γρήγορα, ἔρχονται.

ΠΑΤΕΡΑΣ : Ὄχι, εἶν' ἡ Φανούλα.

ΦΑΝΗ (Μπαίνει): Ἔρχονται πίσω. Δέχτηκαν μὲ χαρά. Ἐγὼ ἔτρεξα πιὸ μπροστά. Ὅπου νἆναι φτάνουν.

ΜΗΤΕΡΑ : Ὡραῖα, Φανή. Ὅπου νἆναι θἄρθῆ ὁ Ἅγιος Βασίλης.

ΦΑΝΗ (Κοιτάζει τὸ μπαμπὰ γελώντας): Ναί, καταλαβαίνω. Θὰ πάη νὰ μᾶς τὸν φέρη ὁ πατέρας.

ΠΑΤΕΡΑΣ : Καλὰ ποὺ μοῦ τὸ θυμήσατε. Ἄργησα κιόλας. Φεύγει.

(Ἀκούγονται σὲ λίγο χτύποι στὴν πόρτα).

ΦΩΝΕΣ : Νὰ τὰ ποῦμε! Νὰ τὰ ποῦμε;!

ΦΑΝΗ — ΜΗΤΕΡΑ : Πολὺ εὐχαρίστως! Νὰ τὰ πῆτε!

(Εἰσορμοῦν τὰ παιδιὰ ἀγκαλιασμένα κι' ἡ κ. Εἰρήνη. Ψέλνουν τὰ κάλαντα).

Ἀρχιμηνιὰ κι' ἀρχιχρονιὰ
κι ἀρχὴ καλός μας χρόνος...

(Καθὼς τραγουδοῦν ἡ κ. Καίτη ὑποδέχεται τὴν κ. Εἰρήνη, τὴ φιλεῖ καὶ τὴ 6άζει νὰ καθήση σὲ μιὰ πολυθρόνα. Τὰ παιδιὰ συνεχίζουν):

Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισσαρεία,
Σύ 'σαι ἀρχόντισσα κυρία.

(Κείνη τὴ στιγμὴ μπαίνει ὁ πατέρας ντυμένος Ἅγιος Βασίλης. Ἡ Φανὴ ἀνάβει τὰ φῶτα ὅλα. Τὰ παιδιὰ τὸν κοιτάζουν ἐκστατικά).

ΜΗΤΕΡΑ (Σηκώνεται κι' ὑποδέχεται):
Ἀρχιμηνιὰ κι' ἀρχιχρονιά,
Καλῶς τὸν Ἅη Βασίλη!
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Χρόνια πολλά, μεγάλοι μου
κι' ἐσεῖς μικροί μου φίλοι!
ΦΑΝΗ :
Νὰ ξαποστάσης, κάθησε,
παπούλη μου ἀσπρομάλλη.
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Εὐχαριστῶ, εἶμαι 6ιαστικός,
μὲ καρτεροῦνε κι' ἄλλοι.
ΛΕΝΗ :
Βαρύ 'ναι τὸ σακκούλι σου!
Δὲ θὲς νὰ τ' ἀλαφρώσης;
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Ἔχετε ἐδῶ καλὰ παιδιά;
ΣΠΥΡΟΣ :
Ὅλα θὰ μᾶς τὰ δώσης;
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Ἔλα, Φανίτσα, κόρη μου,
πάρε τὸ χάρισμά σου
γιὰ τὰ χρυσᾶ χεράκια σου
καὶ τὴ χρυσῆ καρδιά σου.
(Τῆς δίνει ἕνα κουτὶ, ἡ Φανὴ τ' ἀνοίγει).
ΦΑΝΗ :
Τὶ καλλιτεχνικὸ κουτί!
Χρώματα καὶ πινέλα!
(Τοῦ φιλεῖ τὸ χέρι).
Ἅγιε Βασίλη μου καλέ!
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Ἔλα, Σπυράκι, γέλα
ἦρθε καὶ τὸ ποδήλατο.
Νὰ ἰδῶ; Εἶσαι μεγάλος;
Φτάνουν τὰ ποδαράκια σου;
ἢ θὰ τὸ πάρη ἄλλος;
ΣΠΥΡΟΣ :
Μεγάλωσα, Ἅη Βασίλη μου.
(Ἀνεβαίνει στὸ ποδήλατο)
Ἔχει καὶ τρεῖς ροδίτσες!
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Καὶ τώρα στὶς μικροῦλες (μας
δυὸ ροδαλὲς κουκλίτσες
νὰ μάθουν νὰ τὶς ράβουνε,
νὰ τὶς στολίζουν φίνα.
Νά, Λένη, τὴν κορούλα σου
καὶ τὴ δική σου, Ντίνα.
ΝΤΙΝΑ :
Παπούλη μου, σ' εὐχαριστῶ.
Κι' ὁ Λάμπης;
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Νὰ κι' ἡ μπάλα,
γιὰ τὸ μικρὸ τὸ Λάμπη μας.
Κι' ἔχουμε ἀκόμα κι' ἄλλα:
Βόλους, μολύβια καὶ χαρτιά,
6ιβλία ζωγραφισμένα
καὶ στὶς μανοῦλες δυὸ κουτιὰ
μαντήλια κεντημένα.
ΦΑΝΗ (Πονηρά):
Ξεχνᾶς τὸν πατερούλη μας
Χάρισμα αὐτὸς δὲ θἄχη;
ΠΑΤΕΡΑΣ (Τρυφερά):
Ἡ λάμψη στὰ ματάκια σας,
χαρά του εἶναι μονάχη.
Κα ΕΙΡΗΝΗ :
Ἅγιε Βασίλη μου καλὲ,
πῶς τἄχεις μελετήσει!
Ὡσὰν πατέρας στοργικὸς
γιὰ ὅλα ἔχεις φροντίσει.
ΠΑΤΕΡΑΣ :
Χρόνια πολλά. Καλὰ παιδιά.
Τοῦ χρόνου πιὸ μεγάλα,
πιὸ φρόνιμα καὶ πιὸ σοφά
καὶ θὰ σᾶς φέρω κι' ἄλλα.
ΛΑΜΠΗΣ :
Ἅγιε Βασίλη στὸ καλό!
ΝΤΙΝΑ :
Πολὺ σ' εὐχαριστοῦμε!
ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ :
Κι' ὅλοι τοῦ χρόνου μὲ χαρὰ
πάλι νὰ σὲ δεχτοῦμε.

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

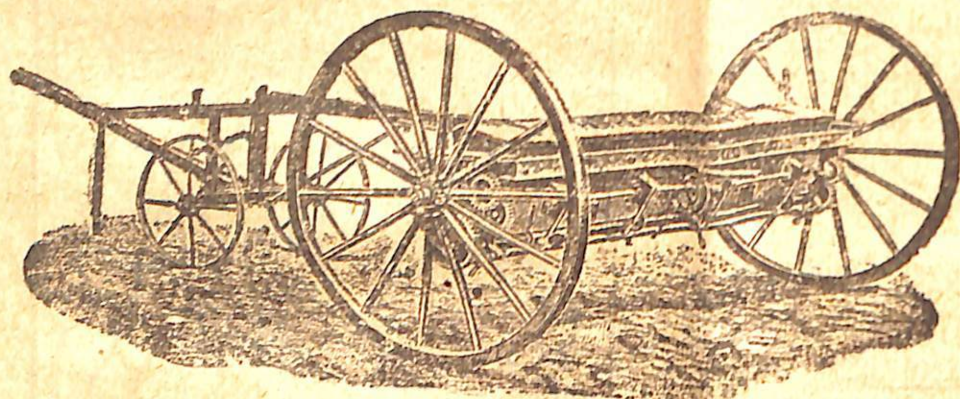

ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΑΖΩΤΟΥΧΑ

Σᾶς ὑποσχέθηκα νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὰ ἁ π λ ᾶ λιπάσματα καὶ γι' αὐτὸ ἀρχίζω κιόλας σήμερα μὲ τὰ ἀζωτοῦχα λιπάσματα.

Τὸ ἄζωτο (ἢ νίτρο) εἶναι τὸ πολυτιμώτερο καὶ τὸ ἀκριβώτερο ἀπὸ ὅλες τὶς οὐσίες, τὶς τροφὲς δηλαδὴ ποὺ δίνουμε στὰ φυτά. Στὴν Ἑλλάδα τὸ χῶμα εἶναι φτωχὸ σὲ ἄζωτο, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ σπάρθηκε τριφύλλι, στὰ στανοτόπια, ἢ τὰ χώματα ποὺ ξεχερσώνομε καὶ καλλιεργοῦμε γιὰ πρώτη φορά.

Τὰ ἀζωτοῦχα λιπάσματα εἶναι δύο εἰδῶν: Τὰ ν ι τ ρ ι κ ὰ ὅπου τὸ ἄζωτό τους λυώνει ἀμέσως καὶ τ' ἀ μ μ ω ν ι α κ ὰ ποὺ γιὰ ν' ἀπορροφηθοῦν ἀπὸ τὶς ρίζες τῶν φυτῶν, πρέπει νὰ γίνουν νίτρο ἀπὸ τὰ μικρόβια ποὺ εἶναι στὸ χῶμα.

Μηχανὴ γιὰ λιπάσματα

Τὸ γνωστότερο ἀπὸ τὰ ἀζωτοῦχα λιπάσματα εἶναι τὸ γκουανὸ ἢ νίτρο τῆς Χιλῆς. Αὐτὸ δὲν εἶναι χημικὸ λίπασμα. Ἔγινε ἀπὸ τὰ περιττώματα τῶν θαλασσινῶν πουλιῶν, ποὺ ἔγιναν πέτρα. Ἔχομε μιλήσει γιὰ τὸ γκουανὸ στὰ «ζωϊκὰ λιπάσματα».

Τὰ χημικὰ ἀζωτοῦχα λιπάσματα εἶναι:

α) Ἡ θ ε ι ϊ κ ὴ ἀ μ μ ω ν ί α: Ἔχει 20—21 στὰ ἑκατὸ ἄζωτο. Μοιάζει μὲ τὸ κοινὸ ἁλάτι. Τὴ δίνουμε κατὰ προτίμηση στὶς φθινοπωρινὲς καλλιέργειες. Ὅπου καλλιεργοῦμε δέντρα, τὴ ρίχνουμε στὸ τέλος τοῦ χειμώνα, γιὰ νὰ μὴ φύγη μὲ τὰ νερά.

β) Ἡ χ λ ω ρ υ δ ρ ι κ ὴ ἀ μ μ ω ν ί α: Αὐτὴ ἔχει περισσότερο ἄζωτο (25 %), ἀλλὰ τὸ χλώριό της μπορεῖ νὰ βλάψη τὰ φυτά, μάλιστα στὶς μόνιμες καλλιέργειες.

γ) Ἕνα καινούργιο λίπασμα εἶναι ἡ Ν ι τ ρ ο θ ε ι ϊ κ ὴ ἀ μ μ ω ν ί α ποὺ ἔχει 35 % ἄζωτο. Ἀλλὰ εἶναι λίπασμα ἀκριβό.

δ) Φτηνὸ λίπασμα εἶναι ἡ κ υ α ν α μ ί δ η (16—21 %) ἄζωτο. Αὐτὸ ὅμως μπορεῖ νὰ κάψη τὰ χέρια ἐκείνου ποὺ τὸ χρησιμοποιεῖ καὶ νὰ βλάψη τὰ φυτὰ στὶς μόνιμες καλλιέργειες (ἀμπέλια, δέντρα, ἀγκινάρες). Αὐτὸ τὸ σκορπίζουμε καὶ τὸ παραχώνουμε 15 μέρες πρὶν σπείρουμε.

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

Πολλοὶ φίλοι μου μὲ ρωτοῦν πῶς νὰ ἐγκαταστήσουν μελίσσι. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ σήμερα θὰ τοὺς δώσω ἀρκετὲς πληροφορίες, ὥστε νὰ καταλάβουν πὼς δὲν εἶναι πιὸ εὔκολο καὶ πιὸ προσοδοφόρο πράγμα περιβόλι τους ἕνα μελίσσι σὲ κυψέλη.

Συμβουλεύω τοὺς φίλους μου ποὺ θέλουν γιὰ πρώτη φορὰ ν' ἀρχίσουν, ν' ἀρκεστοῦν σ' ἕνα κουβέλι ἢ σὲ μιὰ κυψέλη. Ν' ἀποχτήσουν πρῶτα πεῖρα, νὰ μάθουν πῶς πρέπει νὰ γίνουνται οἱ διάφορες δουλειὲς τοῦ μελισσοκόμου κι' ὕστερα ἂς στήσουν ὅσες κυψέλες θέλουν.

Ἡ θέση τοῦ μελισσοκομείου

Ὅταν πρόκειται νὰ στήσετε μελισσοκομεῖο, τὸ πρῶτο ποὺ πρέπει νὰ προσέξετε εἶναι νὰ βρίσκωνται κοντὰ τὰ φυτὰ ἀπ' ὅπου παίρνουν οἱ μέλισσες τὸ νέκταρ ποὺ τὸ κάνουν μέλι. Σὲ ἀπόσταση δύο ἢ τριῶν χιλιομέτρων — γιατὶ οἱ μέλισσες τόσο πετάνε γιὰ νὰ βροῦν τὴν τροφή τους — πρέπει νὰ εἶναι λειβάδι ὅπου νὰ βλαστάινη τριφύλλι, νυχάκι, βίκος, ρίγανη, λεβάντα, ἀλιφασκιὰ ἢ μελισσόχορτο. Ἢ νὰ εἶναι λόγγος μὲ θυμάρι, θρούμπη κλπ. Ἢ νὰ εἶναι κοντὰ περιβόλι μὲ ὀπωροφόρα δέντρα ποὺ τὰ λουλούδια τους εἶναι πρώτης τάξεως τροφὴ γιὰ τὶς μέλισσες.

Ἅμα βεβαιωθῆτε γιὰ ὅλ' αὐτά, τότε μόνο θὰ τοποθετήσετε τὴν κυψέλη ἢ τὶς κυψέλες σας. Τὸ μέρος δὲν πρέπει νὰ ἔχη ὑγρασία καὶ πρέπει νὰ εἶναι προφυλαγμένο ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς ἀνέμους. Ἂν οἱ κυψέλες εἶναι κοντὰ σὲ τοῖχο, προσέξτε νὰ μὴν τὶς στήσετε ἐκεῖ ποὺ χτυπάει ὁ ἥλιος, γιατὶ τὸ καλοκαίρι ὁ ἥλιος κι' ἡ ζέστη τοῦ τοίχου ἀρρωσταίνουν τὶς μέλισσες καὶ τὶς κάνουν νὰ ψοφοῦν.

Τὸ καλοκαίρι ἡ εἴσοδός τους πρέπει νὰ εἶναι γυρισμένη ἀνατολικὰ καὶ οἱ ἴδιες οἱ κυψέλες νὰ βρίσκωνται ὅσο γίνεται στὴ σκιά. Ἂν ἔχετε πολλὲς κυψέλες καλὸ εἶναι νὰ ὑπάρχουν κοντὰ δεντράκια γιὰ νὰ μαζεύωνται τὰ σμάρια. Κοντὰ στὴν κυψέλη πρέπει νὰ ὑπάρχη ἕνας κάδος μὲ νερό.

Ἡ κατοικία τοῦ μελισσιοῦ

Οἱ μέλισσες ζοῦν πολλὲς μαζὶ (σμάρι) μὲ τὴν Βασίλισσά τους καὶ μὲ μερικοὺς κηφῆνες. Τὸ σμάρι τῶν ἄγριων μελισσιῶν φωλιάζει στὶς κουφάλες τῶν δέντρων ἢ στὰ βράχια. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως ποὺ τὶς μέρεψαν γιὰ νὰ παίρνουν τὸ μέλι τους, φτιάνουν γιὰ τὸ σμάρι ἰδιαίτερη κατοικία. Ἔχομε τὶς ντόπιες κυψέλες (τὰ κουβέλια) καὶ τὶς εὐρωπαϊκὲς μὲ τὰ πλαίσια. Οἱ ντόπιες (τὰ κουβέλια) εἶναι α) κανένας κούφιος κορμὸς δέντρου ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά. β) Κανένα ξύλινο κασσόνι στὸ ἴδιο ὕψος (κυβέρτι καὶ κουβάνι). γ) Μεγάλο πήλινο ἀγγεῖο. δ) ... καλάμι (μεσογίτικο, κουντουριώτικο). ε) Χτιστὸ σὰν σπιτάκι.

Στὰ κουβέλια οἱ μέλισσες φτιάνουν μόνες τὶς κερῆθρες τους. Ὁ μελισσοτρόφος δὲν μπορεῖ νὰ κάνη τίποτε γιὰ νὰ βοηθήση τὶς μέλισσες νὰ κάνουν πιὸ ἄφθονο μέλι, δὲν μπορεῖ νὰ τὶς τρυγήση εὔκολα καὶ γενικὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβλέψη τὸ μελίσσι του.

Τὸ κουβέλι στοιχίζει, βέβαια, φτηνὰ— σχεδὸν τίποτε. Δὲν εἶναι ὅμως συφερτικό, γιατὶ ὅ,τι κερδίζει ὁ μελισσοτρόφος ἀπὸ τὴν ἀξία τῆς κυψέλης, τὸ χάνει ἀπὸ τὶς ζημιὲς ποὺ παθαίνει.

Σήμερα ὅλοι χρησιμοποιοῦν κυψέλες μὲ πλαίσια κινητὰ καὶ τεχνητὲς κερῆθρες. Κυψέλες τέτοιου εἴδους ὑπάρχουν πολλὲς καὶ ἡ καθεμιὰ ἔχει τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰ προτερήματά της. Ἀλλὰ οἱ Εὐρωπαϊκὲς εἶναι ἀκριβὲς καὶ πολύπλοκες. Μιὰ καλὴ ἑλληνικὴ κυψέλη πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ καλὸ ξύλο γιὰ νὰ μὴ σαπίζη καὶ νὰ μπορῆ νὰ φτιαστῆ τόσο εὔκολα ποὺ νὰ μπορῆ νὰ τὴν φτιάση ὁ ἴδιος ὁ μελισσοκόμος. Ἡ καλύτερη ἑλληνικὴ κυψέλη εἶναι αὐτὴ ποὺ βλέπετε στὴν εἰκόνα. Γίνεται ἀπὸ ὁποιο δήποτε ξύλο. Εἶναι ἕνα ξύλινο κιβώτιο μὲ πυθμένα καὶ σκεπή. Ἔχει μέσα 16 πλαίσια (τελλάρα) γιὰ κερῆθρα. Ὁ πυθμὴν (ὁ πάτος) συνδέεται μὲ τὸ κύριο σῶμα μὲ δυὸ κυκλικοὺς μεντεσέδες (κλάπες) κι' ἔτσι ἀνοίγεται εὔκολα ἀπὸ πίσω. Ἡ σανίδα τοῦ πάτου ἐξέχει ὡς 10 πόντους. Ἡ στέγη ἔχει ὕψος 20—30 πόντους. Τὴν φτιάνουμε λίγο γυρτή, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ βρόχινα νερά. Εἶναι καμωμένη ἀπὸ 4 ἢ 5 σανίδες, καρφωμένες κλιμακωτά.

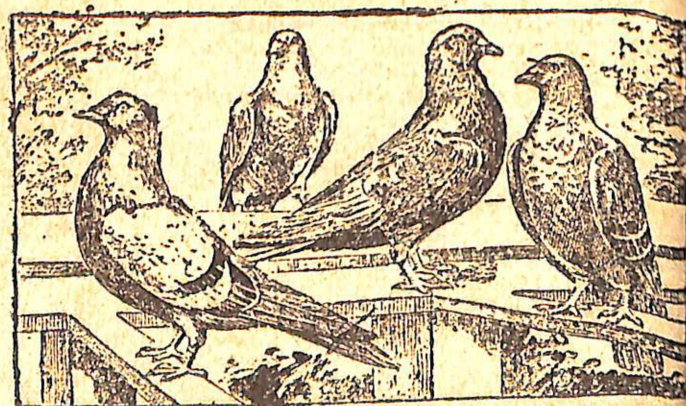
Τὰ δυὸ πλάγια τῆς στέγης ἔχουν τρύπες γιὰ ν' ἀερίζεται. Πάνω ἀπὸ τὰ πλαίσια, ἁπλώνουμε κερωμένο ὕφασμα ἢ μουσαμά, ποὺ τὰ χωρίζει ἀπὸ τὸ κούφιο μέρος τῆς στέγης κι' ἐμποδίζει τὶς μέλισσες ν' ἀνεβαίνουν ψηλὰ καὶ νὰ χτίζουν κερῆθρες ἐκεῖ.

Στὸ κάτω μέρος τῆς μπροστινῆς πλευρᾶς τῆς κυψέλης ὑπάρχει εἴσοδος ποὺ ἔχει ἄνοιγμα 15 πόντους μὲ 1 ½ πόντο φάρδος. Μεγαλώνουμε ἢ μικραίνουμε αὐτὴ τὴν εἴσοδο, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, μὲ ντενεκὲ ἢ ξύλο.

Πάνω ἀπὸ τὴν εἴσοδο ὑπάρχει μιὰ μικρὴ σανίδα σὰν ἐπιστέγασμα.

Πῶς προετοιμάζονται τὰ πλαίσια (τελλάρα)

Στὸν τόπο μας δὲν συμφέρει νἄχουμε πλαίσια μὲ τεχνητὴ κερήθρα, γιατὶ ἡ τεχνητὴ κερήθρα εἶναι πολὺ ἀκριβή, χαλάει εὔκολα, κι' ἔπειτα ἡ ἐγκατάστασή της εἶναι δύσκολη. Χρειάζεται εἰδικὰ ἐργαλεῖα καὶ... πολλὴ τέχνη Τὸ καλύτερο εἶναι μέσα στὸ τετράγωνο τελλάρο (πλαίσιο) νὰ βάλλουμε κομμάτια ἀπὸ παλιὰ φυστικιές. Ἀφοῦ ἀπολυμάνουμε μὲ καπνὸ θειαφιοῦ τὶς φυστικιές, τὶς κόβουμε σ...

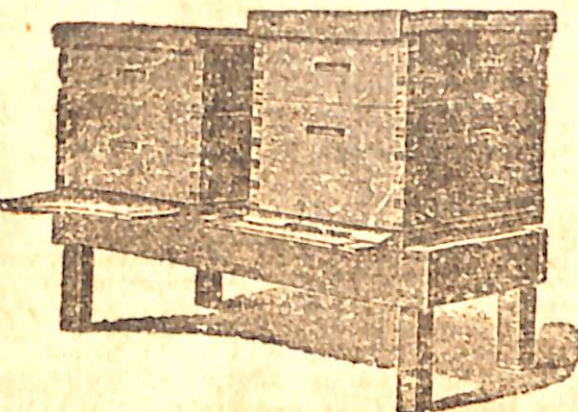

Ρωμαϊκὰ περιστέρια — Ρωμάνα

λωρίδες 5—10 πόντους φάρδος καὶ τὶς κολλᾶμε στὸ πάνω μέρος τοῦ τελλάρου. Αὐτὰ τὰ κομμάτια χρησιμεύουν στὶς μέλισσες σὰν ὁδηγοὶ καὶ θεμέλια γιὰ νὰ φτιάσουν ἄλλες.

Τὸ κομμάτι κολλιέται εὔκολα. Νά, πῶς: Λυώνουμε κερὶ καὶ σ' αὐτὸ βυθίζουμε τὴν ἄκρη τῆς λωρίδας ποὺ θὰ κολλήση στὸ τελλάρο. Ἔπειτα τοποθετοῦμε τὰ τελλάρα στὴ θέση τους, σκεπάζουμε τὰ πλαίσια μὲ τὸν μουσαμᾶ τους κι' ἡ κυψέλη μας εἶναι ἕτοιμη νὰ δεχτῆ τὸ σμάρι.

Ἀλλὰ γι' αὐτά, στὸ ἐρχόμενο!

Ἕνας καλὸς τύπος κυψέλης

Ο ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑΣ

Σήμερα ἀπαντῶ στὸν φίλο μας Νικόλαο Γεωργαλᾶ, ποὺ θέλει νὰ στήση περιστεριώνα καὶ μὲ ρωτάει διάφορα πράγματα.

Ὁ περιστεριώνας πρέπει νὰ χτιστῆ ψηλά. Νὰ εἶναι καρφωμένος πάνω σὲ ξύλινο στύλο ἂν εἶναι ξύλινος, ἢ ἂν εἶναι χτιστός, νὰ χτίσουμε πρῶτα τὰ θεμέλια σὲ ὕψος 6—8 μέτρα ἀπὸ τὸ ἔδαφος κι' ἔπειτα νὰ χτίσουμε ἀπάνω μὲ τοῦβλα τὶς φωλιές.

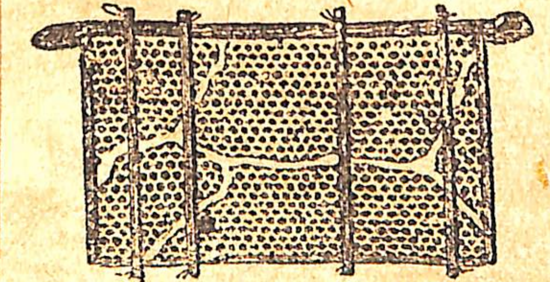
Τὸ μέγεθος τῆς καθε φωλιᾶς πρέπει νὰ εἶναι ὡς ἕνας ντενεκὲς τοῦ πετρελαίου γιὰ κάθε ζευγάρι ἢ καὶ πιὸ μεγάλη.

Ἡ πορτοῦλα καλὸ εἶναι νὰ βλέπη στὴν Ἀνατολή. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κλείνη, μπορεῖ νὰ μένη διαρκῶς ἀνοιχτή.

Ὁ περιστεριώνας ὅταν εἶναι ψηλὰ χτισμένος, προστατεύει τὰ περιστέρια ἀπὸ τ' ἀγρίμια.

Μποροῦμε νὰ τὸν χτίσουμε καὶ στὴ σκεπὴ τοῦ κοτετσιοῦ, ἢ στὴ σκεπὴ τοῦ κουνελοτροφείου μας. Ἀγοράζουμε τὰ περιστέρια τεσσάρων μὲ πέντε μηνῶν καὶ τὰ βάζουμε κατὰ ζευγάρια στὴ φωλιά τους.

Τὸ θηλυκὸ ἀρχίζει νὰ γεννᾶ ὅταν γίνη ἔξη μηνῶν. Γεννᾶ 6—10 φορὲς τὸ χρόνο ἀπὸ 2 αὐγὰ ποὺ τὰ κλωσσᾶ 19—20 μέρες, μαζὶ μὲ τὸ ἀρσενικό. Τὰ περιστέρια

Πλαίσιο μὲ κομμάτια φυσικῆς κερήθρας

βγαίνουν ἀπὸ τ' αὐγὸ γυμνὰ καὶ μὲ κλειστὰ βλέφαρα. Σὲ δέκα μέρες φυτρώνουν τὰ φτερά τους κι' ἀνοίγουν τὰ μάτια τους.

Τί τρῶνε τὰ περιστεράκια

Τὰ περιστεράκια τὰ ταΐζουν οἱ γονεῖς τους πὰρ φτιάνουν μέσα στὴ γοῦσα τους (μιὰ σακκούλα ποὺ ἔχουν στὸ λαιμό τους, ὁ «πρόλοβος») μιὰ γαλατερὴ οὐσία ποὺ τὴ βάζουν στὸ στόμα τῶν μικρῶν τους μὲ τὸ ράμφος τους.

Ὕστερα ἀπὸ 12 μέρες, τὰ περιστεράκια ἀρχίζουν νὰ τρῶνε σπόρους, ποὺ οἱ γονεῖς τους τοὺς μαλακώνουν στὴ γοῦσα τους. Ὅταν γίνουν 25 ἡμερῶν, τρῶνε πιὰ μόνα τους, ὅ,τι καὶ τὰ μεγάλα περιστέρια. Μποροῦν νὰ φαγωθοῦν κι' εἶναι πολὺ νόστιμα.

Τί τρῶνε τὰ μεγάλα περιστέρια

Τὴν ἐποχὴ ποὺ τρέφουν τὰ μικρά τους, τοὺς δίνομε μπιζέλια, ἀρακά, κουκιὰ κοπανισμένα, σκύβαλα, καναβοῦρι, ψιλὸ νταρί, καλαμπόκι καὶ λίγα πίτουρα. Σὲ κάθε περιστεριώνα κρεμοῦμε δυὸ - τρεῖς οὐρὲς μπακαλιάρου, γιατὶ τὰ περιστέρια ἀγαποῦν πολὺ τ' ἁλμυρά. Τοὺς ρίχνουμε κεφάλια ἀπὸ ρέγγα κλπ.

Τρῶνε ὅ,τι σπόρο καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς ρίχνουμε πολὺ (ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ κλωσσοῦν καὶ ταΐζουν) γιατὶ πάνε καὶ μόνα τους καὶ βρίσκουν τὴν τροφή τους.

Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε πῶς τὰ περιστέρια ἀγαποῦν πολὺ τὸ νερό. Κοντὰ στὸν περιστεριώνα πρέπει νὰ ὑπάρχη ἕνας μεγάλος κάδος πάντα γεμάτος μὲ νερό, γιὰ νὰ πίνουν ὅσο θέλουν. Ὅταν δὲν κλωσσοῦν, πρέπει νὰ καθαρίζουμε ταχτικὰ τὸν περιστεριώνα, νὰ τὸν πλένουμε καὶ νὰ τὸν στρώνουμε μὲ καθαρὰ ἄχερα ψιλοκομμένα. Ὅταν ὅμως κλωσσοῦν, πρέπει νὰ τ' ἀφήνουμε ἥσυχα. Τὸ περιστέρι εἶναι πουλὶ ἀνθεκτικό. Δὲν ἀρρωσταίνει εὔκολα, δὲν θέλει μεγάλη περιποίηση, οὔτε καὶ πολλὴ τροφή.

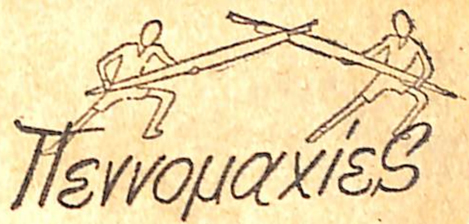
Ἡ φροντίδα τοῦ περιστεριοῦ εἶναι τὸ εὐκολώτερο πρᾶγμα τοῦ κόσμου.

Πρέπει νὰ προσέξουμε μόνο τὸ πρῶτο ζευγάρι ποὺ θ' ἀγοράσουμε, νὰ εἶναι ἀπὸ καλὴ ράτσα.

Ὁ μπάρμπα - ΜΗΤΡΟΣ

Ἐξυπηρετοῦμε τὸ ἑλληνικὸ χωριό

Τὸ «ΤΜΗΜΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ» εἶναι πάντοτε στὴ διάθεση τῶν ἀναγνωστῶν μας. Εἶναι πρόθυμο νὰ σᾶς δώση κάθε πληροφορία. Νὰ ἀπαντήση σὲ ὁποιαδήποτε ἐρώτησή σας γιὰ κάθε ζήτημα ποὺ σᾶς ἀφορᾶ προσωπικῶς ἢ ποὺ ἐνδιαφέρει τὸ χωριό σας, τὴν Κοινότητά σας, τὴν Ἐκκλησία σας, τὸ Σχολεῖο σας, τὶς καλλιέργειές σας κλπ.

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου, δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν μέχρι 30 λέξεων: 100 δραχμὲς ἡ λέξη. Γιὰ κάθε λέξη πέραν ἀπὸ τὶς 30: 500 δραχμές).

Σὰν τὸ Διογένη, ἀπὸ τρία χρόνια τώρα, ψάχνα νάβρω μιὰ νεανικὴ κίνηση ἔξω ἀπὸ «διαιτητικὲς» δεσμεύσεις. Μὰ τώρα τὴ βρῆκα. Εἶναι τῆς «Παιδοπόλεως». Ὅλοι μαζὶ θὰ τῆς δώσουμε τὸν ἀέρα.

Τός - το

('Αναγέννηση — Ἱπτάμενοι)

Νοιώθω τὸν ἑαυτό μου ἐδῶ λεύτερο, ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τὶς διάφορες δικτατορικὲς τάσεις. Παλιοὶ μαχητὲς ἐλᾶτε ἐδῶ. Θὰ δημιουργήσουμε μιὰ κίνηση ἀποκλειστικιὰ δικιά μας.

Ἀταρνέας

(Ἀναγέννησης)

Ἕνα - δυὸ χρόνια θὰ εἴμαστε ἀκόμα μέσα στὰ πλαίσια τῆς χαρᾶς. Τοῦτα τὰ χρόνια θὰ τὰ χαροῦμε σὰν νέοι. Νά, τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας τούτης τῆς στήλης.

Θαλασσοποῦλι

(Ἀναγέννησης — Κομήτης

Παλιοὶ «μαχητές». Ὁ μεγάλος καὶ γνωστός μας «Παιδοκατακτητὴς» εἶναι ἐδῶ κοντά μας. Ποτὲ δὲν ἔπαψε νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ μᾶς. Νά, τώρα μᾶς δίνει τούτη τὴ σελίδα στὴν «Παιδόπολι». Γίνετε ὅλοι «πεννομάχοι».

Θᾶνος Ἀδάμας

(Ἀναγέννησης)

Ἡ εὔθυμη παρέα «Ἱπτάμενοι Δίσκοι» προσχωρεῖ στὴν «Παιδόπολι». Σὲ λίγο θ' ἀρχίση τὸ πραγματικὸ χιουμοριστικὸ πρόγραμμά της, ποὺ ἀπὸ καιρὸ μένει ἀνεκτέλεστο. Διεύθυνσή μας: Γεωργία Τσαμαρδᾶ, Πόρος.

Γιὰ τοὺς Ἱπτάμενους:Ποριωτοπούλα

«Παιδόπολις»! Ἕνα ὄνομα ποὺ θὰ μεγαλουργήση. Ἂς δουλέψουμε, λοιπόν, ὅλοι μὲ πάθος νὰ δημιουργήσουμε ἐδῶ μιὰ ἅμιλλα καθαρὰ νεανική.

Γαλάζιο Φλάμπουρο

Μὲ καινούργια νεανικὰ ὄνειρα καὶ πλαισιωμένοι ἀπὸ τὸν παλμὸ τῆς χαρᾶς, θὰ συνεχίσουμε μιὰ παλιὰ αἴγλη μας μέσα στὸ ξεσήκωμα τούτης τῆς στήλης. Φίλοι—ες, ἀκολουθῆστε τὸ μονοπάτι ποὺ χαράξαμε...

Τιτάνιο Χέρι

(Ἀναγέννησης)

Ἀπὸ χρόνια τώρα ζητούσαμε νὰ μποῦμε στὴν κίνηση ἑνὸς περιοδικοῦ ποὺ πραγματικὰ ν' ἀξίζη. Καὶ νά, τώρα, ποὺ τὸ βρήκαμε.

Φάρος Ἀρετῆς

(Πρωτοπόρων)

Ὁ σύλλογός μας προσχωρεῖ κι' αὐτὸς στὴν κίνηση τοῦ ἐξαιρετικοῦ περιοδικοῦ «Παιδόπολις» καὶ θὰ προσπαθήση γιὰ τὴ διάδοσή της.

Ρεθυμνιώτης

(Γ. Γραμματεὺς Πρωτοπόρων)

Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση τῆς «Παιδοπόλεως» χαιρετῶ ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα. Δέχομαι ἀλληλογραφία ἀπὸ ὅλους—ες.

Ζωγράφος Ρενουάρ

ΕΓΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΨΕΥΔΩΝΥΜΑ:

Τός - τό, Θαλασσοποῦλι, Τιτάνιο Χέρι, Ἀταρνέας, Θᾶνος Ἀδάμας, Γαλάζιο Φλάμπουρο, Ποριοτοπούλα, Νάσος Ἀκρίτας, Φάρος Ἀρετῆς, Ρεθυμνιώτης, Ζωγράφος Ρενουάρ, Παῦλος Βουνίσιος, Γενναῖο Ρουμελιωτόπολο, Ἱππότης τοῦ ...

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Ὁ χρυσὸς κουμπαρᾶς

Ἀγαπητά μου παιδιά,
Τοῦτες οἱ μέρες τὄχουν νὰ γίνεται λόγος ὅλο γιὰ δῶρα. Μὰ τὰ καλὰ παιδάκια δὲ σκέφτονται μόνο τί δῶρα θὰ πάρουν, μὰ καὶ τί δῶρα θὰ κάμουν τὰ ἴδια. Αὐτὸ ἔλεγα χτὲς στὰ ἐγγονάκια μου.

— Καὶ πῶς θὰ τὰ κάμουμε ἐμεῖς τὰ δῶρα; εἶπε ὁ Θαλῆς. Ἔχουν τὰ παιδιὰ πορτοφόλι μὲ χρήματα; Ὕστερα, τὰ δῶρα στοὺς μεγάλους κοστίζουν πολύ. Πῶς νὰ τ' ἀγοράσουμε;

Ἀκοῦστε, παιδάκια μου, ὅλα ἔχετε τὰ μέσα νὰ κάμετε στοὺς ἄλλους ἕνα εὐχάριστο δῶρο. Δὲν ἀγοράζονται πάντα μὲ χρήματα. Κάθε παιδάκι ἔχει ἕνα χρυσὸ κουμπαρὰ ποὺ τὸν λένε καρδούλα. Τί πλούτη δὲν ἔχει ἐκεῖνος ὁ κουμπαρᾶς! Τὸ χρυσάφι δὲν εἶναι τίποτα μπροστὰ στοὺς δικούς του θησαυρούς. Ἀνοίξετε λοιπὸν τὸ χρυσὸ αὐτὸ κουμπαρὰ κι' ἀμέσως θὰ βρῆτε τὰ μέσα γιὰ νὰ χαρίσετε δῶρα στοὺς ἄλλους.

Ἡ μαμὰ εἶναι κουρασμένη. Ὅλες οἱ μητέρες κουράζονται τοῦτες τὶς μέρες γιὰ νὰ μὴ λείψη τίποτε ἀπ' τὰ παιδάκια τους. Δυὸ χεράκια λοιπὸν τρυφερὰ γύρω ἀπὸ τὸ λαιμό της κι' ἕνα φιλάκι τὴν ξεκουράζει στὸ δευτερόλεπτο. Ἡ ἀγάπη σας, ἡ στοργή σας... Ὕστερα ἔχετε κι' ἄλλους θησαυρούς. Τὴ χαρά σας καὶ τὸ τραγούδι σας. Τοῦτες τὶς μέρες, ποὺ τὰ σχολεῖα εἶναι κλειστά, τὸ σπιτάκι ἀντιβουίζει ἀπ' τὶς φωνές σας. Φροντίσετε νἆναι χαρούμενες κι' ὄχι ἐνοχλητικές. Μὴ μαλλώνετε μὲ τὸ μόνο μόνο. Τὰ πιὸ μεγάλα παιδιὰ νὰ ὑποχωροῦνε στὰ μικρότερα, νὰ τὰ συμβουλεύουν, νὰ τοὺς δίνουν τὸ καλὸ παράδειγμα. Τὰ πιὸ μικρὰ πάλι ν' ἀκοῦνε τὰ πιὸ μεγάλα καὶ νὰ φροντίζουν νἆναι ἡ χαρὰ τοῦ σπιτιοῦ, τὰ πραγματικὰ ἀγγελάκια του.

— Μὰ ἐγὼ κάνω καὶ δουλειές, εἶπε ἡ Δροσούλα. Δὲν εἶναι ἕνα δῶρο κι' αὐτό;

— Καὶ βέβαια εἶναι, μικρούλα μου, καὶ μάλιστα δῶρο πολύτιμο. Μιὰ μικρὴ νοικοκυρούλα κοντὰ στὴ μεγάλη. Σκουπίζει καὶ σιγυρίζει, ταχτοποιεῖ τὰ τραπέζια, τὰ ἔπιπλα, πίσω ἀπ' τὴ μαμά. Ἔτσι ἡ δουλειὰ γίνεται ἐλαφρότερη καί, τὸ σπουδαιότερο, πιὸ εὐχάριστη. Γιατὶ ἡ μαμὰ νοιώθει στὴν ψυχή της βαθειὰ περηφάνεια. «Νὰ τὴ χαρῶ τὴ μικρούλα μου ποὺ μὲ ξεκουράζει ἀπὸ τώρα».

— Ἐγὼ πάλι κάνω θελήματα, εἶπε ὁ Δημητρός. Πάω τὰ γλυκὰ καὶ τὸ φαγητὸ στὸ φοῦρνο, πάω στὸ μπακαλάκι τῆς γειτονιᾶς κι' ἀγοράζω ὅ,τι χρειάζεται ἡ μαμά. Δὲν εἶναι κι' αὐτὸ ἕνα δῶρο, γιαγιάκα;

— Βλέπετε λοιπὸν πόσα βρήκαμε ὡς τὰ τώρα; Κι' ἂν ψάξετε ἀκόμα, θὰ βρῆτε κι' ἄλλα πολλὰ ποὺ μπορεῖτε νὰ κάμετε στοὺς γονεῖς σας. Μόνο ποὺ δὲν πρέπει νὰ περιορίζετε τὰ δωράκια σας, γιὰ τὶς μέρες αὐτές, μιὰ φορὰ δηλαδὴ τὸ χρόνο. Γιατὶ κι' οἱ γονεῖς σας σᾶς κάνουν δῶρα — καὶ δῶρα ἀτίμητα μάλιστα — κάθε δευτερόλεπτο τῆς ζωῆς σας. Τί εἶναι ἕνας καραγκιοζάκος καὶ μιὰ κουκλίτσα, ἕνα τούμπανο ἢ μιὰ μπάλα τῆς πρωτοχρονιᾶς, μπροστὰ στὰ ἀτέλειωτα δῶρα ὅλου τοῦ χρόνου ποὺ κάνουν ὁ μπαμπᾶς κι' ἡ μαμὰ στὰ παιδιά τους!

Φροντίσετε, λοιπόν, κι' ἡ δική σας ἀπλοχεριὰ νἆναι ὁλοχρονίτικη. Καλοὺς βαθμούς, εὐχάριστα νέα ἀπ' τὸ σχολεῖο, καλὴ συμπεριφορὰ στὸ σπίτι καί, τὸ σπουδαιότερο, τὸ χαμόγελό σας — ποτὲ ἡ γκρίνια σας — τὰ δυὸ φωτεινά σας ματάκια — ποτὲ δακρυσμένα — κι' ἡ χρυσὴ τρυφερή σας καρδιὰ πάντα γεμάτη ἀγάπη. Νά τὰ δῶρα ποὺ ἔχετε στὴ διάθεσή σας καὶ ποὺ εἶναι ἀρκετά, γιὰ νὰ δώσουν τὴν εὐτυχία στοὺς γονεῖς σας. Ὁ καθένας σας, ὅπως βλέπετε, εἶναι κι' ἕνας μικρὸς Ἅη Βασίλης... Ἐμπρός, λοιπόν, πλούσια τὰ δῶρα σας, κι' ὅλη τὴν καινούργια χρονιὰ ἀνοιχτὸς ὁ χρυσὸς κουμπαρᾶς σας.

Μὲ τὶς πιὸ θερμές μου εὐχές.

Η ΓΙΑΓΙΑ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Ἦταν παραμονὴ πρωτοχρονιᾶς καὶ ἕνα ὡραῖο δέντρο εἶχε στηθῆ στὴ μέση μιᾶς μεγάλης κάμαρας. Ἦταν στολισμένο μὲ χρωματιστὰ κεριά, μὲ γλυκὰ καὶ χίλια - δυὸ παιχνίδια καὶ στὴν κορυφή του εἶχε ἕνα μεγάλο ἄστρο. Οἱ πόρτες τοῦ δωματίου ἦταν γεροκλεισμένες. Τὰ παιδιὰ δὲν ἔπρεπε νὰ δοῦν τὸ δέντρο πρὶν νάρθη ἡ στιγμὴ ποὺ θὰ ἔφτανε ὁ Ἅγιος Βασίλης.

Ἀλλὰ ἡ μεγάλη ἄσπρη γάτα εἶχε δῆ μὲ τὰ μεγάλα πράσινα μάτια της τὸ δέντρο. Ἡ μικρούλα γκρίζα κοτούλα τὸ εἶχε κι' αὐτὴ δῆ μὲ τὰ στρογγυλά της μπλὲ μάτια. Ὁ μεγάλος σκύλος τοῦ σπιτιοῦ τὸ εἶχε κι' αὐτὸς δῆ μὲ τὰ ὡραῖα του καφεδιὰ μάτια. Καὶ τὸ κίτρινο καναρίνι τὸ εἶχε κι' αὐτὸ δῆ μὲ τὰ ἔξυπνα ματάκια του. Ἀκόμα κι' ὁ μικροσκοπικὸς ποντικούλης κρυφοκοίταξε ἀπὸ τὴν σοφίτα μιὰ στιγμὴ ποὺ δὲν ἦταν κανεὶς ἄλλος κοντά. Ἀλλὰ οἱ μικρὲς γκρὶ ἀράχνες δὲν μπόρεσαν νὰ ρίξουν οὔτε μιὰ ματιὰ στὸ ὁλοστόλιστο δέντρο.

Ἔχετε δεῖ, βέβαια, τὶς ἀράχνες πῶς ὑφαίνουν τὸν ἱστό τους στὶς πιὸ σκοτεινὲς γωνιές. Λίγες μέρες πρίν, τὸ σπίτι εἶχε ὁλόκληρο καθαρισθῆ. Κι' ὅταν καθαρίστηκαν κι' οἱ σκοτεινὲς γωνιὲς ὅλες οἱ ἀράχνες τὄβαλαν στὰ πόδια.

Μερικὲς ἔτρεξαν στὴ σοφίτα καὶ κρύφτηκαν στὶς πιὸ σκοτεινὲς γωνιές της. Ἄλλες ἔτρεξαν στὸ ὑπόγειο καὶ κρύφτηκαν ἐκεῖ. Κι' ἔτσι δὲν μπορούσαν νὰ δοῦν τὸ ὁλοστόλιστο δέντρο κι' ἦταν πολὺ λυπημένες.

Τέλος σηκώθηκαν καὶ πῆγαν νὰ βροῦν τὸν Ἅγιο - Βασίλη.

— Καλέ μας, Ἅγιε - Βασίλη, τοῦ εἶπαν. Βοήθησέ μας νὰ δοῦμε τὸ ὡραῖο δέντρο. Καὶ οἱ ἀράχνες ἀγαποῦν τὰ ὡραῖα πράγματα.

— Καλά, θὰ τὸ δῆτε, τοὺς εἶπε ὁ Ἅγιος - Βασίλης. Μόνον κάνετε ὑπομονή.

Κι' ὅταν νύχτωσε γιὰ καλά, ὁ Ἅγιος - Βασίλης ἔστειλε τὶς ἀράχνες νὰ δοῦν τὸ ὡραῖο δέντρο.

Ἦρθαν σιγὰ - σιγὰ κι' οἱ ἀράχνες

Ἦταν στολισμένο μὲ χίλια δυὸ παιχνίδια...

ἀπ' τὴ σοφίτα κι' ἦρθαν σιγὰ - σιγὰ κι' οἱ ἀράχνες ἀπ' τὸ ὑπόγειο.

ὁ Ἅγιος - Βασίλης κι' ἀφοῦ τοὺς ἄνοιξε τὴν πόρτα, ἔφυγε.

Οἱ ἀράχνες σύρθηκαν στὸ πάτωμα καὶ σκαρφάλωσαν στὶς γωνιὲς γιὰ νὰ καμαρώσουν τὸ ὁλοστόλιστο δέντρο. Μά, καθὼς δὲν ἔβλεπαν καλά, μαζεύτηκαν σὲ λίγο ὅλες γύρω του κι' ἔπειτα ἄρχισαν νὰ σκαρφαλώνουν πάνω σ' αὐτὸ γιὰ νὰ τὸ δοῦν καλύτερα. Σκαρφάλωσαν σ' ὅλα τὰ κλαδιὰ ἀπ' τὴν κορφή του ὡς κάτω. Κι' ἄρχισαν νὰ στριφογυρίζουν γύρω - γύρω, μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ κλαδιά. Γλυ- στροῦσαν γύρω ἀπὸ τὶς κοῦκλες, γύρω ἀπὸ τὰ τούμπανα, γύρω ἀπὸ τὶς κορνέτες.

Λίγο πρὶν ἀπ' τὰ μεσάνυχτα ἦρθε ὁ Ἅγιος - Βασίλης γιὰ νὰ φωνάξη τὰ παιδιὰ καὶ νὰ τοὺς μοιράση τὰ δῶρα τους.

Μὰ σὰν ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ δέντρο του, τὶ νομίζετε πῶς εἶδε;

Ὁλόκληρο τὸ δέντρο καὶ τὰ παιχνίδια μαζί, ἦταν σκεπασμένο ἀπὸ ἱστοὺς ἀράχνης. Ἀκόμα κι' αὐτὸ τὸ ἄστρο του ἦταν σκεπασμένο ἀπ' τοὺς ἱστούς.

—Ποτὲ ὡς τώρα, εἶπε στενοχωρημένος δὲν στόλισα ἕνα δέντρο μὲ τέτοια στολίδια. Καὶ δὲν προφταίνω πιὰ νὰ βγάλω τὶς ἀράχνες. Τὶ πρέπει λοιπόν, νὰ κάνω;

Ἔτσι ὁ Ἅγιος - Βασίλης σκέφτηκε σκέφτηκε κι' ἔπειτα ἀπὸ λίγο χαμογελώντας εὐτυχισμένα εἶπε:

«Ξέρω τώρα τὶ πρέπει νὰ κάμω».
Καὶ ἀγγίζοντας ἀπαλὰ τοὺς ἱστοὺς τοὺς ἔκαμε ἀμέσως ὁλόχρυσους.

—Ὢ! τὶ ὡραῖα στολίδια, φώναξε τότε.

Οἱ ἱστοὶ ποὺ εἶχαν πλέξει οἱ ἀράχνες λαμποκοποῦσαν σὰ διαμάντια.

Κι' ἀπὸ τότε πάντα γιὰ νὰ στολίσουμε τὸ δέντρο μας βάζουμε χρυσὰ στολίδια.

Η. ΑΝΕΜΟ...

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Σ' αὐτὸ τὸ φύλλο, μικρές μου φίλες, δὲν θὰ σᾶς δώσω πολλὲς πρακτικὲς συμβουλές. Ποῦ καιρός, αὐτὲς τὶς μέρες, γιὰ πλέξιμο καὶ γιὰ ράψιμο! Ποῦ καιρὸς γιὰ καινούργια πράγματα! Τοῦτες τὶς ἅγιες μέρες, ποὺ γιορτάζουμε τὴν γέννηση πρῶτα τοῦ Χριστοῦ κι' ὕστερα τὸν ἐρχομὸ τοῦ καινούργιου χρόνου ποὺ ξεκινάει νὰ μᾶς τὸν ἀναγγείλῃ ὁ Ἅγιος Βασίλης, ἀπὸ τὴν Καισάρεια, γιὰ νὰ κλείσῃ ὁ κύκλος μὲ τὰ Φῶτα καὶ τὸ ἁγίασμα τῶν νερῶν, τοῦτες τὶς ὄμορφες γιορτινὲς μέρες, ποιὸς νομίζετε πὼς γιορτάζει πιὸ πολύ;

Τὸ σπίτι, ἀγαπητές μου, νοικοκυροῦλες, τὸ ζεστὸ χειμωνιάτικο σπίτι, ποὺ, εἴτε φτωχι-

κὸ εἴτε πλούσιο, κλείνει τοὺς τοίχους του θαρρεῖς, γιὰ νὰ σφίξῃ, σὰ νάτανε φωλιά, ὁλόκληρη τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία...

Πῶς λάμπει τὸ σπίτι αὐτὲς τὶς μέρες! Φέγγουν τὰ τζάμια φρεσκοπλυμένα, ἀστράφτουν τὰ πατώματα φρεσκοσφουγγαρισμένα, στραφταλίζουν στὴν κουζίνα οἱ τεντζερέδες, οἱ κατσαρόλες κι' ἡ πιατοθήκη μὲ καινούργια στὰ ράφια της χαρτιά, φοράει θαρρεῖς κι' αὐτὴ τὰ καλά της...

Κι' ὁ μπουφές, ὁ κομός, ἀκόμη καὶ τὸ φτωχικὸ τραπέζι, ἑτοιμάζονται νὰ δεχτοῦν τὴν πιατέλα μὲ τὴν Βασιλόπηττα ποὺ γίνεται «γιὰ τὸ καλό», τὰ μελομακάρουνα, τὶς δίπλες, ἢ ὅποιο γλυκὸ συνηθίζει ἡ κάθε οἰκογένεια, ποὺ τὰ παιδιὰ παρακολουθοῦν μὲ περιέργεια τὴν κατασκευή του καὶ μὲ λαχτάρα τὸ γυρισμό του ἀπὸ τὸν φοῦρνο, ὥς νὰ ἐπιτρέψῃ ἡ μητέρα τὸ πρῶτο «δοκίμασμα» γιὰ «νὰ δοῦν ἂν πέτυχε».

Ποῦ λοιπὸν νάχετε τὸ νοῦ σας νὰ μ' ἀκούσετε, ἂν ἤθελα νὰ σᾶς γράψω γιὰ κάτι ἄλλο...

Ἀνασκουμπωμένες, μ' ἕνα τουλπάνι στὰ μαλλιά, θαρρῶ πὼς σᾶς βλέπω, ὅλες τὶς μικρὲς Ἑλληνοπούλες, νὰ βοηθᾶτε μὲ ζῆλο τὴ μητέρα σας σ' αὐτὴν τὴν προ-γιορτινὴ προσπάθεια νὰ ντυθῇ τὸ σπίτι τὰ καλά του, νὰ ντυθῇ μὲ τὴν ξεχωριστὴ ἐκείνη ἀρχοντιὰ ποὺ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ φανταχτερὰ στολίδια γιὰ νὰ λάμψῃ καὶ ποὺ λέγεται: πάστρα...

ἑλληνικοῦ σπιτικοῦ, ἡ ὀμορφιά του καὶ ἡ δόξα του!

Ἐδῶ λοιπὸν σᾶς θέλω, μικρὲς νοικοκυροῦλες! Οὔτε ἕνας κόκκος σκόνη! Οὔτε ἡ ὑποψία μιᾶς θολοῦρας στὰ τζάμια. Χτυπῆστε τὰ χαλιά! Τρῖψτε τὰ πατώματα! Ξεσκονῖστε καλὰ τὰ ἔπιπλα κι' ἀλεῖψτε τα μὲ οἰνόπνευμα καὶ λάδι!

Ὁ καινούργιος χρόνος γιὰ νὰ τὸν καλοσωρίσουμε, θέλει νάβρῃ ἕνα σπίτι πεντακάθαρο, μοσκοβολημένο καὶ χαρούμενο. Ὁ νέος χρόνος θέλει νὰ καταλάβῃ ὅτι κουραστήκατε γιὰ νὰ τὸν ὑποδεχτῆτε.

Κι' ὅλα θὰ πᾶνε τότε καλά. Μόνο συνταγὲς ἀπὸ γλυκὰ θὰ σᾶς δώσω σήμερα — ἔτσι, γιὰ τὸ καλὸ — κι' εὔχομαι τὸ κάθε σπιτικὸ νὰ βρῇ μιὰ ποὺ νὰ τοῦ ταιριάζῃ!

ΒΑΣΙΛΟΠΗΤΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἡ Πόλη, ἡ Κωνσταντινούπολη, φημίζεται δὰ γιὰ τὰ γλυκά της! Γιὰ δοκιμάστε αὐτὴ τὴν Βασιλόπηττα:

Ὑλικά:

1 ὀκᾶ ἀλεύρι κοινὸ (ὄχι πρώτης ποιότητος)
150 δράμια βούτυρο
150 » ζάχαρη
150 » γάλα
200 » προζύμι ψωμιοῦ
5—6 » μαστίχα σκόνη
7—8 » ἀλάτι

4 αὐγὰ καὶ λίγο σουσάμι.

Πῶς γίνεται: Παίρνομε τὸ προζύμι ἀπὸ νωρὶς καὶ τ' ἀφήνουμε μερικὲς ὧρες νὰ φουσκώσῃ. Ὕστερα, σ' ἕνα ταψὶ ρίχνομε τὸ ἀλεύρι καὶ τοῦ κάνουμε στὴ μέση ἕνα λάκκο. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν λάκκο σπάζομε καὶ χύνομε τ' αὐγά, τὸ βούτυρο λυωμένο (μὰ ὄχι νάχη κάψει), τὴ ζάχαρη, τὸ γάλα χλιαρό, τὴν μαστίχα καὶ τὸ ἀλάτι, κι' ἀρχίζομε τὸ ζύμωμα. Τραβᾶμε πρῶτα πρὸς τὸ λάκκο τὸ μισὸ ἀλεύρι καὶ ζυμώνουμε νὰ γίνῃ χυλός. Τότε ρίχνουμε τὸ προζύμι καὶ τὸ λυώνουμε στὸ χυλό. Τέλος,

καλὰ ὅλη τὴ ζύμη. Ἂν εἶναι πολὺ σφιχτή, ρίχνουμε λίγο χλιαρὸ νερὸ ἢ γάλα.

Ἔπειτα βάζομε τὴ ζύμη σὲ μέρος ἀλευρωμένο, τὴν σκεπάζουμε ζεστὰ καὶ τὴν ἀφήνουμε νὰ φουσκώσῃ ὥς τέσσαρες ὧρες. Μετὰ ξαναζυμώνουμε, τὴν ἀφήνουμε νὰ φουσκώσῃ κι' ἄλλο μέσα σὲ βουτυρωμένο ταψὶ καὶ τὴν στέλνομε στὸ φοῦρνο.

Αὐτὴ εἶναι δόση γιὰ δυὸ ταψιά, γιατὶ δὲν πρέπει νάχῃ πάχος στὸ ταψὶ πάνω ἀπὸ τρία δάχτυλα.

ΑΛΛΗ ΠΗΤΤΑ ΠΙΟ ΑΠΛΗ

Ὑλικά:

1 ὀκᾶ ἀλεύρι κοινὸ
150 δράμια βούτυρο
150 » ζάχαρη
125 » προζύμι ψωμιοῦ
250—300 δράμια νερὸ
5—6 δράμια μαστίχα
6—7 » ἀλάτι.

Παίρνουμε τὸ προζύμι ἀπὸ νωρὶς τὸ πρωΐ. Τὸ βράδυ ἀνοίγουμε στὸ ἀλεύρι ἕνα λάκκο, ρίχνουμε τὸ βούτυρο λυωμένο, ζυμώνουμε καὶ προσθέτουμε τὴ ζάχαρη. Ἀνοίγουμε ξανὰ λάκκο, ρίχνουμε τὸ προζύμι καὶ τὸ νερὸ χλιαρὸ καὶ ζυμώνουμε. Τὴν ἀφήνουμε νὰ φουσκώσῃ ὅλη νύχτα καὶ τὸ πρωῒ τὴν στέλνουμε στὸ φοῦρνο.

ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΝΑ

Ὑλικά:

1 ½ ὀκᾶ ἀλεύρι κοινό.
150 δράμια λάδι καλό.
75 » ζάχαρη ψιλή.
100 » γάλα.
3 κουταλιὲς τῆς σούπας μέλι.
1 ποτήρι τοῦ κρασιοῦ ἀλισίβα.
ζωμὸς δύο πορτοκαλιῶν.
1 κουταλάκι τοῦ γλυκοῦ σόδα.
2 κουταλιὲς τῆς σούπας γαρύφαλλα καὶ κανέλλα
25 δράμια κονιάκ.

Γιὰ τὸ σιρόπι:

300 δράμια μέλι.
150 » νερό.

κρυώσῃ, τὸ δουλεύουμε ὥς ν' ἀσπρίσῃ. Ρίχνουμε τὴν ἀλυσίβα κι' ἐξακολουθοῦμε νὰ τὸ δουλεύουμε. Ρίχνουμε τὸ κονιὰκ μὲ τὴ σόδα κι' ὕστερα τὸν χυμὸ τῶν πορτοκαλιῶν, τὰ μπαχαρικὰ καὶ τέλος τὸ γάλα. Τώρα, ἀρχίζουμε νὰ ρίχνουμε λίγο-λίγο καὶ τὸ ἀλεύρι. Ὅταν γίνῃ ζύμη, τὴν τρίβουμε ὥς μισὴ ὥρα. Πλάθουμε τὰ μελομακάρουνα σ' ὅ,τι σχῆμα θέλουμε καὶ τὰ στέλνουμε νὰ ψηθοῦν στὸ φοῦρνο ὥς 25 λεπτά. Ἑτοιμάζουμε τὸ σιρόπι, βράζοντας τὸ νερὸ μὲ τὸ μέλι κι' ἀφοῦ κρυώσῃ κάπως, βουτᾶμε μέσα τὰ μελομακάρονα τὰ βγάζουμε ἀμέσως καὶ τὰ βάζουμε σὲ πιατέλλα. Κατόπιν τὰ πασπαλίζουμε μὲ μπαχαρικὰ καὶ χοντροκοπανισμένα καρύδια.

ΔΙΠΛΕΣ (αὐγοκαλάμαρα)

Ὑλικά:

1 ὀκᾶ σιμιγδάλι.
8 αὐγά.
Χυμὸς 4 πορτοκαλιῶν.
Μισὸ κουταλάκι τοῦ γλυκοῦ ἀλάτι καὶ τὸ ἀνάλογο νερό.

Ρίχνουμε στὴ λεκάνη τὸ σιμιγδάλι, τ' αὐγά, τὸ ἀλάτι καὶ τὸν χυμὸ τῶν πορτοκαλιῶν. Τὰ ζυμώνουμε ὥς νὰ γίνουν μιὰ μάζα σφιχτὴ καὶ ρίχνουμε λίγο χλιαρὸ νερὸ (ἐννοεῖται πὼς ρίχνουμε νερὸ ἂν εἶναι σφιχτὴ πολὺ ἡ ζύμη, γιατὶ διαφορετικὰ δὲν χρειάζεται).

Ἁπλώνουμε τὴ ζύμη στὸ πλαστήρι (ἢ ἂν δὲν ἔχουμε, σ' ἕνα φρεσκοπλυμένο τραπέζι ποὺ νὰ μὴν εἶναι μπογιατισμένο) καὶ τὴν τρίβουμε ὥς μισὴ ὥρα. Ὕστερα τὴν ἁπλώνουμε λίγο μὲ τὸν πλάστη καὶ τὴν κόβουμε κομμάτια—δηλαδὴ λωρίδες μήκους 20 πόντων καὶ φάρδος 3—4, ποὺ τὶς διπλώνουμε τὴν μιὰ μὲ τὴν ἄλλη καὶ πρὶν τὶς ρίξουμε νὰ τηγανιστοῦν, τὶς ζουλᾶμε λίγο γιὰ νὰ πάρουν σχήματα ἀκανόνιστα.

Τὶς τηγανίζουμε σὲ καφτὸ λάδι κι' ὅταν ροδοψηθοῦν, τὶς βγάζουμε καὶ τὶς βάζουμε στὴν πιατέλα. Ὅταν τηγανιστοῦν ὅλες, τὶς περιχύνουμε μὲ λυωμένο μέλι καὶ τὶς πασπαλίζουμε μὲ χοντροκομμένα καρύδια,

μπαχαρικὰ καὶ ψιλὴ ζάχαρη.

Καλὴν ὄρεξη, λοιπόν, παιδιά!

Μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ Νέου Χρόνου

ΑΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κάθε πρωτοχρονιὰ συνηθίζουμε νὰ κάνουμε ἕνα ἀπολογισμὸ γιὰ ὅ,τι φτιάσαμε ἢ ἀκόμη γιὰ ὅ,τι παραλείψαμε τὸ χρόνο ποὺ πέρασε καὶ καταρτίζουμε ἕνα πρόγραμμα γιὰ τὸ νέο χρόνο. Αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνεται ἀπὸ ὅλους μας. Καὶ ἀπὸ τὰ ἄτομα, καὶ ἀπὸ τὶς οἰκογένειες, κι' ἀπὸ τὶς διάφορες ὀργανώσεις. Μὰ πρὸ παντὸς ἀπὸ τὰ ἄτομα.

Στὸν ἀπολογισμό μας θὰ πρέπει ν' ἀνοίξουμε ἕνα λογαριασμὸ μὲ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ καὶ μὲ ΠΑΘΗΤΙΚΟ. Στὸ πρῶτο νὰ βάλουμε ὅ,τι καλὸ ἐκάματε καὶ στὸ δεύτερο ὅ,τι κακό. Στὸ παθητικό μας ὅμως πρέπει νὰ καταλογίσουμε καὶ τὶς παραλείψεις μας.

«Δὲν εἴμαστε ἔνοχοι ἀπέναντι στὴ συνείδησή μας καὶ στὸ Θεό, μόνο γιὰ μιὰ κακή μας πράξη», λέει κάποιος σοφός. Εἴμαστε ἀκόμη γιὰ ὅ,τι καλὸ μπορούσαμε νὰ κάμουμε καὶ δὲν ἐκάμαμε. Ἡ παράλειψη τοῦ καθήκοντος εἶναι πάντα ἕνα ἔγκλημα, ποὺ μπορεῖ ὁ Νόμος νὰ τὸ συγχωρῇ, μὰ ἡ ἴδια ἡ συνείδησή μας τὸ καταδικάζει.

Ἀπὸ μιὰ παράλειψή μας μπορεῖ νὰ προξενήσουμε κακὸ καὶ στὸν ἑαυτό μας καὶ στοὺς ξένους. Ἀπὸ τεμπελιά μας δὲ διαβάσαμε καὶ μείναμε στὴν ἴδια τάξη. Βλάψαμε τὸν ἑαυτό μας, ἀλλὰ καὶ τοὺς δικούς μας. Μπορούσαμε νὰ κεντρώσουμε ἕνα δέντρο, νὰ καλλιεργήσουμε στὴν ὥρα του τὸ χωράφι μας καὶ δὲν τὸ κάμαμε. Εἴδαμε τὶς κάμπιες στὰ πεῦκα καὶ δὲν πήγαμε νὰ τὶς καταστρέψουμε. Καὶ χίλια δυὸ ἄλλα. Οἱ παραλείψεις μας αὐτὲς γίνηκαν ἀφορμὴ ἕνα δέντρο νὰ μὴ καρπίσῃ καὶ νὰ στερηθοῦμε ἔτσι τοὺς καρπούς του. Τὸ κτῆμα μας νὰ μείνῃ χέρσο κι' ἔτσι μιὰ ὁλόκληρη οἰκογένεια νὰ χάσῃ τὸ στάρι της, τὸ καλαμπόκι της, τὴ σοδιά της. Τὸ δασάκι μας καταστράφηκε ἀπὸ τὶς κάμπιες κι' ἔτσι ἕνα ὁλόκληρο χωριὸ στερήθηκε τὸ πράσινό του καὶ τὴν ὑγεία του. Θὰ μποροῦσε νὰ ἀναφέρῃ κανεὶς πολλὰ παραδείγματα ἀπὸ παραλείψεις ποὺ εἶναι καταστρεπτικὲς ὄχι μόνο γιὰ τὰ ἄτομα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Κοινωνία.

Καὶ οἱ «παραλείψεις» μας αὐτὲς — τὸ νὰ μὴ κάνουμε δηλαδὴ τὸ καλὸ τὴ στιγμὴ ποὺ μποροῦμε — δὲν ἔχουν πάντα σὰν ἀποτέλεσμα ὑλικὲς ζημιές. Μπορεῖ νὰ ἔχουν καὶ ἠθικές, ποὺ εἶναι ἴσως οἱ χειρότερες. Γιὰ φαντασθῆτε τὴ λύπη σας ὅταν δὲν χαρίσατε τὴ χαρὰ σ' ἕναν ἄρρωστο ποὺ παραλείψατε νὰ τὸν ἐπισκεφθῆτε, δὲν βοηθήσατε ἕνα γέρο στὸ δρόμο του καὶ τὸν ἀφήσατε νὰ ταλαιπωρηθῇ!

*

Ὅταν, λοιπόν, κάμουμε τὸν ἀπολογισμό μας καὶ βάλουμε στὴ ζυγαριὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ τὶς καλές μας πράξεις καὶ τὶς κακὲς καὶ τὶς παραλείψεις μας, δὲν θὰ αἰσθανθοῦμε καμμιὰ χαρὰ ὅταν δοῦμε πὼς ἡ πλάστιγγα γέρνει πρὸς τὸ παθητικό μας. Ἀντίθετα, θὰ δοκιμάσουμε μιὰ στενοχώρια καὶ μιὰ ντροπὴ ἴσως. Ἂν δοκιμάσουμε αὐτὴ τὴ στενοχώρια καὶ τὴ ντροπὴ — ποὺ καὶ τὰ δυὸ αὐτὰ αἰσθήματα εἶναι ἐκεῖνο ποὺ λέμε «τύψεις συνειδήσεως» — τότε πρέπει νὰ προχωρήσουμε στὸ πρόγραμμά μας γιὰ τὸ μέλλον. Τὰ πικρούτσικα αὐτὰ συναισθήματα εἶναι καλὰ σημάδια, πὼς θὰ μπορέσουμε νὰ κάμουμε ἕνα καλὸ πρόγραμμά μας γιὰ τὸ μέλλον.

Γιατὶ ἡ στενοχώρια ποὺ θὰ δοκιμάσουμε, σημαίνει πὼς εἴμαστε σὲ θέση νὰ διορθώσουμε τὰ σφάλματά μας καὶ πὼς στὸ νέο χρόνο θὰ καταβάλουμε κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἐπανορθώσουμε τὶς ζημιὲς— ὑλικὲς καὶ ἠθικὲς—καὶ πολὺ περισσότερο αὐτὲς ποὺ προξενήσαμε στὸν ἑαυτό μας καὶ τοὺς ἄλλους τὸν περασμένο χρόνο. Καὶ φυσικὰ θὰ προσέξουμε στὸ νέο χρόνο τὰ σφάλματα κι' οἱ παραλείψεις μας νὰ

τοιο σημεῖο τελειότητας, ὥστε τὰ σφάλματά του νὰ εἶναι τόσο λίγα καὶ ἡ ζυγαριὰ γιὰ τὴν ὁποία μιλήσαμε γέρνει πάντα στὸ ἐνεργητικό του.

— Μά, μοῦ εἶπε ἕνας μικρούλης ποὺ τοῦ ἔλεγα προτοῦ γράψω αὐτὲς τὶς γραμμές, θὰ ἦταν φέτος πολὺ δύσκολο γιὰ κάθε ἄνθρωπο καὶ μάλιστα ἕνα νέο, νὰ καταστρώσῃ ἕνα σχέδιο δράσης στοὺς δύσκολους αὐτοὺς καιροὺς ποὺ περνάει ἡ ἀνθρωπότητα. Τὶ νὰ κάμῃ κανεὶς ὅταν σκέφτεται ὅτι ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ μπορεῖ νὰ ἐκραγῇ ἕνας πόλεμος ποὺ ὅμοιό του του δὲ γνώρισε ποτὲ ὁ κόσμος;

Ἀπάντησα στὸ μικρό μου φίλο πὼς πραγματικὰ ἡ πρωτοχρονιά μας φέτος πανηγυρίζεται σ' ὅλο τὸν κόσμο μὲ ἀγωνία. Δὲν ξέρει κανείς, ὅπως λέει κι' ἕνα ἐκκλησιαστικὸ ρητό, «τὶ τέξεται ἡ ἐπιοῦσα». Δὲν ξέρουμε, δηλαδή, τὶ μπόρα μπορεῖ νὰ ξεσπάσῃ ἀπὸ τὴν μιὰ ὥρα στὴν ἄλλη.

Μά, ὅπως λέει καὶ μιὰ σοφὴ παροιμία, «ὁ καλὸς ὁ καπετάνιος στὴ φουρτούνα φαίνεται». Καὶ φυσικὰ δὲν θὰ κάτσουμε μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια. Τὶ θὰ κάναμε ἂν βρισκόμαστε σ' ἕνα ἐρημικὸ μέρος καὶ βλέπαμε ἀπὸ παντοῦ νὰ σωρεύωνται σύννεφα καὶ τὴν καταιγίδα ἕτοιμη νὰ ξεσπάσῃ; Θὰ χάναμε τὸ θάρρος μας καὶ θὰ ἀφηνόμαστε στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ; Ὄχι, βέβαια. Θὰ βρίσκαμε κάπου νὰ τρυπώσουμε κι' ἔτσι θὰ προφυλαγόμαστε. Θὰ πολλαπλασιάζαμε τὶς δυνάμεις μας γιὰ νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὴν καταιγίδα. Θὰ γινόμαστε πιὸ δυνατοὶ καὶ ἀπὸ τὶς δυσκολίες κι' ἀπ' τὰ ἐμπόδια.

*

Τὸ ἴδιο θὰ κάμουμε καὶ τώρα. Δὲν θὰ ἀφήσουμε τὸν ἑαυτό μας νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευση. Θὰ παλαίψουμε. Καὶ δὲν θὰ σταματήσουμε οὔτε στιγμὴ τὶς προσπάθειές μας. Θὰ προχωρήσουμε στὴν παραγωγική μας δουλειὰ σὰν νὰ μὴ συνέβαινε τίποτα ἀπολύτως. Δὲν θὰ ἀφήσουμε οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὶς ἐργασίες μας. Ἀντίθετα θὰ πολλαπλασιάσουμε τὶς παραγωγικές μας δυνάμεις. Ἔτσι ὁ ἐχθρός μας θὰ χάσῃ τὴν πρώτη παρτίδα τοῦ παιγνιδιοῦ ποὺ παίζει σήμερα σὲ βάρος ὅλου τοῦ κόσμου. Οἱ ἐχθρικὲς προσπάθειες ἀποβλέπουν ἀκριβῶς σ' αὐτό. Νὰ σπείρουν ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς τὴν ἀπογοήτευση καὶ νὰ παραλύσουν κάθε παραγωγικὴ ἐργασία. Ἔτσι νομίζουν πὼς θὰ μπορέσουν νὰ σμπαραλιάσουν τὸ ἠθικό μας καὶ θὰ καταφέρουν νὰ καταβάλουν εὔκολα τὴν ἀντίστασή μας. Μὰ λογαριάζουν ἄσχημα.

*

Ὅλοι οἱ λαοί, καὶ πρὸ παντὸς ὁ δικός μας, δὲ σταυρώνουν εὔκολα τὰ χέρια τους. Οἱ Ἕλληνες ξέρουμε πολὺ καλὰ τὶ θὰ πῇ ἐλευθερία καὶ τὶ θὰ πῇ ἀγώνας. Ἡ ζωή μας καὶ σήμερα καὶ παλαιότερα ἦταν ἕνας ἀδιάκοπος ἀγώνας γιὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Πατρίδας, τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Οἰκογένειας. Ξέρουμε λοιπὸν ποιὸ εἶναι τὸ καθῆκον μας.

Στὸ πρόγραμμά μας γιὰ τὸ νέο χρόνο θὰ σημειώσουμε πρῶτα ἀπὸ ὅλα: ΣΚΛΗΡΗ ΚΑΙ ΑΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Ἂς κάμουμε μέχρι τέλους τὸ καθῆκον μας. Κι' ἂς ἐλπίσουμε πὼς ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Εἰρήνης θὰ ἀπαλλάξῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ ἄλλες συμφορές.

Μὲ τὶς σκέψεις αὐτὲς σᾶς εὔχομαι, ἀγαπητοί μου φίλοι, ὁ καινούργιος χρόνος νὰ σταθῇ γιὰ ὅλους μας χρόνος δημιουργικῆς ἐργασίας. Νὰ δοῦμε τὰ χωριά μας νὰ ξαναχτίζωνται καὶ τὴν Εἰρήνη νὰ βασιλεύῃ στὴ γῆ μας.

Ὁ ἀητὸς τοῦ Βάλτου

(Περίληψη τῶν προηγουμένων)

Ἡ ἱστορία αὐτὴ ξετυλίγεται στὴ Μακεδονία, γύρω καὶ μέσα στὸ θρυλικὸ Βάλτο, τὴ Λίμνη τῶν Γιαννιτσῶν, τὸ 1907. Εἶναι μιὰ πολὺ ἐλεύθερη διασκευὴ γιὰ εἰκόνες τῶν «Μυστικῶν τοῦ Βάλτου» τῆς Πηνελόπης Δέλτα μὲ βάση καὶ ἄλλες ἱστορικὲς πηγὲς τοῦ ἡρωικοῦ Μακεδονικοῦ μας ἀγώνα.

Ὁ Καπετὰν Ἄγρας, ὁ «Ἀητὸς τοῦ Βάλτου», μαζὶ μὲ τὸν Κρητικὸ Νικηφόρο καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ — ὅλους μὲ ψευδώνυμα — ἔχουν στήσει τὸ λημέρι τους μέσα στὰ βαλτονέρια σὲ ὑγρὲς χορταρένιες καλύβες. Ἀπὸ κεῖ πολεμοῦν τοὺς Βουλγάρους κομιτατζῆδες ποὺ ζητοῦν νὰ ἐξοντώσουν τὸν Ἑλληνικὸ πληθυσμὸ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ διεκδικοῦν τὴ Μακεδονία μας, πὼς κατοικεῖται τάχα ἀπὸ Βουλγάρους. Ὡστόσο Βούλγαροι καὶ Ἕλληνες εἶναι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη σκλάβοι τῶν Τούρκων, ποὺ τοὺς ἀφήνουν νὰ πολεμοῦν μεταξύ τους, γιατὶ τοὺς συμφέρει.

*

Ὁ κυριώτερος ἥρωας εἶναι ὁ Ἄγρας, ποὺ ἡ αὐτοθυσία του κι' ἡ ἀνδρεία του ἁμιλλᾶται τὴν καλωσύνη τῆς ψυχῆς του. Μὰ δίπλα του ἀναδείχνονται κι' ἄλλοι ἥρωες. Ὁ Βασίλης, ἕνα Μακεδονόπουλο ποὺ παρουσιάζεται μὲ διπλὸ ρόλο στὸν ἀγῶνα. Στὴν πραγματικότητα ἕνας ἐπιτήδειος κατάσκοπος τῶν Ἑλλήνων, εἶναι γιὰ ὅλους ὁ Βούλγαρος Μήτρη Τσέικο. Μιλεῖ τὴ γλῶσσα τῶν ἐχθρῶν, ξέρει σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμὴ τὴ Μακεδονία καὶ γίνεται τὸ δεξὶ χέρι τοῦ Ἄγρα μὲ βοηθό του τὴ Ραΐκα, ἕνα Βουλγαρόφωνο κοριτσάκι μ' Ἑλληνικὴ καρδιά, ποὺ δὲν ξέρει ποιοὶ εἶναι οἱ γονεῖς του.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Παντελῆς, ἀρραβωνιασμένος μὲ τὴν ἡρωϊκὴ δασκάλα Γαλάτεια, ψάχνει νὰ βρῇ τὴ μικρὴ ἀνιψούλα του, τὸ παιδὶ τῆς ἀδελφῆς του, ποὺ ἔχουν σφάξει οἱ Βούλγαροι. Ἔχει πληγωθῆ σὲ μιὰ συμπλοκὴ κι' ἡ δασκάλα μὲ τὴ μικρὴ Ραΐκα τὸν περιποιοῦνται. Ἡ φωτογραφία μιᾶς νέας γυναίκας ποὺ πέφτει ἀπ' τὴν τσέπη τοῦ ἄρρωστου, συγκλονίζει τὸ κοριτσάκι... Μὰ κι' ἐκεῖνο δὲν ξέρει γιατί. Τὸ ἴδιο εἶχε πάθει βλέποντας ἕνα Βούλγαρο νὰ σκοτώνῃ μιὰν ἄγνωστη, ποὺ χωρὶς νὰ θέλῃ ἡ Ροΐκα τὴ φώναξε «Μάνα». Εἶναι τόσο πολὺ μπλεγμένες στὸ μικρὸ κεφαλάκι οἱ θύμισες. Πῶς θὰ ξεδιαλύνουν;

Ἔτσι ἡ μικρὴ συγκινητικὴ ἱστορία προχωρεῖ στὴν ἐξέλιξή της, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τὰ τολμηρὰ πετάγματα τοῦ «Ἀητοῦ τοῦ Βάλτου». Ποιὸ θἆναι τὸ τέλος; Θὰ μᾶς τὸ δείξῃ τὸ δεύτερο μέρος ποὺ ἡ «Παιδόπολις» ἀρχίζει ἀπὸ τοῦτο τὸ φύλλο καὶ ποὺ εἶναι πολὺ πιὸ δραματικὸ καὶ πολὺ πιὸ συναρπαστικὸ ἀπ' τὸ πρῶτο.

Ὅπως εἴχαμε ἀναγγείλει στὰ προηγούμενα φύλλα μας, ὁ χρυσόδετος τόμος τῆς «Παιδοπόλεως» θὰ πωλῆται στὰ βιβλιοπωλεῖα ἢ στὰ γραφεῖα μας πρὸς 30.000 δραχμὲς μέχρι καὶ τῆς 7ης Ἰανουαρίου 1951.

Ἀπὸ τῆς 8 Ἰανουαρίου ἡ τιμὴ τοῦ χρυσόδετου τόμου αὐξάνεται εἰς 45.000 δραχμές.

Ἡ τιμὴ τοῦ ἄδετου τόμου τῆς «Παιδοπόλεως» ὁρίζεται σὲ 30.000 δραχμές. Ἡ τιμὴ κάθε φύλλου τοῦ 1ου χρόνου (ἀριθ. 1—24), ποὺ θὰ ζητήσῃ κανεὶς γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸν τόμο του, ὁρίζεται σὲ 2.000 δραχμές.

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ)

Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου μεταξὺ τῶν Βορείων Ἀμερικανῶν (ποὺ ἤθελαν νὰ καταργηθῆ ἡ δουλεία τῶν νέγρων) καὶ τῶν Νοτίων (ποὺ αὐτοὶ ἤθελαν νὰ διατηρηθῆ), πέντε Βορειοαμερικανοὶ — ὁ μηχανικὸς Κύρος Σμίθ, ὁ δημοσιογράφος Γεδεὼν Σπίλετ, ὁ νέγρος ὑπηρέτης τοῦ μηχανικοῦ Νάβ, ὁ ναυτικὸς Πένκροφ καὶ ὁ μικρὸς Ἕρμπερτ, βρίσκονται αἰχμάλωτοι τῶν Νοτίων στὴν πόλη Ρίτσμοντ ποὺ πολιορκεῖται ἀπὸ τοὺς Βόρειους.

Οἱ πέντε Βορειοαμερικανοί, ἐπωφελοῦνται ἀπὸ ἕνα φοβερὸ ἀνεμοστρόβιλο, καὶ καταφέρνουν νὰ δραπετεύσουν μὲ ἕνα ἀερόστατο.

Ὕστερα ὅμως ἀπὸ ἕνα πολυήμερο ταξίδι, ὅπου οἱ τολμηροὶ δραπέτες ἀναγκάστηκαν νὰ πετάξουν στὴ θάλασσα ὅ,τι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν γιὰ νὰ ἐλαφρώσουν τὸ ἀερόστατο, ἡ θύελλα τοὺς ἔριξε σ' ἕνα ἐρημονῆσι.

Ὅταν συνέρχονται, ἀνακαλύπτουν πὼς λείπει ὁ μηχανικός, ὁ Κύρος Σμίθ, ποὺ ἦταν ὁ φυσικὸς τους ἀρχηγός, καθὼς καὶ ὁ σκύλος του ὁ Τόπ.

Κάποιο κῦμα τὸν εἶχε ἁρπάξει τὴ στιγμὴ ποὺ ἔπεφτε τὸ ἀερόστατο κι' οἱ ἄλλοι ναυαγοὶ τώρα τὸν ἔχουν γιὰ χαμένο...

Βρίσκουν ἕνα πρόχειρο καταφύγιο σὲ κάτι βράχους ποὺ χάρις στὸ περίεργο σχῆμα τους ὁ Πένκροφ τοὺς ὀνομάζει «Καμινάδες» καὶ χορταίνουν τὴν πεῖνα τους μὲ θαλασσινά. Τὴ νύχτα ὅμως τοὺς ξυπνοῦν τὰ γαυγίσματα τοῦ σκύλου Τόπ, καὶ μέσα στὴ θύελλα ποὺ συνεχίζεται, τοὺς πάει σὲ μιὰ σπηλιὰ στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ νησιοῦ, ὅπου βρίσκουν ἀναίσθητο τὸ μηχανικό.

Ὅταν ὅμως τὸν ρωτοῦν πῶς βρέθηκε ἐκεῖ, ὁ μηχανικὸς ἀποκρίνεται πὼς δὲ θυμᾶται: ὅπως ὅμως ἡ σπηλιὰ ἀπέχει ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν ἀκτή, ἡ διάσωση τοῦ Κύρου Σμὶθ εἶναι μυστήριο.

Αὐτὸ ὅμως τὸ μυστήριο δὲν θὰ εἶναι τὸ μόνο τ' ἐκεῖνο τὸ ἀκατοίκητο νησὶ ποὺ καθὼς γρήγορα ἀνακαλύπτουν οἱ ναυαγοί, εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ δρόκο τῶν πλοίων... Γιαυτὸ τώρα ποὺ εἶναι ὅλοι μαζί, τὸ πρῶτο ποὺ κάνουν εἶναι νὰ ἀνεβοῦν σὲ μιὰ βουνοκορφή, γιὰ νὰ δοῦν σὲ τί εἴδους στερηὰ ἔχουν πέσει. Ἔτσι βλέπουν πὼς εἶναι πράγματι σὲ νησὶ — ποὺ ἀποφασίζουν νὰ τὸ ὀνομάσουν πρὸς τιμὴ τοῦ μεγάλου συμπατριώτη τους «Νησὶ Λίγκολν». Τὸ νησὶ μοιάζει σὰ μεγάλο ἐρπετό, μὲ στόμα σὰν πουλί, καὶ μὲ στριφτὴ οὐρά. Ὁ Γεδεὼν Σπίλετ τὸ σχεδιάζει στὸ καρνέ του, κι' ὅλοι προσπαθοῦν νὰ δώσουν ὀνόματα στ' ἀκρωτήρια καὶ στοὺς κόλπους. Ὀνομάζουν τὸ βουνὸ ποὺ βρίσκονται «Ὄρος Φραγκλίνου». Τὸ ξερονῆσι ὅπου πρωτόπεσαν, «Νησὶ τῆς Σωτηρίας». Τὸν ἕνα κόλπο τοῦ νησιοῦ, «Κόλπο τῆς Ἑνώσεως». Τὸν ἄλλον, «Κόλπο Οὐάσιγκτων». Καὶ κεῖνον ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα στὸ «ράμφος», «Κόλπο τοῦ Σκυλόψαρου». Ὀνομάζουν τὸ «Βόρειο ἀκρωτήριο τοῦ Ράμφους καὶ τὸ Νότιο», τὸν «Κάβο τοῦ Ναυαγίου», τὸν «Κάβο Ἁρπάγι», τὸν «Κάβο τῆς Ὀχιᾶς». Τὴν μοναδικὴ μεγάλη λίμνη τὴν ὀνομάζουν «Λίμνη Γκράντ». Καὶ τὰ τρία ποτάμια, τὸ πρῶτο ὅπου ἤπιαν νερὰ «Ποτάμι τῆς Εὐχαριστίας» καὶ τ' ἄλλα «Ποτάμι τοῦ Καταρράχτη» καὶ «Κοκκινοπόταμο». Τὸ μεγάλο δάσος ποὺ πιάνει τὰ δυὸ τρίτα τοῦ νησιοῦ, τ' ὀνομάζουν «Ζούγκλα τοῦ Φὰρ Οὐὲστ» κι' ἕνα ἄλλο, πιὸ μικρό, «Δάσος τοῦ Ζακαμάρ».

Σ' αὐτὸ τὸ νησὶ εἶναι γραφτό τους νὰ ζήσουν ὁ Θεὸς ξέρει πόσα χρόνια — κι' ἴσως ὁλόκληρη τὴ ζωή τους.

Εἶναι ὅμως γενναῖοι, ἐργατικοί, πολιτισμένοι. Κι' ἔχουν γι' ἀρχηγὸ ἕναν ἐξαίρετο ἄνθρωπο, ποὺ τὰ ξέρει ὅλα: τὸν μηχανικὸ Κύρο Σμίθ. Κι' ἔτσι ἀρχίζουν νὰ ὀργανώνουν τὴ ζωή τους, κατὰ τρόπο θαυμάσιο, ὄχι σὰν τρωγλοδύτες Ροβινσῶνες, ἀλλὰ σὰν πολιτισμένοι Ἀμερικανοί.

Δὲν ἔχουν φωτιά: μὲ τὸν φακὸ τῶν ρολογιῶν καὶ βέλη μὲ μυτερὰ ἀγκάθια καὶ κυνηγοῦν γιὰ τὴν τροφή τους. Φτιάνουν ἀπὸ τοῦβλα ἕνα φοῦρνο, κι' ἐκεῖ ψήνουν τὰ πρῶτα τους ἀγγεῖα. Φτιάνουν ἀπὸ μετάλλευμα σίδερο. Φτιάνουν ἀμμώνι νὰ τὸ δουλεύουν, κι' ἔτσι σὲ λίγο ἔχουν ἐργαλεῖα σιδερένια ὅλων τῶν εἰδῶν, καὶ βέλη μετάλλινα.

Τότε συμβαίνει τὸ δεύτερο ἀνεξήγητο συμβάν, στὸ νησὶ ἐκεῖνο τοῦ Μυστηρίου. Μιὰ μέρα ποὺ ἐξερευνοῦσαν τὴ μεγάλη λίμνη Γκράντ, ὁ σκῦλος Τὸπ πέφτει στὸ νερὸ, ὅπου τὸν παρασύρει στὸ βυθὸ ἕνα φοβερὸ θαλάσσιο τέρας, μιὰ «Ἀλλικόρη». Τὸ σκυλὶ εἶναι χαμένο. Ὅταν ξαφνικὰ μιὰ μυστικὴ δύναμη τὸ τινάζει ἔξω ἀπὸ τὸ νερό, ἐνῷ τὸ θαλάσσιο τέρας πλέει κι' αὐτὸ σὲ λίγο σκοτωμένο στὴν ἐπιφάνεια... Ποιὸς τὸ σκότωσε; Μυστήριο... Ὁ μηχανικὸς ὑποπτεύεται πὼς τὸ περισσευούμενο νερὸ τῆς λίμνης χύνεται ἀπὸ ἕνα ὑπόγειο διάδρομο στὴ θάλασσα. Κατεβάζει τὸ ὕψος τοῦ νεροῦ τῆς λίμνης, τινάζοντας μιὰ ὄχθη της μὲ νιτρογλυκερίνη, καὶ ὁ ὑπόγειος διάδρομος τοὺς ὁδηγεῖ στὸ ἐσωτερικὸ ἑνὸς τεράστιου γρανίτινου βράχου — μὲ μιὰ ἀπέραντη σπηλιά. Ἡ σπηλιὰ αὐτὴ γίνεται κατοικία τους. Τὴν χωρίζουν σὲ δωμάτια καὶ ἀνοίγουν παράθυρα στὸν τοῖχο — γιατὶ εἶναι ψηλά, στὴν κορυφὴ τοῦ βράχου. Τὴν ὀνομάζουν Γρανίτινο Παλάτι, κι' ἀνεβαίνουν ἐκεῖ μὲ ἀνεμόσκαλα.

Τότε βρίσκουν μιὰ μεγάλη ναυαγισμένη κάσα μὲ κάθε λογῆς ὅπλα, ροῦχα, ἐργαλεῖα καὶ βιβλία.

Φτιάνουν ἔπιπλα. Φτιάνουν τζάμια γιὰ τὴν κατοικία τους. Καὶ σπέρνοντας ἕνα σπυρὶ σιτάρι, ποὺ βρέθηκε κατὰ τύχη στὴν τσέπη τοῦ Ἕρμπερτ, ὕστερ' ἀπὸ πολλοὺς μῆνες, ἔχουν καὶ ψωμί...

Φυτεύουν λαχανικὰ — καὶ μακρυὰ ἀπὸ τὸ Γρανίτινο Παλάτι, περιμαντρώνουν ἕνα λιβάδι καὶ φτιάνουν καὶ μιὰ στάνη μὲ ἀγριοπρόβατα γιὰ νάχουν βούτυρο, τυρὶ καὶ μαλλί.

Ἐξημερώνουν μερικοὺς ὀνάγρους, καὶ τοὺς χρησιμοποιοῦν γιὰ νὰ τοὺς τραβοῦν ἕνα κάρο κι' ἕνα ἀμάξι. Ἀνοίγουν δρόμους καὶ στήνουν γεφύρια, κι' ὁ ναυτικὸς ὁ Ἄϋρτον, ναυπηγεῖ μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἄλλων ἕνα τρεχαντῆρι.

Μιὰ μέρα ποὺ ἔλειπαν ἐκδρομή, βρίσκουν τὴν κατοικία τους γεμάτη ἀπὸ πλῆθος πίθηκους καὶ τὴν ἀνεμόσκαλα ψηλά. Οἱ πίθηκοι ὅμως γκρεμοτσακίζονται τρομαγμένοι ἀπὸ τὸν βράχο κι' ἡ ἀνεμόσκαλα πέφτει μπροστὰ στὰ πόδια τους, σὰ νὰ τὴν ἔρριξε κάποιος. Τρίτο μυστήριο...

Φτιάνουν ἕνα ἀναβατῆρα γιὰ ν' ἀνεβαίνουν ἄκοπα στὸ Γρανίτινο Παλάτι. Σὲ λίγο βρίσκουν στὴ θάλασσα μιὰ μπουκάλα — καὶ σ' αὐτὴν ἕνα σημείωμα ὅπου ἕνας ναυαγὸς εἰδοποιεῖ πὼς βρίσκεται ἔρημος στὸ γειτονικὸ νησὶ Ταβόρ.

Ὁ Πένκροφ καὶ ὁ Σπίλετ μὲ τὸν μικρὸν Ἕρμπερτ, ἐπιχειροῦν ἕνα ταξίδι ὡς τὸ μικρὸ αὐτὸ ἐρημονῆσι καὶ κεῖ ἀνακαλύπτουν ἕναν ἀγριάνθρωπο: ἦταν ἕνας λευκός, ποὺ ἀπὸ τὴ μοναξιὰ ἔχει γίνει ἄγριος. Τὸν φέρνουν πίσω στὸ νησὶ Λίγκολν. Στὸ γυρισμὸ, κινδυνεύουν νὰ πνιγοῦν, τοὺς σώζει ὅμως μιὰ φωτιὰ ἀναμμένη στὸν Γρανίτινο Βράχο, ποὺ τοὺς δείχνει τὸ δρόμο.

Ὁ ἀγριάνθρωπος, σιγὰ-σιγά, ξαναβρίσκει τὴ μιλιά του, ἀλλὰ τοὺς ἀποφεύγει. Τοῦ δείχνουν τόση καλωσύνη, ποὺ στὸ τέλος τοὺς ἐξομολογεῖται πὼς ἦταν ναυτικός, στὸ καράβι τοῦ πλοιάρχου Γκράν. Ὅταν ναυάγησε τὸ καράβι, αὐτὸς ὠργάνωσε μιὰ συμμορία καὶ εἶχε σκοπὸ νὰ βγῆ κουρσάρος στὸν Εἰρηνικό. Παρ' ὀλίγο νὰ κυριεύση τὴν θαλαμηγὸ τοῦ λόρδου Γλένερβαν, ἀλλὰ τὸν ἔπιασαν καὶ γιὰ τιμωρία τὸν ἄφησαν ἔρημο στὸ νησὶ Ταβόρ, μὲ λίγα ὅπλα κι' ἐργαλεῖα. Ὁ λόρδος Γλένερβαν, τοῦ εἶχε τάξει νὰ περάση ὕστερ' ἀπὸ χρόνια καὶ νὰ τὸν πάρη — ὅταν θἄβρισκε πὼς εἶχε πιὰ ἀρκετὰ τιμωρηθῆ. Στὴν ἐρημιά, ὁ Ἄϋρτον — ἔτσι λεγόταν ὁ ναυαγός, μετάνοιωσε κι' ἔγινε ἄλλος ἄνθρωπος. Ἐπειδὴ ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ ντρέπεται νὰ ζῆ μὲ τίμιους συνανθρώπους του, παρακαλεῖ τοὺς πέντε ἄποικους νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ καθήση μόνος του στὴν Στάνη. Οἱ ἄποικοι τοῦ χτίζουν ἐκεῖ ἕνα σπιτάκι κι' ὁ Κύρος Σμὶθ φτιάνει τηλέγραφο ἀνάμεσα στὸ Γρανίτινο Παλάτι καὶ στὴ Στάνη, γιὰ νὰ συνεννοοῦνται.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν σκύλο Τόπ, ἔχουν κι' ἕναν ἡμερωμένο οὐρακοτάγκο, τὸν Τζάπ, ποὺ ὁ νέγρος Νὰβ τοῦ μαθαίνει νὰ σερβίρη στὸ τραπέζι καὶ νὰ κάνη διάφορες δουλειές.

Τὰ δυὸ ζῶα δείχνουν ὡστόσο ἀνησυχία καὶ οὐρλιάζουν, ὅταν περνοῦν ἀπὸ ἕνα βαθὺ πηγάδι, στὸ βάθος τῆς σπηλιᾶς, ποὺ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὴ θάλασσα. Ὁ μηχανικὸς τὸ ἐξερεύνησε, μὰ δὲν βρῆκε τίποτε τὸ ὕποπτο.

Ὁ Πένκροφ, σκοτώνει ἕνα πεκάρι ἔξη μηνῶν καὶ στὸ κρέας του βρίσκουν σκάγια. Κι' ἄλλο ἀνεξήγητο.

Ὁ Ἄϋρτον βεβαιώνει ὅτι δὲν πέταξε ἐκεῖνος τὸ σημείωμα ποὺ ἔλεγε πὼς βρίσκεται στὸ νησὶ Ταβόρ, στὴ θάλασσα, κι' ὁ μηχανικὸς λέει πὼς δὲν ἄναψε ἐκεῖνος τὴ φωτιὰ ποὺ τοὺς ἔσωσε τὴ νύχτα τῆς τρικυμίας.

Εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς κάποια ἀόρατη δύναμη σὲ ὡρισμένες κρίσιμες στιγμὲς τοὺς προστατεύει.

Ποιὰ ὅμως; Δὲν κατορθώνουν νὰ βροῦν κανένα ἴχνος σὲ ὅλο τὸ νησί.

Τότε ἕνα κουρσάρικο καράβι ἔρχεται καὶ ἀγκυροβολεῖ στ' ἀνοιχτὰ τοῦ νησιοῦ.

Ὁ Ἄϋρτον πάει κολυμπώντας νύχτα ὡς αὐτό, ἀνεβαίνει καὶ μαθαίνει πὼς τὸ κυβερνάει ἡ παλιά του συμμορία, ποὺ κατώρθωσε νὰ τὸ κυριεύση σκοτώνοντας τὸ πλήρωμά του. Ὁ Ἄϋρτον, γιὰ νὰ ἐξαγοράση τὴν παλιὰ ζωή του, ἀποφασίζει νὰ τὸ τινάξη στὸν ἀέρα, βάζοντας φωτιὰ στὴ μπαρούτη. Τὸν ἀνακαλύπτουν ὅμως καὶ αὐτὸς μόλις κατορθώνει νὰ σωθῆ, πέφτοντας στὴ θάλασσα. Οἱ ἄποικοι, κρυμμένοι στοὺς βράχους, κατορθώνουν νὰ σκοτώσουν μερικοὺς ἀπὸ τοὺς πενῆντα κακούργους, μὰ τὸ καράβι ἔρχεται κι' ἀγκυροβολεῖ μπροστὰ στὸ Γρανίτινο Παλάτι, ποὺ ἀρχίζει νὰ χτυπάη μὲ τὰ κανόνια του.

Οἱ ἄποικοι καταλαβαίνουν πὼς εἶναι πιὰ χαμένοι: ἐκεῖνοι οἱ κακοῦργοι εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ τοὺς ξεκάνουν. Τότε ὅμως μὲ τρόπο μυστηριώδη, τὸ καράβι τινάζεται στὸν ἀέρα, κι' ὅλο τὸ πλήρωμά του σκοτώνεται, ἐκτὸς ἀπὸ ἔξη πειρατές, ποὺ εἶχαν βγῆ στὴ στεριά, καὶ βρίσκονται στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νησιοῦ.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ)

Ἡ ὥρα θάταν μιάμιση τὸ μεσημέρι ὅταν οἱ ἄποικοι βγάζοντας τὰ παπούτσια τους καὶ σηκώνοντας τὰ παντελόνια τους, μπῆκαν στὸ νερὸ γιὰ νὰ πλησιάσουν τὸ μεγάλο καράβι, ποὺ φάνταζε πάνω στὴν ἄμμο τοῦ βυθοῦ σὰν κανένα τεράστιο ὀστρακόδερμο.

Τὸ καράβι εἶχε γύρει στὸ πλευρό, ἔτσι ποὺ ἡ καρίνα του ἦταν τώρα ἔξω ἀπὸ τὸ νερό. Στὸ βάθος, δεξιά, ἔχασκε μιὰ τεράστια τρύπα, ποὺ χώριζε, θαρρεῖς, τὸ πλοῖο στὰ δύο. Καθὼς τοὺς εἶπε ὁ Πένκροφ, ἦταν τελείως ἀδύνατο νὰ ἐπιδιορθωθῆ αὐτὸ τὸ πλοῖο. Θάλεγε κανεὶς πὼς κάποια τεράστια βόμβα εἶχε σκάσει στ' ἀμπάρι, τέτοια ἦταν ἡ καταστροφὴ ποὺ εἶχε πάθε ὁ σκελετός.

— Δὲν φαντάζομαι νὰ πιστεύετε πιὰ πὼς τὸ καράβι τράκαρε πάνω σὲ θαλασσόπετρα! ἔκανε ὁ Πένκροφ.

— Ὄχι... Δὲν μοῦ φαίνεται νἄπαθε κάτι τέτοιο, ἔκανε συλλογισμένα ὁ μηχανικός. Ἄϋρτον, ὡδήγησέ μας στη μπαρουταποθήκη!

Οἱ ἄποικοι σκαρφάλωσαν στὸ πλοῖο κι' ἄρχισαν νὰ κυκλοφοροῦν στὸ ἐσωτερικό. Ὅπως τὸ πλοῖο εἶχε μείνει στὸ νερὸ μόνο δυὸ ὧρες, δὲν εἶχε πάθει καταστροφὴ στὸ ἐσωτερικό του, ὡρισμένα δὲ διαμερίσματα εἶχαν μείνει στεγνά.

Οἱ ἄποικοι καθὼς πήγαιναν στὴν μπαρουταποθήκη, δὲν χόρταιναν νὰ θαυμάζουν ὅλους ἐκείνους τοὺς θησαυροὺς ποὺ ἦταν τώρα δικοί τους.

τία πού τινάχτηκε τὸ καράβι στὸν ἀέρα.

Τὴ βρῆκαν ἀνέπαφη.

Κοντὰ σ' ἕνα πλῆθος βόμβες καὶ ὀβίδες καὶ πολεμοφόδια κάθε λογῆς, μὲ μεγάλη χαρὰ ἀνακάλυψαν εἴκοσι βαρέλια μπαρούτη. Ἦταν ἀπὸ μέσα ντυμένα μὲ χαλκό, γι' αὐτὸ δὲν εἶχαν πάθει τίποτε ἀπὸ τὸ νερό.

— Ἂς φροντίσουμε νὰ βγάλουμε στὴ στεριὰ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερα πράγματα καὶ κατόπι σκεπτόμαστε νὰ λύσουμε τὸ μυστήριο τοῦ χαμοῦ τοῦ «Σπήντυ», εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ.

Καὶ σ' αὐτὸ συμφώνησαν ὅλοι...

Εἶχαν μπροστά τους κάπου πέντε ὧρες, ὥς νὰ ξαναρνίση ἡ φουσκονεριὰ κι' ἡ ἀπόσταση ἀπὸ τὸ ναυαγισμένο πλοῖο ὥς τὴν ἀκτὴ ἦταν πολὺ μικρή.

Εἶχαν τὸ εὐτύχημα ν' ἀνακαλύψουν μιὰ σχεδία πάνω στὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου ποὺ δὲν εἶχε πάθει τίποτε ἀπὸ τὸ ναυάγιο. (Αὐτό, ἄλλωστε, ἐξηγοῦσε καὶ τὸ λόγο ποὺ τὸ καράβι εἶχε μονάχα δυὸ βάρκες, ποὺ κι' οἱ δυὸ εἶχαν, δυστυχῶς, καταστραφῆ). Τὴν ἔρριξαν, λοιπόν, στὴ θάλασσα καὶ τὴν γέμισαν πράγματα, ποὺ τ' ἄφηναν στὴν παραλία, γιατὶ δὲν εἶχαν καιρὸ νὰ τὰ πᾶνε κι' αὐτὰ στὶς Καμινάδες.

Καὶ πάλι ἐργάσθηκαν ὑπεράνθρωπα. Κι' ὅταν, κατὰ τὶς ἐξήμιση τὸ βράδυ, ἄρχισε τὸ κῦμα νὰ δυναμώνη, εἶχαν κατορθώσει ν' ἀδειάσουν ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ φορτίου τοῦ πλοίου στὴν ἀκτή. Καὶ τὰ πράγματα, ποὺ εἶχαν ξεφορτώσει σχημάτιζαν ὁλάκαιρες πυραμίδες!

Οἱ ἄποικοι δείπνησαν καὶ κοιμήθηκαν μὲ τὶς κότες, κοντὰ στὰ πολύτιμα ἀποχτήματά τους. Τὴν ἄλλη μέρα κατὰ τὸ χάραμα ξύπνησαν ὅλοι κι' ἄρχισαν τὴ μεταφορὰ τῶν πραγμάτων στὸ Γρανίτινο παλάτι.

Εἶχαν ζέψει τέσσερις ὄναγρους στὸ μεγάλο ἁμάξι καὶ κουβαλοῦσαν τὰ πράγματα ὥς τὸν ἀναβατῆρα.

Ἐκεῖ τὰ φόρτωναν καὶ τὰ ἔστελναν ἀπάνω, στὸ Γρανίτινο παλάτι, ὅπου τὰ παρελάβαινε ὁ Πένκροφ καὶ ὁ Νάβ.

Εἶχαν τόσο τόπο στὸ ἐσωτερικὸ τῆς τεράστιας σπηλιᾶς, ὥστε θὰ μποροῦσαν νὰ στοιβάξουν ἐκεῖ μέσα τὸ φορτίο ὄχι ἀπὸ ἕνα, ἀλλὰ ἀπὸ πολλὰ πλοῖα.

Ὁ Κύρος Σμὶθ δὲν τοὺς ἄφηνε νὰ ρίξουν οὔτε μιὰ ματιὰ στὰ πράγματα αὐτά, γιὰ νὰ μὴ χασομεροῦν.

Φοβόταν, καὶ μὲ τὸ δίκηο του, τὴ βροχή. Ἂν ἔπιανε πρὶν τελειώσουν τὸ κουβάλημα, θὰ ἦταν καταστροφή.

Μετὰ τὸ φαΐ, ἀναπαύτηκαν λίγο καὶ μὲ τὴν λειψονεριὰ ξαναγύρισαν στὸ καράβι ποὺ ἄρχισε νὰ τὸ ρουφάη ἡ ἄμμος τοῦ βυθοῦ. Ἦταν τώρα ὁπλισμένοι μὲ διάφορα ξυλουργικὰ ἐργαλεῖα κι' ἄρχισαν νὰ ρίχνουν τοὺς ξύλινους μεσότοιχους νὰ τραβοῦν τὶς σκάλες καὶ γενικὰ προσέχοντας νὰ μὴν τὰ καταστρέψουν, νὰ βγάζουν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ πλοίου κάθε τὶ ποὺ θὰ τοὺς ἦταν χρήσιμο, καὶ νὰ τὸ μεταφέρουν στὴν παραλία μὲ τὴν σχεδία. Αὐτὴ ἡ ἐντατικὴ ἐργασία — κουβάλημα δηλαδὴ τῶν πραγμάτων ὅλο τὸ πρωῒ στὸ Γρανίτινο παλάτι — κι' ἡ ἐπίσκεψη τοῦ καραβιοῦ στὴν λειψονεριά, κράτησε ἔξη ὁλόκληρες μέρες. Τὴν ἑβδόμη, ὅ,τι εἶχε μείνει ἀπὸ τὸ πλοῖο βρισκόταν στοιβαγμένο στὴν ἀκτή.

Ὅταν ἄρχισαν νὰ κουβαλᾶνε τὰ συντρίμμια τὰ ξύλινα καὶ τὰ μεταλλικὰ τοῦ «Σπήντυ» στὶς καμινάδες, ὅπου θὰ ἔμεναν προσωρινά, ἄρχισε μιὰ βροχὴ μὲ χαλάζι καὶ ἀστραπόβροντα, ποὺ χαλοῦσε ὁ Θεὸς τὸν κόσμο.

Εὐτυχῶς ποὺ ὅλα τὰ πράγματα εἶχαν πιὰ κουβαληθῆ στὸ Γρανίτινο παλάτι, ὅπου ἔτρεξαν γιὰ νὰ φυλαχτοῦν ἀπὸ τὴ βροχὴ οἱ ἄποικοι. Ὁ Κύρος Σμὶθ ὡστόσο δὲν τοὺς ἄφηνε νὰ σταθοῦν σὲ χλωρὸ κλαρί...

Τοὺς ἔβαλε ἀμέσως νὰ κλείσουν μὲ λάσπη καὶ πέτρες τ' ἀνοίγματα ποὺ εἶχαν ἀνοίξει οἱ κανονιές, στοὺς τοίχους τοῦ Γρανίτινου παλατιοῦ.

ὅλοι ζητωκραύγασαν μὲ ἐνθουσιασμό.

Περάστηκαν καὶ τὰ τζάμια καὶ τὸ Γρανίτινο παλάτι εἶχε ξαναβρῆ τὴν παληά του ὄψη, μόνο ποὺ δὲν εἶχε πιὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔπιπλά του.

Κι' ὅπως ἡ βροχὴ ἐξακολουθοῦσε, ὁ μηχανικὸς τοὺς ἔδωσε τὴν ἄδεια — τότε μόνον — νὰ κοιτάξουν τὰ πράγματα ποὺ εἶχαν φέρει ἀπὸ τὸ καράβι, νὰ τὰ καταγράψουν καὶ νὰ τὰ τακτοποιήσουν καλύτερα.

Μέσ' στὴν ἀπέραντη σπηλιά, οἱ ἄποικοι πέρασαν τότε μερικὲς ἀπὸ τὶς πιὸ εὐχάριστες μέρες τῆς ζωῆς τους.

Τὸ «Σπήντυ» ἦταν τέλειο καράβι, φτιασμένο ἐπίτηδες γιὰ ὠκεανοπλοΐα καὶ εἶχε μέσα ὅ,τι μπορεῖ νὰ βάλη ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπλα ὅλων τῶν εἰδῶν. Ἐργαλεῖα ὅλων τῶν εἰδῶν. Μαγειρικὰ σκεύη περίφημα, καθὼς καὶ πλῆθος πιατικά. Σεντούκια ὁλόκληρα μὲ ροῦχα μάλλινα καὶ καλοκαιρινά, μὲ ἀσπρόρρουχα, μὲ σεντόνια κι' ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται ἕνα καράβι πολυτελείας.

Θὰ πιάναμε ὁλόκληρες κόλλες γιὰ νὰ περιγράψουμε λεπτομερῶς τί εἶχαν φέρει οἱ ἄποικοι ἀπὸ τὸ πλοῖο. Μὰ τὸ λιγώτερο ἐνδιαφέρον δὲν ἦταν βέβαια τὰ ἔπιπλα.

Χάρις σ' αὐτά, τὰ δωμάτια τοῦ Γρανίτινου παλατιοῦ στολίστηκαν μὲ ὡραῖα τραπέζια, καθίσματα, πολυθρόνες, καναπέδες, γραφεῖα, μπουφέδες, ντουλάπια, βιβλιοθῆκες, κλπ.

Ἔστρωσαν τοὺς τοίχους μὲ τοὺς θαυμάσιους ξύλινους μεσότοιχους τοῦ καραβιοῦ καὶ τὸ πάτωμα μὲ τοὺς μουσαμάδες ποὺ βρῆκαν, κάρφωσαν τὰ κάδρα καὶ τοποθέτησαν τὶς ὄμορφες κομψὲς λάμπες ποὺ εἶχαν φέρει, στὰ τραπέζια καὶ στοὺς τοίχους. Σὲ μιὰ ἑβδομάδα μέσα, τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Γρανίτινου παλατιοῦ ἦταν σὰν ξενοδοχεῖο πολυτελείας.

Γιατί, βέβαια, τὸ «Σπήντυ» δὲν ἦταν καμωμένο γιὰ κουρσάρικο. Ἦταν νὰ μεταφέρη πλούσιους ἄποικους ποὺ ἤθελαν ὅλες τὶς βολές τους. Μὰ κι' ὁ παράδεισος τοῦ Νάβ, ἡ κουζίνα, εἶχε γίνει τώρα ἀγνώριστη. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄφθονα μαγειρικὰ σκεύη, ποὺ ἔλαμπαν στὰ ράφια, καὶ τὰ πιατικά, πόσες προμήθειες εἶχε στὸ κελλάρι του! Καφέ, κακάο, σοκολάτα, ζάχαρη, κάντιο, ροῦμι, κρασιὰ ὅλων τῶν εἰδῶν, πάστες διάφορες, ὅπως καὶ κάτι ποὺ τοὺς ἔλειπε: τὸ ρύζι..

Τώρα ὁ Πένκροφ εἶχε στὴ διάθεσή του ὅσες πίπες ἤθελε γιὰ νὰ καπνίζη. Πίπες ἀπὸ ὡραῖο ἀγριόξυλο καὶ καπνὸ πολυτελείας.

Ὁ Ἕρμπερτ εἶχε κι' αὐτὸς ὅσα βιβλία ἤθελε γιὰ νὰ διαβάζη — κάσες ὁλόκληρες ἀπὸ ἐγγλέζικα βιβλία εἶχαν βρεῖ στὸ πλοῖο.

Κι' ὁ Σμίθ, στὴν καμπίνα τοῦ καπετάνιου καὶ στὸ τιμονοστάσι, εἶχε βρῆ ἕνα πλῆθος ὄργανα ἀκριβείας. Ὡς καὶ ρολόγια εἶχαν — ἕνα πλῆθος ρολόγια τοῦ τοίχου καὶ ἄλλα, ποὺ τἄβραν κι' αὐτὰ σὲ μιὰ κάσα ντυμένη μὲ χαλκό.

Ὡς καὶ τὰ κανόνια εἶχαν κατορθώσει νὰ τὰ σώσουν καὶ νὰ τὰ κουβαλήσουν ὥς τὴν παραλία μὲ τὴ βοήθεια μεγάλων ἄδειων βαρελιῶν.

Αὐτὰ ὁ Πένκροφ λογάριαζε νὰ στήση πάνω στὸ Γρανίτινο Παλάτι, γιὰ νὰ κάνη τὴν κατοικία τους σωστὸ «ἄπαρτο κάστρο», ὅπως ἔλεγε μὲ τὴ γραφική του γλῶσσα.

Οἱ ἄποικοι μὲ τὶς δυνατὲς βροχὲς κλείστηκαν μέσα στὸ Γρανίτινο Παλάτι κάπου ὀχτὼ μέρες, ποὺ φυσικά, ὅπως εἴδαμε, δὲν πῆγαν διόλου χαμένες, γιατὶ τὶς χρησιμοποίησαν γιὰ νὰ τακτοποιήσουν

Ὡστόσο κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ὀχτώβρη, ὅταν σταμάτησαν οἱ βροχές, οἱ ἄποικοι πῆγαν ξανὰ στὶς Καμινάδες γιὰ νὰ χωρίσουν τὰ πράγματα ἐκεῖνα ποὺ θ' ἀνέβαζαν στὸ Γρανίτινο Παλάτι — ἐνῶ τ' ἄλλα θὰ ἔμεναν νὰ ξεκαλοκαιριάσουν ἐκεῖ.

Ὁ Νὰβ ὡστόσο καθὼς ἔψαχνε στὰ βράχια γιὰ θαλασσινά, βρῆκε ἕνα μεγάλο σιδερένιο κύλινδρο, ποὺ ἦταν στὶς ἄκρες του σκασμένος.

Ὅπως ἦταν φυσικό, βιάστηκε νὰ φέρη τὸ εὕρημά του στὸν κύριό του, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ βρισκόταν στὶς Καμινάδες μὲ τοὺς ἄλλους καὶ κοίταζε τὰ σιδερικὰ τοῦ «Σπήντυ» — ἄγκυρες κλπ.

Ὁ Κύρος Σμὶθ πῆρε τὸν μεγάλο κύλινδρο στὰ χέρια του, τὸν ἐξέτασε προσεχτικὰ κι' ὕστερα εἶπε τοῦ Πένκροφ:

— Ἐπιμένεις, φίλε μου, πὼς τὸ «Σπήντυ» δὲν «τράκαρε» σὲ ὕφαλο;

— Κόβω τὸ κεφάλι μου, κύριε Σμίθ, ἄλλωστε εἴδατε καὶ σεῖς τὸ ἄνοιγμα στὴν καρίνα τοῦ καραβιοῦ!

— Τί θάλεγες ὅμως ἂν σοῦλεγα πὼς τὸ «Σπήντυ» τρακάρησε πάνω σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν κύλινδρο;

— Αὐτὸ τὸ παληοσίδερο; Καὶ τί τοῦκανε; ρώτησε μὲ δυσπιστία ὁ Πένκροφ.

— Θυμᾶστε, φίλοι μου, τὸ «Σπήντυ» πρὶν βυθιστῆ; ἐπέμεινε ὁ μηχανικός. Θυμᾶστε ποὺ τὸ εἴδαμε νὰ ὑψώνεται πάνω σὲ μιὰ τεράστια στήλη νεροῦ;

— Μάλιστα, κ. Σμίθ, αὐτὸ τὸ εἴδαμε ὅλοι, εἶπε ὁ Ἕρμπερτ.

— Θέλετε τώρα νὰ μάθετε τί ἐπροκάλεσε ἐκείνη τὴν ἀναστάτωση τοῦ νεροῦ κι' ἐκείνη τὴν ἔκρηξη; Αὐτὸς ὁ κύλινδρος πάλι!

— Αὐτὸς ὁ κύλινδρος; Ἀστειεύεστε, κ. Σμίθ;

— Δὲν ἀστειεύομαι διόλου. Αὐτὸς ὁ σιδερένιος κύλινδρος εἶναι ὅ,τι ἔμεινε ἀπὸ μιὰ τορπίλλα... Τώρα μπορῶ νὰ σᾶς πῶ πῶς χάθηκε τὸ «Σπήντυ». Τορπιλλίστηκε! Καὶ τορπιλλίστηκε ἀπὸ τορπίλλα ποὺ τὴν εἶχαν βάλει ἐπίτηδες μέσα στὸ κανάλι!

— Μά, κ. Σμίθ, **ποιὸς** τὴν εἶχε βάλει;

— Τὸ μόνο ποὺ μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, εἶναι

ὅτι δὲν τὴν εἶχα βάλει ἐγώ, εἶπε σοβαρὰ ὁ μηχανικός. Μέσ' στὰ τόσα μυστήρια τοῦ νησιοῦ, αὐτό, φίλοι μου, μένει τὸ πιὸ μεγάλο μυστήριο!

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ἔτσι, λοιπόν, ὅλα τώρα ἐξηγιούνταν μ' ἐκείνη τὴν τορπίλλα. Ὅλα... ἐκτὸς φυσικὰ ἀπὸ τὸ πῶς βρέθηκε ἡ τορπίλλα, κάτω ἀπὸ τὴν καρίνα τοῦ κουρσάρικου καραβιοῦ.

— Φίλοι μου, εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ, δὲν μποροῦμε πιὰ ν' ἀμφιβάλλουμε πὼς κάποιο πλάσμα αἰνιγματικὸ καὶ πολὺ δυνατὸ μᾶς προστατεύει. Γιατὶ ὅμως μᾶς προστατεύει; Τί συμφέρον ἔχει; Καὶ γιατὶ κρύβεται ἀπὸ μᾶς;

— Κάνε τὸ καλὸ καὶ ρῖξτο στὸ γιαλό! εἶπε ὁ Ἄϋρτον. Ὁ ἄγνωστος προστάτης μας ἐφαρμόζει φαίνεται αὐτὴν τὴν παροιμία. Δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὶς εὐχαριστίες μας.

— Ἔχεις δίκιο, Πένκροφ, εἶπε ὁ μηχανικός. Κι' αὐτὸ μᾶς κάνει νὰ καταλάβουμε πὼς δὲν εἶναι συνηθισμένος ἄνθρωπος. Κι' ἕνα ἄλλο ἀκόμη: ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχει στὴ διάθεσή του πολὺ παράξενα μέσα, πιὸ ἀποτελεσματικὰ ἀπὸ τὰ γνωστά. Ὁ Ἄϋρτον, τοῦ χρωστάει κι' αὐτὸς χάρη ὅπως ἐμεῖς, γιατὶ ἐκεῖνος μᾶς εἰδοποίησε νὰ πᾶμε νὰ τὸν βροῦμε στὸ νησὶ Ταβόρ.

— Ἀλήθεια, εἶπε ὁ Ἄϋρτον. Χωρὶς τὸ σημείωμα ποὺ πέταξε στὴ θάλασσα, θὰ ἤμουν ἀκόμη ἕνας ἀγριάνθρωπος, ποὺ τὸ λογικό του δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ χαθῆ ἐντελῶς. Κι' ὅταν ὁ λόρδος Γλένερβαν θὰ ἔφτανε μὲ τὸ καράβι του γιὰ νὰ μὲ πάρη, θὰ εὕρισκε ἕνα ἀνθρωπόμορφο θηρίο, ποὺ θἄπρεπε ἢ νὰ τὸ φυλακίσουν σὲ κανένα κλουβί, ἢ νὰ τὸ κλείσουν στὸ φρενοκομεῖο μὲ τοὺς μανιακούς.

— Προσπάθησε νὰ τὰ ξεχάσης πιὰ ὅλ' αὐτά, καλέ μου Ἄϋρτον! εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ. Ἐκεῖνο ποὺ δὲν πρέπει νὰ ξεχάση κανεὶς ἀπὸ μᾶς ποτέ, εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη ποὺ ὀφείλουμε στὸν Ἄγνωστο. Ἔχουμε ἀπέναντί του ἕνα χρέος, ποὺ ἐλπίζω κάποια μέρα νὰ μπορέσουμε νὰ τὸ πληρώσουμε.

— Μὲ τί τρόπο; εἶπε ὁ Πένκροφ. Αὐτὸς δὲν μᾶς ἔχει ἀνάγκη.

— Ἴσως μὲ τὸ νὰ τοῦ δείξουμε πὼς δὲν εἴμαστε ἀχάριστοι, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

— Πολὺ σωστά, παιδί μου! ἔκανε ὁ Κύρος Σμίθ. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελα νὰ πῶ κι' ἐγώ...

— Ἔχετε κι' οἱ δυὸ δίκιο, εἶπε ὁ Γεδεὼν Σπίλετ. Ναί, ὑπάρχει ἕνα ὄν, σχεδὸν παντοδύναμο, ποὺ πρέπει νὰ κρύβεται στὸ νησὶ καὶ ποὺ παρακολουθεῖ τὴ ζωή μας, ἕτοιμο νὰ ἐπέμβη σὲ κάθε κρίσιμη στιγμή. Συμφωνῶ κι' ἐγὼ πὼς τὸ μυστηριῶδες αὐτὸ ὄν, ἔχει στὴν διάθεσή του μέσα σχεδὸν ὑπερφυσικά, ἐφ' ὅσον μπορεῖ νὰ ἐπεμβαίνη ἀθέατο ἀκόμη καὶ στὰ βάθη τῆς λίμνης ἢ τῆς θάλασσας. Ὡστόσο ἐμεῖς δὲν πιστεύουμε στὸ ὑπερφυσικό: ἂν τυχὸν τὸν ἀνταμώσουμε ποτέ, πιστεύω πὼς θὰ μᾶς δώση τὴν ἐξήγηση τῆς δύναμής του. Φαίνεται ὅμως πὼς παρακολουθεῖ τὴ ζωή μας ἀπὸ κοντά.

— Ἐμένα, εἶπε ὁ Πένκροφ, δὲν μοῦ τὸ βγάζετε ἀπὸ τὸ μυαλὸ πὼς ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ μᾶς ἀκούει τί λέμε.

— Ὅλα εἶναι πιθανά, ἔκανε ὁ κύριος Σμίθ. Καὶ εἶναι κύριος ὅλων τῶν στοιχείων τῆς φύσεως. Θέλω ὅμως νὰ συζητήσω μαζί σας κάτι: Τί λέτε νὰ κάνουμε; νὰ σεβαστοῦμε τὸ ἰνκόγνιτό του, τὴν ἐπιθυμία του δηλαδὴ νὰ μένη κρυμμένος ἀπὸ μᾶς, ἢ νὰ κάνουμε τ' ἀδύνατα δυνατὰ γιὰ νὰ τὸν ἀνακαλύψουμε καὶ νὰ τοῦ δείξουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας; Ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη σας γι' αὐτό; Μίλησε ἐσὺ πρῶτος, Πένκροφ.

— Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος εἶναι πολὺ σπουδαῖος ἄνθρωπος, καὶ θἄθελα πολὺ νὰ τοῦ σφίξω τὸ χέρι.

— Δὲν ἀμφιβάλλω, Πένκροφ. Πάντως ὅμως δὲν μᾶς εἶπες τὴ γνώμη σου γι' αὐτὸ ποὺ σ' ἐρώτησα.

— Ἐγώ, κύριέ μου, πιστεύω, εἶπε τότε ὁ νέγρος Νάβ, πὼς δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τὸν πλησιάσουμε, παρὰ ὅποτε τὸ θελήση ὁ ἴδιος.

— Αὐτὴ εἶναι κι' ἡ δική μου γνώμη! φώναξε ὁ Πένκροφ. Εἴτε ψάξουμε λοιπὸν εἴτε δὲν ψάξουμε, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι τὸ ἴδιο: Θὰ μᾶς φανερωθῆ ὅποτε τοῦ καπνίση — ἂν τοῦ καπνίση δηλαδὴ ποτέ... Καὶ μ' αὐτὴν τὴν εὐκαιρία, θυμήθηκα πὼς τὸ τσιμπούκι μου ἔχει σβύσει, καὶ πρέπει νὰ τὸ ἀνάψω...

— Σύμφωνοι, εἶπε ὁ Σπίλετ. Αὐτὸς ὅμως δὲν εἶναι λόγος νὰ μὴν ἐπιχειρήσουμε νὰ τὸν βροῦμε. Ἔχουμε ἀπέναντί του ἕνα χρέος, καὶ πρέπει νὰ δείξουμε ὅτι τὸ ἀναγνωρίζουμε.

— Ἐσὺ Ἔρμπερτ, τί λές; ρώτησε ὁ μηχανικός. Εἶσαι βέβαια παιδί, στὶς δύσκολες ὅμως περιστάσεις ἔδειξες πὼς εἶσαι ἄντρας. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μᾶς πῆς τὴ γνώμη σου!

— Ὦ! φώναξε ὁ Ἔρμπερτ, ποὺ τὰ μάτια του ἔλαμπαν. Θἄδινα κι' ἐγὼ δὲν ξέρω τί, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ τὸν εὐχαριστήσω! Συλλογιστῆτε τί θὰ γινόταν ἂν δὲν τίναζε τὸ καράβι!

Οἱ ἄποικοι ρίγησαν. Δὲν εἶχε ἄδικο ὁ μικρός. Ἂν δὲν τορπίλλιζε τὸ πλοῖο ὁ Ἄγνωστος, ἐκείνη τὴ στιγμὴ κανείς τους δὲν θὰ ἦταν ζωντανός.

— Πάντα λὲς σωστὲς κουβέντες, ἀγόρι μου! εἶπε μὲ καμάρι ὁ Πένκροφ. Δὲν εἶμαι περίεργος ἀπὸ φυσικοῦ μου, ἀλλὰ εὐχαρίστως θὰ ἔδινα τὸ ἕνα μου μάτι γιὰ νὰ τὸν ἀντικρύσω... Τὸν φαντάζομαι ψηλό, ὡραῖο, μὲ μακρυὰ γένια, κι' ἕνα βλέμμα σὰν τοῦ κύριου Σμίθ... Τί σπουδαῖο θὰ εἶναι ὅταν συναντηθοῦν οἱ δύο αὐτοὶ ἄνθρωποι!

— Εὐχαριστῶ πολύ, Πένκροφ, γιὰ τὴν ἰδέα ποὺ ἔχεις γιὰ μένα! ἔκανε γελώντας ὁ Κύρος Σμίθ. Καὶ σὺ Ἄϋρτον, τὶ λές;

— Δὲν μοῦ πέφτει λόγος, κύριε Σμίθ, εἶπε ταπεινὰ ὁ Ἄϋρτον. Ὅ,τι μὲ προστάξετε θὰ κάνω!

— Ὄχι, φίλε μου, δὲν εἶν' ἔτσι, εἶπε ὁ μηχανικός. Εἴπαμε πὼς ἡ παλιὰ ζωή σου, δὲν λογαριάζεται πιά. Τώρα εἶσαι ἕνας ἀπὸ μᾶς, ἕνας ἀγαπητός μας σύντροφος, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μᾶς πῆς τὴ γνώμη σου.

— Κύριε Σμίθ, εἶπε ὁ Ἄϋρτον, ἂν εἶν' ἔτσι, ἐμένα ἡ ταπεινή μου γνώμη εἶναι πὼς πρέπει νὰ κάνουμε τὸ πᾶν γιὰ νὰ τὸν βροῦμε. Θέλω νὰ τοῦ φιλήσω τὰ χέρια καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσω. Γιατὶ ἂν ἐσεῖς τοῦ χρωστᾶτε τὴ ζωή σας, ἐγὼ τοῦ χρωστάω κάτι παραπάνω: τὴν ψυχή μου. Μὲ τὸ νὰ μὲ φέρη ἀνάμεσά σας, μ' ἔκανε ἄλλον ἄνθρωπο... Γι' αὐτὸ ἐγὼ ἔχω ἀπέναντί του, τὸ πιὸ βαρὺ χρέος...

— Καλέ μου Ἄϋρτον! ἔκανε μὲ συγκίνηση ὁ Ἔρμπερτ. Νἄξερες πόσο σὲ ἀγαποῦμε κι' ἐμεῖς!

— Λοιπόν, ἡ πλειοψηφία εἶναι τῆς γνώμης πὼς πρέπει νὰ τὸν βροῦμε. Δὲν θ' ἀφήσουμε οὔτε σπιθαμὴ τοῦ νησιοῦ ποὺ νὰ μὴν ψάξουμε, εἶπε ὁ μηχανικός. Δὲν θ' ἀρχίσουμε φυσικὰ αὔριο. Ἔχουμε καιρό...

— Ἀλήθεια, ἔχουμε τώρα ἕνα σωρὸ δουλειές, νὰ θερίσουμε, νὰ κάνουμε κονσέρβες γιὰ τὸν χειμώνα...

— Φουκαρὰ Πένκροφ, ἔγινες πιὰ ἐντελῶς στεριανός! γέλασε ὁ Ἔρμπερτ. Τί θὰ λένε οἱ σύντροφοί σου ἂν ξαναγίνης ναύτης καὶ τοὺς διηγεῖσαι πὼς ἔβοσκες τὰ πρόβατα καὶ πὼς θέριζες!

— Ἀλήθεια, εἶπε σοβαρὰ ὁ Πένκροφ, ποῦ καταντάει ὁ ἄνθρωπος!

Ὅλοι γέλασαν μὲ τὴν παρατήρηση τοῦ ἀγαθοῦ ναυτικοῦ.

— Ἔτσι εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ναυτικοί, εἶπε ὁ Ἄϋρτον. Δὲν ξεχνᾶμε ποτὲ τὴ θάλασσα. Καὶ τὶς δουλειὲς τῆς στεριᾶς τὶς περιφρονοῦμε.

Οἱ ἄλλες ὅμως μέρες ἔδειξαν πὼς ὁ Πένκροφ μ' ὅσα κι' ἂν ἔλεγε, δὲν περιφρονοῦσε διόλου τὶς δουλειὲς τῆς στεριᾶς.

Θέρισε, λύχνισε, δούλεψε στὸν μῦλο μὲ τὴν ψυχή του.

Κι' ὅταν τελείωσαν οἱ δουλειὲς στὰ χωράφια καὶ στὴν στάνη, ἐπέμεινε νὰ στήσουν τὰ τέσσαρα κανόνια τοῦ κουρσάρικου στὸ Γρανίτινο Παλάτι.

Αὐτὰ τὰ κανόνια, δὲν εἶχαν πάθει τίποτε ἀπὸ τὴν θάλασσα. Ἔπειτα ὁ Πένκροφ μὲ τὸν Νὰβ πέρασαν τόσες ὧρες νὰ τὰ τρίβουν, νὰ τὰ γυαλίζουν καὶ νὰ τὰ λαδώνουν, ποὺ ἔλαμπαν σὰν κανόνια τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς πατρίδας τους.

Ἔστησαν λοιπὸν μιὰ τροχαλία καὶ τ' ἀνέβασαν στὸ Γρανίτινο Παλάτι μὲ μακαράδες.

Κι' ὅταν τὰ ἔστησαν στὴν ταράτσα μὲ τὸ στόμιο πρὸς τὴ θάλασσα, ὁ Πένκροφ ἔμπηξε κάτι τέτοια ζήτω, ποὺ τὰ θαλασσοπούλια τοῦ βράχου, πέταξαν πέρα, τρομαγμένα.

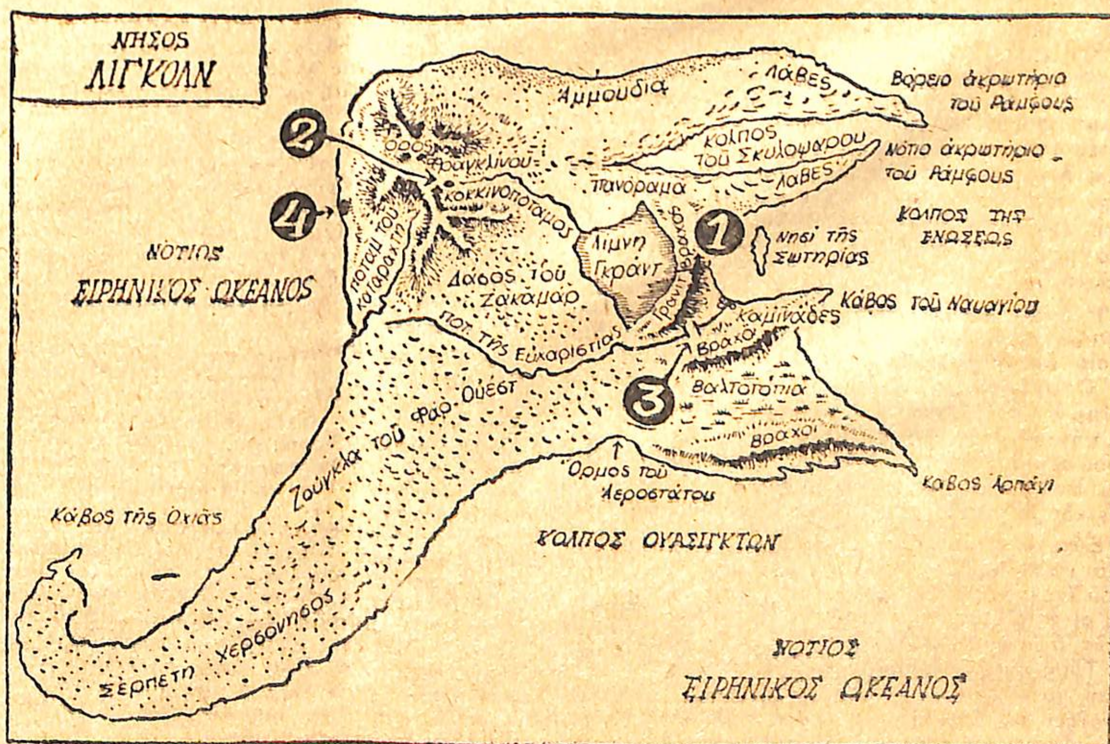
— Τώρα τὸ κάστρο μας εἶναι σωστὸ Γιβραλτάρ! εἶπε ὁ Πένκροφ. Καὶ δὲν κάνει πὼς πλησιάζει τώρα κανένα κουρσάρικο! Θὰ τὸ κάνουμε κομμάτια στὸ πὶ καὶ φὶ, χωρὶς νἄχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τορπίλλα!

— Τὸ καλύτερο θἆναι νὰ εὐχηθοῦμε νὰ μὴν παρουσιαστῆ πιὰ ποτὲ τέτοια ἀνάγκη! εἶπε ὁ μηχανικός.

Τὰ δοκίμασαν, κι' εἶδαν πὼς τὰ βλήματα ἔφθαναν πολὺ μακρυά. Πράγματι, τώρα τὸ νησὶ ἦταν πιὰ «ἄπαρτο», ὅπως ἔλεγε ὁ Πένκροφ καὶ τὸ Γρανίτινο Παλάτι «ἀπάτητο»...

Μιὰ Κυριακὴ ποὺ ἔπιναν τὸν καφέ τους ὕστερ' ἀπὸ ἕνα θαυμάσιο γεῦμα, ὁ Πένκροφ εἶπε:

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ : Ἡ συνέχεια.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

Πρῶτα - πρῶτα σήμερα εὔχομαι σὲ ὅ-
λους τοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους φί-
λους μου εὐτυχισμένο τὸν καινούργιο
χρόνο. Καλὴ πρόοδο στοὺς μαθητὲς καὶ
μαθήτριες. Καλὲς δουλειὲς στοὺς ἐργα-
ζομένους. Καὶ στὴν ἀγαπημένη μας
Ἑλλάδα τὴ γαλήνη καὶ τὴν ἡσυχία. Ὁ
Θεὸς νὰ χαρίζη ὑγεία στὸν Βασιλέα
μας γιὰ νὰ ὁδηγῆ τὸ Ἔθνος στὸ δρόμο
τῶν πεπρωμένων του. Καὶ τὴ Βασίλισ-
σά μας νὰ εὐλογῆ στὴ φωτισμένη της
δράση γιὰ νὰ σκορπίζη τὴ χαρὰ καὶ
τὴν εὐτυχία στοὺς πονεμένους.

★ Πήραμε, φίλε ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ
ἴδαρα), τὴ συνδρομή σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε
μά. Τὰ φύλλα ποὺ δὲν πῆρες θὰ σοῦ σταλοῦν.
★ Εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τοὺς συνδρομητὲς
μᾶς ἔγραφες, φίλε ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΤΣΩΡΟ
(ούρνοβον—Λαμίας). Ἀλλὰ δὲν μπορέσαμε νὰ
ἀντιληφθοῦμε γιατὶ μᾶς ἔστειλες τὸ ποσὸν τῶν
15.000 δραχμῶν. Γιὰ τὸ κάλυμμα μήπως; Ἂν
ναί, νὰ μᾶς γράψης. Μήπως γιὰ τὶς συνδρομὲς
τῶν δύο φίλων σου ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΣΩΛΙΟΥ καὶ
ΚΩΣΤΑ ΤΣΩΡΟΥ; Μὰ τότε θὰ πρέπει νὰ μᾶς
στείλης ἄλλες 5.000 δραχμές.

★ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη, ΓΙΩΡΓΟ Β. ΛΕΥΚΑΔΙΤΗ (Λάρισα). Εὐχαριστοῦμε.

★ Σοῦ γράψαμε καὶ ἰδιαιτέρως γιὰ ὅ,τι μᾶς
ρωτᾶς, ἀγαπητὴ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ ΚΟΣ. ΝΟΤΑΡΑ
(Κρανίδι).

★ Σᾶς γράψαμε συνδρομητές, ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ
ΘΩΜΑ (Σύρο) καὶ ΜΙΧ. ΙΩΑΝ. ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ
(Νέα Ζίχνη). Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά
σας λόγια.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, φίλε ΣΠΥΡΟ Θ. ΚΟΜΙΝΗ, γιὰ τὶς ἐνέργειές σου ὑπὲρ τῆς «Παιδοπόλεως». Γράψαμε καὶ τοὺς νέους συνδρομητὲς ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟ, ΓΙΩΡΓΟ ΠΛΑΤΑΡΗ καὶ ΚΩΝ. ΠΑΦΗ.

★ Πολὺ μᾶς συγκίνησε ἡ ἐπιστολή σου πρὸς
τὴν Βασίλισσά μας, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΠΑΝΟΥ
('Αγροτικὴ παιδόπολη Θεσσαλονίκης). Παίρνουμε
ὑπὸ σημείωση τὶς πραγματικὰ ἐθνικές σου ὑπο-
σχέσεις.

★ Μᾶς γράφεις, ἀγαπητὴ ΕΛΕΝΗ Χ. ΠΑΝΑ-
ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ('Αθήνα): «Εἶσαι ἕνα ἀπὸ τὰ
πιὸ ὡραῖα παιδικὰ περιοδικά. Εἶσαι ἕνα περιο-
δικὸ ἀπὸ τὰ λίγα ἐκεῖνα ποὺ χύνουν τὸ βάλσαμο
τῆς παρηγοριᾶς στὴν πονεμένη καρδιὰ τοῦ ὀρφα-
νοῦ, τῆς χήρας καὶ κάθε ἀνθρώπου ποὺ ἔδωσε τὸ
εἶναι του γιὰ τὴν Πατρίδα. Ὤ, σὺ ἀντιπροσω-
πεύεις τὴ Βασίλισσά μας, τὴ γλυκειὰ αὐτὴ προσ-
τάτιδα τοῦ Γένους. Τὴ Βασίλισσα ποὺ ἄνοιξε τὴν
ἀγκαλιά της καὶ ἔσφιξε μέσα σ' αὐτὴν κάθε δυσ-
τυχισμένον. Τὴ Βασίλισσα ποὺ ἔσωσε τὰ τόσα
τρυφερὰ βλαστάρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀπὸ
τὸ γεμᾶτο μίσος χέρι τοῦ Σλαύου κομμουνιστοῦ,
τοῦ νέου αὐτοῦ ἐφιάλτη. Ὅταν γράφω σὲ Σένα
«Παιδόπολι», νομίζω ὅτι ἔχω μπροστά μου τὴν
ἴδια τὴ στοργικὴ Βασίλισσά μας. Ὁ σκοπός σου
εἶναι μεγάλος καὶ ἱερὸς καὶ μεῖς τὰ πραγματικὰ
Ἑλληνόπουλα θὰ σὲ βοηθήσωμεν μὲ ὅλη μας τὴν
ψυχὴ γιὰ νὰ δοῦμε καὶ πάλι τὴν Πατρίδα μας
νὰ κρατῆ τὸ σκῆπτρον μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν τῆς
γῆς». Δὲν ἔχουμε λόγους νὰ σ' εὐχαριστήσουμε...
Μολονότι αἰσθανόμαστε τὸν ἑαυτό μας πολὺ μι-
κρὸ γιὰ νὰ συγκριθοῦμε μὲ τὴ Μεγάλη μας Βα-
σίλισσα, ποὺ κλείνει πραγματικὰ στὴν ψυχή της
ἀνεκτίμητους θησαυρούς. Τὸ ποίημά σου μᾶλλον
καλό. Ἀλλὰ τώρα ποὺ μπήκαμε αἰσίως στὸ Γε-
νάρη δὲν εἶναι καθόλου ἐπίκαιρο.

★ Ἐν τάξει, ΚΩΣΤΑΚΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ (Βάλτη). Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ φύλλο.

★ Ἐγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ συνεργασία σου, ΚΩΣΤΑΚΗ ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗ (Ἄρτα).

★ Πήραμε τὸ σταυρόλεξό σου, ΕΛ. ΧΡΙΣΤΟΥ-ΛΑΚΗ (Κρήτη).

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΤΣΑΧΑΛΙΝΑ (Κατερίνη). Σὲ γράψαμε συνδρομητή. Καὶ σοῦ ἀπαντήσαμε μὲ ἰδιαίτερη ἐπιστολὴ γιὰ ὅσα μᾶς ρωτᾶς.

★ Δὲν μπορῶ κι' ἐγὼ νὰ καταλάβω, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΤΣΙΚΛΕΙΔΗ, τὶ γίνεται μὲ τὰ ταχυδρομεῖα. Ζήτησα νὰ γίνη εἰδικὴ ἔρευνα. Ἔδωσα καὶ

Γράψαμε συνδρομητὲς καὶ τοὺς νέους ποὺ μᾶς ἔστειλες. Εὐχαριστοῦμε.

★ Ἐγκρίνονται ὅλες οἱ συνεργασίες σου, ΕΥΓΕΝΙΕ ΧΑΤΖΗΕΥΓΕΝΙΔΗ (Καβάλα). Εὐχαριστοῦμε.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ ἐρευνηθῆ τὸ ζήτημα, ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΕ (Ξάνθη). Εὐχαριστοῦμε.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΗΛ. Δ. ΚΟΥΤΣΟΔΗΜΟ. Σοῦ στείλαμε καὶ εἰδικὸ σημείωμα.

★ Ἐγκρίνεται καὶ ἡ νέα σου συνεργασία, ΖΑΧΑΡΙΑ Ν. ΤΣΙΡΠΑΝΛΗ (Κῶ).

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Γ. ΧΑΤΖΗ (Κυπαρισσία). Ἡ συνεργασία σου ἐγκρίνεται κατ' ἀρχήν.

★ Ἐγκρίνεται ἡ ἔκθεσή σου, ΠΑΥΛΟ ΚΟΝΤΗΛΑΚΗ (Ἀγιὲς Παρασκιές).

★ Ἐγκρίνονται κατ' ἀρχὴν οἱ συνεργασίες σου, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΒΑΛΕΡΑ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Καλύτερα, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΤΣΑΚΑ, νὰ μὴν ξαναγυρίζουμε πάλι στὰ ἴδια. Πάντως δημοσιεύω ἐδῶ τὸ ποίημα «Ἑσπερινὸς», ποὺ δηλώνεις ὑπεύθυνα πὼς εἶναι δικό σου:

Ἡ καμπάνα σημαίνει
ὅλο χάρη γεμάτη
κι' ὁ Χριστὸς μᾶς προσμένει
στ' ἀγαθὸ μονοπάτι.

Τρέχουν ὅλοι τὸ δεῖλι
χαρωπά, ταπεινά,
ἑνωμένοι σὰν φίλοι
κι' ἡ καμπάνα μηνᾶ.

Ἁπλώνεται τὸ σκότος
μέσ' στὴ σιγαλιὰ
κι' ὅλα πιὰ σωπαίνουν
καὶ καμμιὰ μιλιά.

Τὰ πουλάκια τρέχουν
στὶς φωλιὲς νὰ μποῦν
κι' ὅλα τώρα πᾶνε
γιὰ νὰ κοιμηθοῦν.

★ Χαρήκαμε πολὺ ποὺ μάθαμε πὼς ὅλα τὰ παιδιὰ στὸ Ζηρὸ εἶναι καλά, ἀγαπητὲ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΔΙΑΜΑΝΤΗ. Εὐχόμεθα σὲ ὅλους σας ὑγεία καὶ καλὴ πρόοδο στὰ μαθήματα. Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται κατ' ἀρχήν.

★ Ἐγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ ἔκθεσή σου, ΚΩΣΤΑ ΘΕΟΔ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟ.

★ Ἐγκρίνεται καὶ ἡ δική σου συνεργασία κατ' ἀρχὴν πάντοτε, ΣΩΤΗΡΗ ΓΚΑΝΑΣΟ (Σκάρφεια Λοκρίδος).

★ ΚΩΣΤΑΚΗ ΚΟΥΝΤΕΛΙΔΗ (Χιονάδες). Τὴν αἴτησή σου διαβιβάσαμε στὶς ἐντεταλμένες κυρίες τοῦ Ἐράνου.

★ Ἐγκρίνεται ἡ συνεργασία σου, ΑΝΤΩΝΑΚΗ Π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΕ. Τὴν πῆρα ὅμως κατόπιν ἑορτῆς.

★ ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΑΝΔΡ. ΞΟΥΡΑΦΑ: Δυστυχῶς ἡ ἔκθεσή σου δὲν προκρίθηκε κατὰ τὴ δεύτερη ἐπιλογή.

★ Λάβαμε, ἀγαπητὲ ΓΙΩΡΓΟ ΧΑΡΜΑΝΤΑ (Κάλυμνο), τὶς 10.000 δραχμὲς καὶ σοῦ ἔχουμε στείλει ἀπὸ μέρες τὴν ὑπ' ἀριθ. 791 διπλότυπο ἀπόδειξη. Πήραμε καὶ τὶς 20.000 καὶ γράψαμε συνδρομητὲς τοὺς ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟ ΤΑΤΑΡΗ καὶ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΤΕΛΗ. Γράψαμε ἀκόμα καὶ τὸ ΔΡΑΚΟ ΘΕΜΕΛΗ καὶ τὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς στείλη τὴ συνδρομή του. Οἱ προηγούμενοι συνδρομητὲς πρέπει νὰ ἔχουν πάρει τώρα τὰ φύλλα τους. Ἂν γιὰ ὁποιο δήποτε λόγο δὲν τὰ ἔχουν πάρει ἀκόμα, νὰ μᾶς γράψετε, γιὰ νὰ ἐξετάσουμε καὶ νὰ δοῦμε τὶ συμβαίνει. Γιὰ τὸ ἄλλο, ποὺ μᾶς γράφεις, θὰ σταλῆ ἐξαιρετικὰ σὲ σένα. Σὲ εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὶς φροντίδες σου γιὰ τὸ περιοδικό.

★ Γράψαμε συνδρομητὲς τοὺς ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ καὶ ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΠΕΤΡΟΥ, ἀγαπητὲ φίλε ΒΑΣΙΛΗ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΙΑ, ἀπὸ τοῦ 25ου τεύχους ποὺ ἀρχίζει ὁ δεύτερος τόμος. Ἂν θέλουν τὰ προηγούμενα, ἂς συμμορφωθοῦν στὶς ὁδηγίες ποὺ δημοσιεύουμε ἀπὸ τὸ περασμένο τεῦχος. Τοὺς παρακαλοῦμε μόνο νὰ μᾶς ἐμβάσουν τὴν συνδρομήν τους.

★ Μπορεῖς, ΠΑΥΛΟ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ (Καρπενήσι), νὰ μᾶς στείλης 15.000 δραχμὲς καὶ θὰ πάρης ἀμέσως τὸ κάλυμμα.

★ Μᾶς συγκίνησαν πολὺ τὰ τόσο καλά σου λόγια, ἀγαπητὴ ΘΕΟΔΟΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ (Λεωνίδιο). Πραγματικὰ ἔχουμε πιὰ γίνει ὁ ἀχώριστος σύντροφος κάθε ἁγνοῦ Ἑλληνόπουλου. Τὸ σταυρόλεξό σου δόθηκε στὸν ἁρμόδιο συντάκτη μας.

★ Δώσαμε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη, ΘΕΟΦΑΝΗ ΖΩΗ.

★ Ἡ ἐπιστολή σου στοὺς χωριανούς σου, ΕΥ-

ρίζεσαι, μάλιστα, καὶ μερικὲς λέξεις ποὺ δὲν σ
κουν. Λές: «Ὅταν ἡ Πατρίδα μας εἶναι γυ
καὶ δὲν σκεπάζουμε τὴ γύμνωσή της». Πρῶτ
πρῶτα δὲν νομίζω πὼς στέκει νὰ λέμε γυμνὴ τ
Πατρίδα μας. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἔστεκε, θὰ ἔπρεπε
γράψης νὰ σκεπάσουμε τὴ γύμνια της καὶ ὄχι
«γύμνωσή της». Τέτοια ἔχει καὶ ἄλλα. Γράψε, λ
πόν, κάτι ἄλλο πιὸ ἁπλὸ καὶ προσεκτικώτερα
σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ τὸ ξαναστείλης.

★ Πήραμε τὸ σταυρόλεξό σου, ΣΠΥΡΟ Α
ΘΙΝΟ (Κέρκυρα). Ἡ ὄμορφη νῆσος σας πῆρε
ὄνομά της ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, τὴ θυγατέρα
Ἀσωποῦ καὶ τῆς Μεθώνης. Ἡ Κέρκυρα ἀπὸ
γάμο της μὲ τὸν Ποσειδῶνα, γέννησε τὸ Φαία
ποὺ ἦταν, φαίνεται, ὁ ἱδρυτὴς τῆς πόλης
Φαιάκων. Καθὼς ἀσφαλῶς θὰ ξέρης, τὸ νησί
εἶναι πολυώνυμο. Γῆ τῶν Φαιάκων, Σχερία, Δ
πάνη, Μακρὶς καὶ Καρφοὶ καὶ ἴσως καὶ τίπ
ἄλλο, ποὺ δὲν ἔχω αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὑπ' ὄψη μου

★ Πήραμε τὶς 29.000 δραχμές, ΓΙΩΡΓΟ ΑΛ
ΞΑΝΔΡΙΔΗ (Βάλτη). Οἱ ἄλλοι γράφτηκαν σ
δρομητές. Τὸ ποίημά σου «Τὰ Χριστούγεννα»
πήραμε ὅταν πιὰ εἴχαμε τυπώσει τὸ φύλλο,
ἀφιερωμένο στὴ μεγάλη γιορτὴ τῆς χριστιανω
νης. Δὲν εἶναι ἄσχημο καὶ τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ

Ἡ νύχτα κρύβει τὸ μεγάλο μυστικό,
κάτω ἀπὸ τὸ κατάμαυρό της πέπλο τὸ σκοτε
μὰ τὸ ἀστέρι ποὺ τοὺς μάγους ὁδηγεῖ
ὅλα τὰ φανερώνε γιὰ τὴ νύχτα τὴ μυστική
Χριστὸς γεννᾶται, ὅλοι πιὰ ξυπνᾶτε
καὶ μὲ χαρὰ πιὰ τρανὴ καὶ μεγάλη γιορτάστε

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς τὸ ποίημά σου μπορο
νὰ γίνη ἀσφαλῶς καλύτερο ἂν ἀπέφευγες μερ
ἐπαναλήψεις λέξεων καὶ ἔκαμνες τοὺς στίχους
συμμετρικούς. Ἡ συνεργασία σου «Ἡ καταστρ
τοῦ χωριοῦ μου», καλογραμμένη βέβαια, μὰ
παρουσιάζει καμμιὰ συγκίνηση καὶ κανένα ἐν
φέρον. Θὰ μποροῦσες νὰ γράψης μιὰ συγκινητ
σκηνή: ἕνα παιδὶ ποὺ σώζεται ἢ σώζει κάτι
τὶς φωτιὲς κλπ.

★ Ἀπορῶ πὼς δὲν τὰ ἔχεις πάρει τὰ φύ
ποὺ ζήτησες, ΚΩΝ. Ι. ΣΤΑΜΟΥ (Ἀταλάντ
Δὲν κατάλαβα τὶ εἶναι αὐτὸ ποὺ σὲ κάνει νὰ ε
νακτῆς» μὲ τ «Νησὶ τοῦ Μυστηρίου». Μήπως
λεις νὰ πῆς πὼς ἀδημονεῖς ἢ πὼς ἀγωνιᾶς; Τ
πάει καλά. Ἂν ὄχι, γράψε μου τὶ θέλεις νὰ

★ Τὰ ποιήματά σου, ΓΙΩΡΓΟ ΜΑΤΑΥΤ
(Βάλτη), εἶναι βέβαια πρωτόλεια, μὰ δείχν
ποιητικὴ φλέβα καὶ «ἐκκολαπτόμενο» ταλέ
Μπορεῖς νὰ ἐξακολουθήσης γράφοντας καὶ νὰ
σαι βέβαιος γιὰ τὴν ἐπιτυχία. Δημοσιεύω ἐδῶ
ἀπὸ τὰ ποιήματά σου:

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Γέρνει ὁ ἥλιος — βράδυ τώρα —
στῆς Δύσης τὴ χρυσὴ ἀγκαλιά
καὶ χίλια πύρινα φιλιὰ
στέλνει παντοῦ· σ' ὅλη τὴ χώρα

Ροδίζει, πιὸ πολὺ χρυσώνει·
κι' ἕτοιμ' ἡ Δύση καρτερεῖ
τὸ χρυσὸ δίσκο νὰ δεχτῆ
σιγὰ - σιγὰ ποὺ τὴ σιμώνει.

...Καὶ κρύβεται· μὰ ὅλα τώρα
γίνονται μαῦρα, σκοτεινά·
μπρούτζινα τείχη τὰ βουνὰ
τὴ κοιμισμένη φυλάγουν χώρα...

★ Πῆρα τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων
ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΙΦΟΓΛΟΥ, ΚΩΣΤΑ ΧΑΤΖΗ, Χ
ΣΤΟΥ ΣΑΛΑΜΑΝΙΔΗ (ἡ ἔκθεσή τοῦ τελευτ
δὲν διαβάστηκε γιατὶ ἦταν γραμμένη στὸ ἴδιο χ
μὲ τὶς σπαζοκεφαλιές), ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΝΤΖ
(τὰ τεύχη θὰ τοῦ σταλοῦν), ΙΩΑΝΝΗ ΜΙΧΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ (τὶς ὑποδείξεις του τὶς διαβάσ
καὶ τὸν εὐχαριστοῦμε θερμά. Τὰ ποιήματά το
μως δὲν τὰ λάβαμε ὑπ' ὄψη γιατὶ εἶναι γραμμ
στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὰ ἄλλα) καὶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ (τὸν εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὰ κ
του λόγια).

★ Ἐγκρίνουμε κατ' ἀρχὴν τὶς συνεργασίες
φίλων μας: ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΤΣΟΥΛΑ, ΤΣΙ
ΡΗ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΤΣΙΦΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Σ
ΛΙΑΝΟΥ ΚΑΠΡΑΝΟΥ, ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΧΑΤΖΗΕΥ
ΝΙΔΗ, ΣΤΕΓΟΥ ΑΣΤΕΓΟΥ (τὸν γράψαμε
δρομητή), ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΓΚΕΛΗ καὶ ΘΕΟΔΩΡ
ΚΑΡΒΕΛΛΑ (τὸν γράψαμε συνδρομητὴ καὶ
παρακαλοῦμε πολὺ νὰ φροντίση νὰ μᾶς στείλη
συνδρομή του.

★ Δὲν λένε πολλὰ πράμματα αὐτὰ ποὺ
γράφεις, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΚΟΥΡΤΟΓΛΟΥ. Καὶ
ἔτσι γραμμένα ποὺ νὰ μὴ μποροῦμε νὰ τὰ δι
σουμε.

★ ΛΑΖΑΡΕ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ (Κατ

τότε τὰ συγχαρητήριά μας. Παίρνει τὴ σειρά του γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

★ Δὲν εἶναι καλὸ τὸ ποίημά σου, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΣΦΥΡΙΔΗ (Αἰσύμη 'Αλεξ.)' Γιὰ διάβασέ το ἐδῶ καὶ σὺ νὰ δῇς πὼς δὲν στέκει.

'Η φουρτούνα πιὰ ἐπέρασε
αὐτ τ ἄγριο χέρι
ὅπου μᾶς ἐπέταξε
στὶς ξενιτιᾶς ἀγέρι...

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΓΙΩΡΓΟ ΚΕΜΑΛΑΚΗ,. καθὼς καὶ τὸ συνάδελφό σου ΝΙΚΟ ΚΑΤΣΙΛΑΚΗ. Φροντίστε μόνο νὰ μᾶς στείλετε τὴ συνδρομή σας.

★ Μὰ γιὰ δικά σου μᾶς τὰ στέλνεις ὅλα αὐτά, ἀγαπητέ μου φίλε ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ ΑΝΔΡΕΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟ ; Ἂν ναί, νὰ μᾶς τὰ ξαναστείλῃς καθαρογραμμένα καὶ ξεχωριστὰ τὸ καθένα.

★ Γράψαμε, ΕΡΙΕΤΤΑ ΜΥΛΩΝΑ, καὶ σὲ καὶ τὶς φίλες σου ΤΟΥΛΑ ΓΕΜΕΝΕΤΣΗ, ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ ΓΕΝΕΜΕΤΣΗ καὶ ΓΙΩΤΑ ΣΦΥΡΗ. Σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ ὅλα. Τὰ «Βαπτίσια τῆς κούκλας» ἐγκρίνονται.

★ Τὸ κάλυμμα θὰ τὸ πάρῃς γρήγορα, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΑΤΖΗ.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΓΙΑΝΝΑΚΗ Ι. ΤΑΜΙΩΛΑΚΗ. Εὐχαριστοῦμε τὴ δασκάλα σου ποὺ σοῦ μίλησε τόσο καλὰ γιὰ τὸ περιοδικό μας.

★ Μᾶς γράφεις, ΚΩΣΤΑΚΗ ΚΟΤΣΕΚΟΓΛΟΥ: «Πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἔγινα ἀναγνώστης τοῦ περιοδικοῦ σας. 'Η «Παιδόπολις» ἔχει πλημμυρίσει τὴν καρδιά μου ἀπὸ ἀνέλπιστη χαρά». Αἰσθανόμαστε κι' ἐμεῖς μεγάλη ἱκανοποίηση ὅταν λαβαίνουμε τέτοια γράμματα ἀπὸ τοὺς νέους μας φίλους.

★ Πατριωτικότατο τὸ ποίημά σας, φίλοι ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΝΙΚΟΛΑ·Ι·ΔΗ καὶ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕ ΑΛΕΞΙΟΥ, ἀλλὰ ὄχι τεχνικό. Προσπαθῆστε νὰ γράψετε κάτι καλύτερο.

★ Μᾶς συγκίνησε πολὺ τὸ τόσο ὄμορφο καὶ εὐγενικό σου γράμμα, ΝΙΚΗ Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ (Γύθειο). Εἴμαστε εὐτυχεῖς γιατὶ ἀνάμεσα στοὺς τόσους ἄλλους φίλους μας συγκαταλέγουμε καὶ σένα. Πήραμε καὶ τὶς 20.000 δραχμὲς γιὰ τὸ κάλυμμα καὶ γιὰ τὰ φύλλα ποὺ ζήτησες.

★ Καὶ σένα σ' εὐχαριστοῦμε, ἀγαπητὲ φίλε ΓΙΑΝΝΗ ΓΚΑΛΦΑ, γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Κάθε μέρα κι' ἕνας καλὸς φίλος ἔρχεται γιὰ νὰ προστεθῇ στὸν κύκλο μας. Λυποῦμαι μόνο ποὺ σήμερα δὲν μπορῶ νὰ σοῦ εἶμαι εὐχάριστος. Καὶ τὸ ἀνέκδοτό σου γνωστὸ — ἀλλὰ καὶ γνωστὸ νὰ μὴν ἦταν, δὲν θὰ εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ τὸ δημοσιεύσω ἀφοῦ σατυρίζει μιὰ ἐκκλησία Χριστιανική — καὶ τὰ ἀστεῖα σου ἐπίσης πολὺ γνωστά.

★ Δώσαμε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ δύο τεύχη, ΛΕΩΝΙΔΑ Σ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ.

★ Πήραμε καὶ τὶς 15.000 δραχ. γιὰ τὸ κάλυμμα καὶ τὶς 10.000 γιὰ τὴ συνδομή, φίλε ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ. Ἂν δὲν ἔλαβες ἀκόμα τὸ κάλυμμα, αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς τὸ ξεχάσαμε νὰ στὸ στείλουμε. 'Απλούστατα τὸ παραγγείλαμε μαζὶ μὲ ἄλλα καὶ δὲν τὰ πήραμε ἀκόμα ἀπὸ τὸν βιβλιοδέτη. Πάντως ὅταν θὰ διαβάζῃς τὴν ἀπάντηση αὐτὴ θὰ τὸ ἔχῃς ἀσφαλῶς λάβει.

★ Μᾶς γράφεις, ΣΤΕΛΙΟ ΣΠΥΡΑΚΗ (Χανιά): «Πόσο σὲ λαχταρῶ καὶ σὲ ἀναζητῶ, ὅταν μιὰ μέρα τοῦ δεκαπενθημέρου περάσῃ καὶ δὲν σὲ ἔχω πάρει! Πόσο μ' εὐχαριστοῦν καὶ μὲ συναρπάζουν τὰ πραγματικῶς συναρπαστικὰ καὶ καλοδουλεμένα θέματά σου. Τὸ «Νησὶ τοῦ Μυστηρίου», ἡ Θρησκευτικὴ στήλη, μὰ καὶ ὅλα γενικῶς. Εἶσαι θησαυρὸς γιὰ κάθε 'Ελληνόπουλο μπροστὰ σὲ ἄλλα περιοδικὰ καὶ βιβλία. 'Υπόσχομαι ὅτι μὲ κάθε τρόπο θὰ ὑποστηρίξω τὴν διάδοσή σου σ' ἄλλους μου συμμαθητὲς καὶ φίλους. Πόσο καλὸ θὰ ἦταν ὅμως ἐὰν ὁ θησαυρὸς αὐτὸς ἐγίνετο ἑβδομαδιαῖος. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅμως, ὅτι σὲ λίγο καιρὸ, μὲ τὴν βοήθεια τῆς καλῆς Βασίλισσάς μας καὶ τὴν προσπάθεια τῆς 'Επιτροπῆς θὰ γίνῃ ἡ «Παιδόπολις» ἑβδομαδιαία».

★ Θὰ φροντίσουμε νὰ μάθουμε καὶ θὰ σοῦ γράψουμε γι' αὐτὸ ποὺ μᾶς ρωτᾶς, φίλε ΚΩΣΤΑ ΝΤΑΛΙΠΗ (Σκλήθρο).

★ Ἔδωσα ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη, φίλε ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΒΙΔΑ. Θὰ ἐρευνήσω νὰ δῶ ποῦ σκαλώνουν τὰ φύλλα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ σοῦ στέλλωνται ἀνελλιπῶς.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ ἀλλαγῇ ἡ διεύθυνσή σου, φίλε ΓΙΩΡΓΟ Γ. ΚΟΛΛΙΑ.

★ Πήραμε τὴν συνδρομή σας, ΓΡΗΓΟΡΗ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ καὶ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΕ (Θήβα). Γράψαμε συνδρομητὴ καὶ τὸν ΚΩΣΤΑΚΗ ΠΕΝΤΑΓΙΩΤΗ.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΜΙΜΗ ΕΜΜ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ καὶ εὐχαριστοῦμε πολὺ τὴν καλή σου δασκάλα γιὰ τὴ σύσταση ποὺ σοῦ ἔκαμε γιὰ τὸ περιοδικό μας καὶ τὸν μπαμπά σου ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ σοῦ δώσῃ τὶς 10.000 δραχμὲς γιὰ τὴ συνδρομή.

★ Δὲν ἀγνοοῦμε καθόλου πὼς στὸ πρόσωπό σου, καλή μας φίλη ΚΥΡΙΑΚΗ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ἔχουμε ἕνα ἀφωσιωμένο ἀναγνώστη. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ θὰ τὰ δημοσιεύσουμε στὸ προσεχὲς φύλλο. Τὸ διήγημά σου δὲν δημοσιεύτηκε ; Τότε θὰ πῇ πὼς ὁ συντάκτης τῆς ὕλης γιὰ τεχνικοὺς μόνο λόγους δὲν τὸ δημοσίευσε. Τὸ «Ὅταν ἔρχεται τὸ φθινόπωρο» πολὺ καλό, ἀλλὰ χωρὶς ἐπικαιρότητα πλέον.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, μικρέ μου φίλε ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤΙΝΑΚΗ. 'Απὸ σήμερα σὲ θεωροῦμε σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς καλούς μας φίλους.

★ Πήραμε τὴ συνδρομή σου, ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη, ΝΙΚΟ ΗΛΙΑ ΚΟΥΜΠΟΥΡΗ.

★ Πήραμε τὶς 10.000 δραχμές, ΓΙΑΝΝΗ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ καὶ θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη. Σοῦ γράφουμε καὶ ἰδιαιτέρως.

★ Θὰ σοῦ σταλῇ τὸ τεῦχος, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΚΟΥΡΗ (Θηράμονα Κεφαλληνίας).

★ Γράψαμε συνδρομήτρια, ΕΛΕΝΙΤΣΑ ΚΟΝΤΟΥ, τὴ ΖΩΗ ΛΟΥΚΟΥ. Σὲ εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σου. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου πῆραν τὸ δρόμο τους.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομήτρια, ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΑΜΟΥΛΟΥ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Πήραμε τὶς 30.000 γιὰ τὰ καλύμματα, κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΑΡΜΟ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΝΙΚΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΠΟΓΙΑΝΝΗ. Εὐχαριστοῦμε. Τὰ ποιήματά σου ὄχι καλά. Καὶ τὸ μέτρο τοὺς λείπει καὶ σὲ ὡρισμένα σημεῖα καὶ τὸ νόημα.

★ 'Ομολογῶ, φίλτατε ΑΛΚΗ ΡΟΔΟΠΟΥΛΕ, πὼς τὰ ἔχω σαστίσει λίγο μαζί σου. Θὰ μποροῦσα νὰ σοῦ πῶ τὸ περίφημο εὐαγγελικὸ ρητὸ, τὸ «τόσον χρόνον μεθ' ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνωκάς μας». Δὲν εἴμαστε, ἀγαπητὲ Ἄλκη, ἐπιχείρηση καὶ δὲν βλέπουμε τὰ διάφορα ζητήματα μὲ τὸ φακὸ τοῦ Μαμωνᾶ. Καὶ γιὰ κανένα λόγο δὲν θὰ ἀποφεύγαμε νὰ σοῦ στείλουμε τὰ φύλλα γιὰ τὸ φόβο ποὺ ὑποπτεύεσαι. 'Αλλὰ οἱ ἐπιστολές σου ἀναιροῦσε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, ὥστε νὰ μὴν ξέρῃ τὶ νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἁρμόδιος ὑπάλληλος. 'Εγὼ τοῦ διαβιβάζω καὶ τὴ σημερινὴ ἐπιστολή σου γιὰ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὶν ἐντολές σου. Τὸ ποίημά σου πολὺ καλό. Τὶ κρῖμα νὰ μὴν τὸ πάρω ἐγκαίρως νὰ τὸ βάλω σὲ τιμητικὴ θέση στὸ Χριστογεννιάτικο. Τὸ δημοσιεύω ὅμως ἐδῶ γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν ὅλοι καὶ νὰ δοῦν ἕνα ἄρτιο ποίημα, γραμμένο ἀπὸ ἕνα νέο ποὺ ἔχει πραγματικὰ ταλέντο:

'Απόψε, κάτι θὰ σοῦ πῶ, ἀγόρι μου καλό.
'Η Βηθλεὲμ δὲν βρίσκεται μόνο στὴν Παλαι-
(στίνη.
Ἔχει ἡ καρδιά σου τάχατες, κάποιο κομμάτι
(ἁπαλό ;
Βηθλεὲμ εἶναι κι' ἐκείνη !

'Η φάτνη δὲν βρισκότανε μονάχα στὴ σπηλιά.
Ἂν ἡ καρδιά σου ἡ μικρὴ κανένα δὲ μισεῖ,
κι' ἔχει ὀνείρατα τρανὰ—ἐλεύθερα πουλιά—
ἡ Φάτνη εἶσαι σύ !

Ἂν ἡ ψυχή σου γεύεται τὸ Θεῖο τὸ κρασί,
κι' ὅλους πολὺ τοὺς ἀγαπᾶ, κι' ἀπ' ὅλους ἀ-
(γαπιέται,
τότε, παιδί μου, μέσα σου,—χαρά σου πε-
(ρισσή !—
ἕνας Θεὸς γεννιέται !

★ Γράψαμε τὸν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΖΟΥΜΗ, συνδρομητή, ἀγαπητὲ φίλε ΝΙΚΟΛΑΕ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΗ. Οἱ συνεργασίες σου ἀρκετὰ ἐνδιαφέρουσες. Εὐχαριστοῦμε.

★ Πολὺ μᾶς συγκινοῦν τὰ τόσο ἀγαπημένα σου γράμματα, ἀγαπητὴ φίλη ΜΑΡΙΚΑ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ. Σὲ γράψαμε στὸν κατάλογο γιὰ τὰ καλύμματα.

★ Πήραμε τὶς 10.000 δραχ. καὶ σὲ γράψαμε συνδρομητή, φίλε ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΚΑΡΓΙΟΠΟΥΛΕ. Μὰ δὲν μᾶς λὲς τὶ ἀκριβῶς θέλεις. Θέλεις καὶ τόμο καὶ συνδρομή; Γράψε μας.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ἀπὸ 1ης 'Ιανουαρίου 1950, ἀγαπητὲ ΣΠΥΡΟ ΠΡΕΒΕΖΑ (Γρεβενά). Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια!

★ Σὲ γράψαμε καὶ σένα συνδρομητή, φίλε ΚΩΣΤΑΚΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (Μάρμαρα 'Ιωαννίνων). Καὶ σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ τόσο εὐγενικὸ γραμματάκι σου.

★ Πήραμε τὶς 10.000 δραχμές, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ (Τόσκεσι—Δερβίζιανα). Θὰ σοῦ στείλουμε καὶ τὰ φύλλα. 'Αλλὰ σὲ παρακαλῶ νὰ ἐμβάσῃς τὸ ἀντίτιμό τους πρὸς 1.000 δραχμὲς τὸ ἕνα.

★ Ἔχει καλῶς, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΤΣΑΚΑ (Γιάν-

καλῶ θερμὰ νὰ συνεννοῆσθε μεταξύ σας ὅταν μᾶς δίνετε παραγγελίες.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ συνεργασία σου, ΣΤΕΦΑΝΕ ΒΟΥΡΔΟΥΚΑ ('Ιωσηφόγλειο).

★ Καὶ οἱ δικές σου, ΓΙΩΡΓΟ ΤΣΟΚΑ (Γιάννινα).

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημά σου, ΠΕΤΡΟ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟ ('Ελευθερόπολη). Διωρθώθηκε καὶ ἡ διεύθυνσή σου.

★ Σᾶς εὐχαριστοῦμε Κα ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΗΛΙΟΥ (ταμία ΣΕΟ Χίου) διὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν συνδρομητριῶν ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΚΟΥΦΟΠΑΝΤΕΛΗ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ καὶ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΙΤΙΔΗ. Σᾶς γράφουμε καὶ ἰδιαιτέρως.

★ Σᾶς εὐχαριστοῦμε θερμά, κύριε Γ. ΠΑΛΜΕΤΑΚΗ ('Αγιὲς Παρασκιὲς Κρήτης), γιὰ τὰ τόσο καλά σας λόγια, ποὺ μᾶς συγκινοῦν βαθύτατα. 'Απὸ τὸ τόσο ἐνδιαφέρον σας γράμμα ἀντιγράφουμε ἐδῶ τὴν ἀρχή: «Σᾶς συγχαίρω θερμότατα διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ὑπηρεσίαν τὴν ὁποίαν προσφέρετε διὰ τοῦ περιοδικοῦ «Παιδόπολις» πρὸς τοὺς νέους τῆς 'Ελλάδος. 'Η Α. Μ. ἡ Βασίλισσά μας, ἡ μεγάλη καὶ στοργικὴ μητέρα τῶν 'Ελληνοπαίδων, εἶναι ἀξία τῆς μεγαλυτέρας εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἔθνους μας διὰ τὸ μέγα ἔργον της». Θερμὰ ἀκόμη εὐχαριστῶ γιὰ τὶς φροντίδες πρὸς διάδοση τοῦ περιοδικοῦ μας.

★ Ἔχει δίκηο γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις, Ι. ΒΟΛΙΩΤΗ (Χαλκίδα). 'Αλλὰ τὶ θέλεις νὰ γίνῃ. 'Η «δήλωση» διὰ τοὺς συστηματικοὺς ἀντιγραφεῖς εἶναι χωρὶς σημασία. Ἅμα δὲν ντρέπεται κανεὶς νὰ ἀντιγράψῃ, νομίζεις πὼς θὰ ντραπῇ νὰ κάμῃ καὶ μιὰ ψεύτικη δήλωση ; Τὶς συνεργασίες σου τὶς ἐγκρίνουμε κατ' ἀρχήν.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ συνεργασία σου, ΜΑΥΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ (Κυπαρισσία).

★ Πήραμε τὸ σταυρόλεξό σου, ΑΝΔΡΕΑ ΣΤΑΥΡΑΚΗ (Βόλο).

★ Πολὺ καλὲς οἱ «Παλιὲς θύμησες», ΔΩΡΑ ΚΟΛΩΝΙΑ. Εὐχαριστῶ.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΚΩΣΤΑΚΗ ΧΑΤΖΟΥΛΗ ('Ελασσῶνα).

★ Σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ καὶ γιὰ τὰ καλά σου λόγια καὶ γιὰ τὰ καλά σου ἔργα, ΓΙΩΡΓΟ ΔΙΟΝ. ΚΟΥΒΕΛΑ. Γράφουμε συνδρομητὲς ὅλους αὐτοὺς ποὺ μᾶς γράφεις. Φρόντισε μόνο νὰ στείλῃς τὴν συνδρομή τους. 'Η δική σου εἶναι δικαιωματικὴ μόλις γίνῃ ἡ καταβολή! Οἱ συνεργασίες σου ἐν τάξει.

★ Γράψαμε συνδρομητές, ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΙΑ, τοὺς τρεῖς συμμαθητές σου ΑΝΔΡΕΑΝ ΠΑΠΑΛΕΞΙΟΥ, ΘΩΜΑΝ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΝ καὶ ΑΝΔΡΕΑΝ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΝ.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σας καὶ τὴν συνεργασία σας, Κ. Π. ΜΥΤΤΑΚΟ καὶ Γ. ΤΣΙΦΛΟΓΛΟΥ.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ ἀρκετὰ καλογραμμένη συνεργασία σου, ΝΙΚ. ΑΘ. ΡΕΝΤΖΟ.

★ Σ' εὐχαριστῶ θερμά, ΑΓΓΕΛΕ Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗ (Κυπαρισσία), γιὰ τὸ τόσο εὐγενικὸ γράμμα σου! Τὸ σταυρόλεξό σου δόθηκε στὸν ἁρμόδιο συντάκτη μας.

★ Διαβάσαμε μὲ πολλὴ προσοχὴ τὶς συνεργασίες σου, ΒΑΣ. ΧΑΡΤΖΑΛΑ ('Ιεροδιδασκαλεῖο Βελλᾶς). Ξέρεις νὰ χειρίζεσαι ἀρκετὰ καλὰ τὴν 'Ελληνικὴ γλῶσσα κι' αὐτὸ εἶναι ἕνα εὐοίωνο σημεῖο! Κάνεις ὅμως — καὶ αὐτὸ σοῦ συνιστοῦμε νὰ τὸ προσέξῃς — πολὺ «βερμπαλισμό». Μὲ πολλὰ λόγια λὲς πολὺ λίγα πράγματα. 'Ενῶ θὰ ἔπρεπε νὰ λὲς μὲ λίγα λόγια περισσότερα πράγματα! Ἔπειτα τὸ «ὅταν ὁ Χριστὸς γεννήθηκε» δὲν μπορεῖ νὰ εἰπωθῇ διήγημα! Μοιάζει μὲ πανηγυρικὸ, μὲ λογίδριο, ἀλλὰ δὲν εἶναι διήγημα! Τὸ «Δυστυχισμένο χωριὸ» ἀρκετὰ καλό. Τὸ ποίημά σου ὅμως ἔχει μερικὰ λάθη ἀσυγχώρητα. 'Εκεῖνο τὸ «στοὺς ἅπαντας νὰ δώσῃς» εἶναι τόσο ἀντιποιητικὸ σὰν ἔκφραση· τὸ «χωρὶς τὴν ἀγκαλιά μας» δὲν στέκεται σὰν νόημα. 'Εὰν τὰ παίδευαν στὴν ἀγκαλιά μας τὶ θὰ γινόταν ; Θὰ ἦταν ἐν τάξει; Ἔπειτα ὁ τελευταῖος στίχος τοῦ τέταρτου τετράστιχου χωράει μεγάλη παρεξήγηση. Δὲν τολμάω νὰ τὸ ἐπαναλάβω ἐδῶ. Γιὰ διάβασέ τον μόνος σου τὶ μπορεῖ νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς τὶ «ἄπρεπο κάνουν» αὐτοὶ ποὺ μᾶς κρατᾶν τὰ παιδιά μας! Τὸ λέω καὶ σὲ σένα — ποὺ, ἐπαναλαμβάνω, πολλὰ ὑπόσχεσαι — καὶ σὲ ὅλους, πόσο προσεκτικὸς πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς ὅταν πιάνει τὴν πέννα στὸ χέρι! Ὄχι λόγια, ἀλλὰ νοήματα.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ συνεργασία σου, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΒΕΡΥΚΙΕ (Κωμηλιὸ Λευκάδας). Καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά! Τὰ ἄλλα δὲν ἐκρατήθηκαν.

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες σου, ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΣΑΓΚΟΥΛΗ, οἱ ὁποῖες καὶ ἐγκρίνονται κατ' ἀρχήν.

★ Θὰ σοῦ σταλῇ τὸ τεῦχος, ΜΑΙΡΗ Σ. ΧΙΟΝΗ (Χιονάτα).

★ Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ τόσο εὐγενικό σου

(Χαλκίδα). 'Υπομονὴ γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις. "Ας ἐλπίσουμε σὲ καλύτερες μέρες. Τὸ ζήτημα τοῦ τόμου κανονίζεται ὅπως λές.

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες σου, ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΑΜΑΡΑ (Ζάκυνθο). Εἶναι ἀρκετὰ ἐνδιαφέρουσες. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Γιὰ τὰ ψευδώνυμα δημοσιεύσαμε ἤδη ἀγγελίες.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ συνεργασία σου, ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΕ ΜΑΚΡΙΔΗ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΓΙΩΡΓΟ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ (Σιδηρόκαστρο). Εὐχαριστοῦμε.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν τὸ ποίημά σου, ΗΛΙΑ ΠΕΝΣΙΔΗ.

★ Καὶ τὸ δικό σου, ΝΙΚΟ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ('Ιωσηφόγλειο). Εἶναι πραγματικὰ δικό σου ἢ ἀπὸ κάπου τὸ ἔχει ἀντιγράψει; Γιατὶ εἶναι τόσο καλό, ποὺ δὲν φαίνεται γιὰ μαθητὴ 3ης Δημοτικοῦ.

★ 'Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡ. ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ, ἀπὸ τὴν "Αρτα, μᾶς καταγγέλλει ὅτι τὸ «Φθινόπωρο» ποὺ ἐδημοσιεύσαμε στὴν 559 σελίδα τοῦ περασμένου τόμου «Τὰ παιδιὰ γράφουν» εἶναι ἀντιγραφὴ ἀπὸ τὴ «Μαθητικὴ 'Εστία», τεύχους Φεβρουαρίου 1950. Λυπούμεθα πολὺ γι' αὐτό. Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται κατ' ἀρχήν, ἀγαπητὲ Δημητράκη.

★ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ φύλλα, ΖΑΧΑΡΙΑ ΚΑΛΛΙΝΙΚΙΔΗ (Λευκώνα Σερρῶν). Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια. Τὰ χρήματα ποὺ ἔστειλες ἀρκετά.

★ Εὐχαριστοῦμε πολύ, ΣΤΑΥΡΟ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ, γιὰ τὴν ἐγγραφὴ ὡς συνδρομητὴ τοῦ φίλου σου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΚΟΥΡΙΚΗ (Μοίραις Κρήτης).

★ Θὰ σᾶς σταλοῦν τὰ φύλλα, ΑΡΓΥΡΗ ΦΟΥΝΤΟ καὶ Κ. ΔΗΜΟΦΕΡΛΙΑ.

★ Πήραμε τὰ σταυρόλεξά σας, ΒΑΣΙΛΕΙΕ Π. ΤΑΚΗ καὶ ΦΩΤΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΕ.

★ Καὶ τὶς δικές σου σπαζοκεφαλιές, ΣΠΥΡΟ ΤΡΙΒΥΖΑ (Κέρκυρα).

★ Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ κάλυμμα, φίλη ΙΩΑΝΝΑ ΣΩΤ. ΧΑΤΖΗ (Δημητσάνα).

★ Μᾶς γράφεις, ΓΙΩΡΓΟ ΣΑΡΙΔΑΚΗ (Κρητσὰ Κρήτης): «Εἶμαι κι' ἐγὼ ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς φίλους τῆς «Παιδοπόλεως» ποὺ μὲ χαρὰ διαβάζω τὸ «περιοδικό» μου — καθὼς λέω στοὺς φίλους μου —καὶ τὸ διαδίδω. Τὸ καινούργιο ἔτος ἐλπίζω νὰ γράψω μερικὰ παιδιὰ συνδρομητὰς στὸ περιοδικό σας κι' ἔτσι θὰ κατορθώσωμεν αὐτὸ ποὺ ποθοῦμε. «Νὰ γίνης ἑβδομαδιαία «Παιδόπολις». Πρὸ ἡμερῶν ἔπιασα κι' ἔγραψα ἀπ' ἔξω ἀπὸ φάκελλα: «Λησμόνησες κάτι». "Επειτα τὰ κρέμασα στοὺς δρόμους. Οἱ ἄνθρωποι, περίεργοι, ἄνοιγαν τὰ φάκελλα καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ μέσα τὸ χαρτὶ ποὺ εἶχα βάλει μὲ τὸ «Λησμόνησες νὰ γράψης τὸ παιδί σου συνδρομητὴ στὴ «Παιδόπολι» καὶ ἀπὸ κάτω τὴν σύστασῃ τῆς «Παιδοπόλεως». Τί θὰ γίνη, ὅμως, δὲν ξέρω». Μπράβο σου. Ἦταν πολὺ ἔξυπνο τὸ κόλπο σου. Τὸ 18ο φύλλο θὰ σοῦ σταλῆ.

★ Διαβάσαμε τὴν «Προσευχὴ» σου γιὰ τὰ ἀρπαγμένα 'Ελληνόπουλα, ἀγαπητὲ ΓΕΩΡΓΙΕ ΔΕΡΜΑΝΟΠΟΥΛΕ (παιδόπολη «"Αγιος Δημήτριος» Θεσσαλονίκη) κι' εὐχόμαστε ὁ Θεὸς νὰ δώση νὰ παύσουν τὰ μαρτύριά των.

★ Δὲν σὲ παρεξηγοῦμε ποὺ ἄργησες νὰ μᾶς γράψης, ΗΛΙΑ ΚΟΥΛΕΛΙΔΗ ('Αλεξανδρούπολη). 'Ασφαλῶς τὰ μαθήματα καὶ οἱ «μικροδουλειές», ὅπως μᾶς γράφεις— τὸ νὰ βοηθᾶς δηλαδὴ τὴ μαμά σου — πρέπει νὰ τὰ προτιμάη κανείς. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου δόθηκαν στὸν ἁρμόδιο συντάκτη μας.

★ Δὲν λάβαμε ὑπ' ὄψη τὶς συνεργασίες σου, ΝΙΚΟ ΓΚΟΥΝΤΟΥΣΟΥΔΗ (Σέρρες), γιατὶ γράμμα, ἐπιστολές, σπαζοκεφαλιὲς εἶναι στὸ ἴδιο χαρτί. Δὲν εἴπαμε τόσες φορὲς πὼς κάθε συνεργασία πρέπει νὰ εἶναι σὲ ξεχωριστὸ χαρτὶ γραμμένη;

★ 'Εγκρίνεται ἡ συνεργασία σου, ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΤΣΑΚΛΙΔΗ (Καστοριά).

★ Εὐχαριστοῦμε, ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΚΟΠΑΝΑ. Πήραμε τὶς 14.000 δραχμὲς καὶ ἐγκρίνουμε τὴν πρότασή σου «γιὰ τὸν... κόπο σου».

★ Θὰ σοῦ στείλουμε ἀπὸ 10 φύλλα, ΠΑΥΛΟ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ (Καρπενῆσι). Θὰ τὰ διαθέτης πρὸς 1.000 δραχμὲς τὸ ἕνα.

★ Καλά, ΓΙΩΡΓΟ ΝΤΑΟΥΛΑ. Θὰ σοῦ στείλουμε τὰ φύλλα καὶ θὰ σοῦ γράψουμε.

★ Τὸ σχέδιό σου, ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΚΑΡΑΒΕΡΓΙΩΤΗ (Σουφλί), ὄχι καλό... Τὸ βιβλίο θὰ τὸ πάρουμε.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ συνεργασία σου, ΓΙΩΡΓΑΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Κι' ἐμεῖς, ΖΑΧΑΡΙΑ ΣΙΩΤΟ (παιδόπολη Ζηροῦ), εἴμαστε πολὺ εὐχαριστημένοι ποὺ πήραμε τὸ γράμμα σου καὶ κάναμε ἔτσι τὴ γνωριμία σου. Μπράβο σου, καλὸ παιδὶ καὶ καλέ μας ταφέρη νὰ περάση ἀπὸ τὸ δεύτερο κοσκίνισμα, γιατὶ δὲν εἶναι καὶ τόσο ἐπίκαιρη.

★ Μᾶς συγχωρεῖς ποὺ σοῦ ἀλλάξαμε τὸ φύλο, ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΙΣΑΡΗ ('Ιωάννινα). Πάντως σοῦ εὐχόμαστε αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ μόνη σου στενοχώρια. Τὸ ποίημά σου ἐντελῶς πρωτόλειο. Καὶ τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ:

'Εχάθηκαν τὰ κάλλη μου
πάν' τὰ παλιά μου δῶρα,
ὅλα αὐτὰ περάσανε
σὰν νὰ ἦταν μία ὥρα.

Κανεὶς πλέον δὲν βρίσκεται
νὰ μὲ ἀποχαιρετήση,
στὴν τελευταία μου στιγμὴ
ναρθῇ νὰ μὲ ἀντικρύση.

Τώρα μὲ ἀποστρέφονται
καὶ μὲ χαρὲς φωνάζουν,
τὸν γέρο—χρόνο διώχνουνε
καὶ νέονε θρονιάζουν.

★ Καὶ τὸ δικό σου ποίημα, ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΚΟΛΛΙΕ, ἐντελῶς πρωτόλειο. Γιὰ δές το ἐδῶ:

'Ο Πλαστουργὸς ἀγάπησε
πολὺ τὰ πλάσματά Του,
γι' αὐτὸ καὶ ἐκατέβηκε
ὁ "Ιδιος ἐδῶ κάτου.

Μᾶς ἐπεσκέπτηκε στὴ γῆ
ὁ διώκτης ἁμαρτίας
ἐνσαρκωθεὶς ὡς ἄνθρωπος
ἐκ τῆς 'Αγνῆς Μαρίας.

'Επιθυμῶν κατάκαρδα
ἁμαρτωλοὺς νὰ σώση
καὶ γιὰ τὴν μέλλουσα ζωὴ
ἐφόδια τοὺς δώση.

Χαρῆτε, ὦ ἁμαρτωλοί
μᾶς ἦλθε σωτηρία,
διότι Σωτῆρα ἔτεκε
ἡ "Αχραντος Μαρία.

Φῶς ἐν τῇ γῇ ἐλήλυθε
προσέλθετε σ' Αὐτὸ
καὶ μέσα στὴν καρδιά σας
κλείσατε τὸν Χριστό.

★ Μᾶς συγκίνησαν πολὺ τὰ τόσο καλά σου λόγια, ΓΙΑΝΝΗ ΡΟΔΗ (Χαλκίδα). Πραγματικὰ ἡ «Παιδόπολις» ἔχει γίνει ὁ καλύτερος σύντροφος τῶν παιδιῶν μας. Καὶ ὅλοι μᾶς περιμένουν σὰν «Θεοῦ δῶρο», ὅπως λές. 'Η συνεργασία σου ἐξαιρετικὰ καλὴ καὶ ἐγκρίνεται.

★ Τὸ ποιηματάκι σου, ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΒΩΚΟ, δείχνει πὼς πλημμυρίζεσαι ἀπὸ πατριωτικὰ αἰσθήματα, ποὺ ξεχειλίζουν στοὺς στίχους σου. 'Αλλὰ οἱ στίχοι σου δὲν εἶναι πολὺ καλοί. Χρειάζεται ἀκόμη ἐργασία γιὰ νὰ γράψης κάτι καλό. 'Εμπρός, λοιπόν! Δουλειά! Θὰ καταφέρης πολλὰ στὴ ζωή σου.

★ Καὶ τὸ δικό σου ποίημα, ΓΙΩΡΓΟ ΣΠΑΝΕ (Ζηρό), δὲν εἶναι καλό. Σοῦ συνιστῶ νὰ διαβάζης πρὸς τὸ παρὸν καὶ ἔχεις ἀκόμα καιρὸ νὰ γράψης.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ συνεργασία σας, φίλοι ΗΛΙΑ ΛΩΛΗ ('Ιωσιφόγλειο) καὶ ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΧΕΡΟΥΛΗ ('Ιωσηφόγλειο).

★ Πῆραν τὴ σειρά τους οἱ σπαζοκεφαλιές σας, ΓΙΩΡΓΟ ΜΥΤΟΥΔΗ καὶ ΝΙΚΟΛΑΕ ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΗ.

★ 'Επειδὴ ἡ στήλη αὐτὴ εἶναι εἰλικρινής, ἀγαπητὲ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΙΩΛΗ (Καρδίτσα), σοῦ γράφουμε ὀρθὰ - κοφτά: «Δὲν μπορεῖς ἀκόμα νὰ γράψης μυθιστόρημα. Δὲν εἶσαι σὲ θέση, ὅσο ταλέντο καὶ ἂν ἔχης. Μὴν ἀρχίζης ἀπὸ μυθιστορήματα. Προσπάθησε πρῶτα νὰ γράψης ἕνα καλὸ καὶ μικρὸ διήγημα καὶ γιὰ μυθιστόρημα ἔχεις καιρό. Πάντως, ἂν ἐπιμένης, προσπάθησε. 'Η προσπάθεια εἶναι πάντοτε καλή. Κι' ἐμεῖς θὰ σοῦ ποῦμε τὴ γνώμη μας, ἂν μᾶς τὸ στείλης.

★ ΧΑΡ. ΒΑΛΙΡΑ (Ζηρό): Δὲν ξέρω ἂν κατάφερα νὰ ἀντιγράψω ὀρθὰ τὴν ὑπογραφή σου. Γιατί, ἐνῶ εἴσαστε τόσο καλὰ παιδιά, μὲ βάζετε σὲ τέτοιους μπελιάδες καὶ μέσα στὶς τόσες ἀσχολίες μου παιδεύομαι ὁλόκληρες ὧρες νὰ μαντέψω τὴν ὑπογραφή σας; Καὶ σὺ καὶ ὅλοι οἱ φίλοι μου, ἀλλὰ καὶ κάθε νέος, πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψη σας πὼς εἶναι ὑποχρέωσή σας νὰ καθαρογράφετε σὲ κάθε γράμμα σας τὸ ὄνομά σας καὶ τὴ διεύθυνσή σας. Οἱ συνεργασίες σου δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψη, ἀκριβῶς γιατὶ δὲν μπόρεσα γράμμα σου, ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΖΙΑ (Ζαχάρω). Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ καὶ θὰ σοῦ στείλουμε τὰ προηγούμενα τεύχη. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Τὸ 24ο φύλλο, ΠΑΥΛΟ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ, δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχες πάρει πρὶν ἀπὸ τὶς ... Δεκεμβρίου. Καὶ τὸ γράμμα σου φέρνει ἡμερομηνία 7)12. Δὲν ἀντιλήφθηκα γιατὶ παραπονεῖσαι. Μήπως δὲν πρόκειται γιὰ τὸ 24ο;

★ ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΝΤΕΛΙΔΑΚΗ: Πῆρες ἀπάντηση. Γιατὶ παραπονεῖσαι;

★ Θὰ μὲ πῆς σήμερα γκρινιάρη, ΓΙΩΡΓΟ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ ΠΑΝΤΕΛΗ (Πύργο Βασιλίσσης). Πῶς νὰ διαβάσω τὸ γράμμα σου, ἔτσι κακογραμμένο; Νὰ τὸ ξαναγράψης καθαρά.

★ Δὲν μπορῶ νὰ πῶ, ἀγαπητὲ ΣΤΑΥΡΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ (Γυμνάσιο Γιαννιτσῶν), πὼς ἔμεινα ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸ γράμμα σου. Πρῶτα - πρῶτα τὴ σημερινὴ ἐπιστολή σου τὴν ἔχω στὰ χέρια μου τὴν 11η Δεκεμβρίου, ἡμέρα ποὺ τὸ 24ο φύλλο τῆς «Παιδοπόλεως» ἔχει ἑτοιμασθῆ. Καταλαβαίνεις, λοιπόν, πὼς δὲν θὰ μποροῦσα νὰ σοῦ ἀπαντήσω στὸ 24ο φύλλο. Στὸ προηγούμενο γράμμα σου, ἂν τὸ πήραμε, σοῦ ἀπαντήσαμε. 'Ωστόσο ἐκφράζεις μιὰ βαρειὰ ὑποψία: Μήπως δὲν σοῦ ἀπαντᾶμε γιατὶ δὲν μᾶς ἔστειλες τὴ συνδρομή σου! Γιὰ σκέψου, ἀλήθεια! "Ενα περιοδικὸ — ποὺ δὲν εἶναι ἐπιχείρηση — νὰ κάνη ἐκβιασμὸ στοὺς φίλους του γιὰ νὰ τοὺς ἀποσπάση τὶς 10.000 δραχμές, μὲ τὶς ὁποῖες δὲν πληρώνει οὔτε τὸ 1)3 τοῦ κόστους. Μπορεῖς νὰ μὴν τὴ στείλης τὴ συνδρομή σου, ἂν πρόκειται νὰ νομίζης ὅτι μ' αὐτὸ θ' ἀπαντήσουμε στὸ γράμμα σου! Καὶ νὰ εἶστε βέβαιοι καὶ σὺ καὶ ὅλοι οἱ φίλοι μας πὼς εἴτε στείλετε, εἴτε ὄχι τὴ συνδρομή σας, θὰ σᾶς ἀπαντοῦμε πάντα στὰ γράμματά σας καὶ θὰ σᾶς μιλᾶμε μὲ τὴ γλώσσα τῆς εἰλικρινείας. 'Η σπαζοκεφαλιά σου παίρνει τὸ δρόμο της.

★ Δὲν ξέραμε ὅτι ὁ ἀδελφός σου Μιχάλης, ἀγαπητὲ φίλε ΣΩΚΡΑΤΗ ΣΑΚΕΛΛΑΚΗ, ἔφυγε γιὰ τὴν Βόρειο 'Αφρική. "Ας εἶναι ὁ Θεὸς μαζί του καὶ νὰ ὁδηγῇ τὰ βήματά του πάντοτε στὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς. Τὸ περιοδικὸ θὰ τὸ παίρνεις ἐσὺ ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

★ Σᾶς γράψαμε συνδρομητές, ΙΩΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ καὶ ΚΩΝΣΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ ('Αρειον Καρπάθου). Εὐχαριστοῦμε.

★ Θὰ πάρης τὸ κάλυμμα, Γ. Δ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΕ ('Αριοχώριον Καλαμῶν). Γιὰ τὰ ζητήματα βιβλιοδεσίας παρακάλεσα ἕνα εἰδικὸ συνεργάτη μας νὰ σᾶς γράψη ὁδηγίες.

★ Κατ' ἀρχὴν ἐγκρίνεται ἡ συνεργασία σου, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΓΟΥΣΗ (Σιβιτανίδειο).

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνδρομὴ ποὺ ἔστειλες, ΧΡΙΣΤΟ ΚΑΡΑΜΟΥΚΗ ἢ ΕΞΑΔΑ... ΛΕ (Ξιφώνεια). 'Η ἐπιστολή σου μᾶς συγκίνησε ἰδιαίτερα. Εἶσαι ἕνας πρώτης τάξεως νέος, ἔγινες ἀπὸ τώρα ἕνα χρήσιμο μέλος τῆς κοινωνίας.

★ Εὐχαριστοῦμε, ΓΙΩΡΓΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ, τοὺς τρεῖς συνδρομητὲς ποὺ μᾶς ἔστειλες.

★ Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος ποὺ σοῦ λείπει, ΚΩΣΤΑΚΗ Μ. ΑΝΔΡΕΟΥ (Πουρνάρι). Γιὰ ... μᾶς γράφεις σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Θὰ ἐξετασθῆ ἰδιαιτέρως καὶ θὰ τακτοποιηθῆ τὸ ζήτημά σου, ἀγαπητή μου ΕΛΕΝΗ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΣΑΒΒΙΔΟΥ (Βέρροια). Γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια εὐχαριστοῦμε. Τοῦ ἀδελφοῦ ... ἡ συνεργασία καλή.

★ Εὐχαριστοῦμε, ΓΙΩΡΓΟ Δ. ΚΟΥΒΕΛΑ, τὸ τόσο ἔμπρακτο ἐνδιαφέρον σου γιὰ τὸ περιοδικό σου. Σὲ θεωροῦμε σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς πιὸ ... λοὺς φίλους μας. 'Η συνεργασία σου ἐγκρίνεται κατ' ἀρχήν.

★ "Εχει καλῶς, ΜΗΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια! Βέβαια ἡ συνδρομὴ εἶναι ἐτήσια καὶ ὄχι ἑφτάμηνη. 'Αλλὰ δὲν πρόκειται νὰ σοῦ χαλάσουμε τὸ ... τῆρι. 'Η συνεργασία σου ἐγκρίνεται.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν, Α. ΠΑ... ΔΗΜΑ (Σουφλί).

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν καλῶν μας φίλων ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΚΡΥΛΑΚΗ (Σουφλί), ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΠΑΤΑΛΑ (Κατερίνη), ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΥΑΓ. ΓΚΑΡΑ (Κατερίνη), ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΣΧΟΥ (Κατερίνη), ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΓΙΑΜΟΥΖΗ (Κατερίνη) καὶ Β. ΚΟΚΚΙΝΑΡΑ (Κατερίνη).

★ Δὲν λάβαμε ὑπ' ὄψη τὴν ἐπιστολὴ ποὺ ἔγραψαν «Δύο 'Ελληνόπουλα» ἀπὸ τὴν 'Αμφιλοχία, γιατὶ καθένας ποὺ γράφει, ὀφείλει νὰ βάζη τὴν ὑπογραφή του.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ ἔκθεσίς σου, ... ΜΠΟΥΜΗ (μαθητὴ ΣΤ' Δημοτικοῦ). Μπράβο ...

★ Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ κάλυμμα, ΑΠΟΣΤΟ... ΚΑΚΑΛΗ (Σουφλί).

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΟΙ ΔΕΚΑ ΗΡΩΕΣ

ΚΟΣ	Κ-Σ	ΛΟ	Ι	ΡΗΣ	ΨΗ
ΛΑΣ	ΝΗΣ	ΡΗΣ	ΠΑ	ΤΡΩ	ΣΚΑ
Ι	ΤΑ	ΡΑ	ΜΠΕ	ΚΗ	ΓΑΣ
ΚΟ	Υ	ΤΣΑ	ΚΟ	ΝΑ	ΠΕ
ΡΗ	ΝΠΟ	ΗΣ	ΦΛΕ	ΚΑ	ΛΑ
ΠΑ	ΝΤΗΣ	ΤΡΟ	ΚΑ	ΡΑΣ	ΔΙΑ

Νὰ συναρμολογηθοῦν οἱ παραπάνω συλλαβὲς ὥστε νὰ σχηματισθοῦν τὰ ὀνόματα δέκα ἡρώων τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 21.

Σταῦρος Δ. Μακρυλάκης, Παιδόπολις Μυτιλήνης

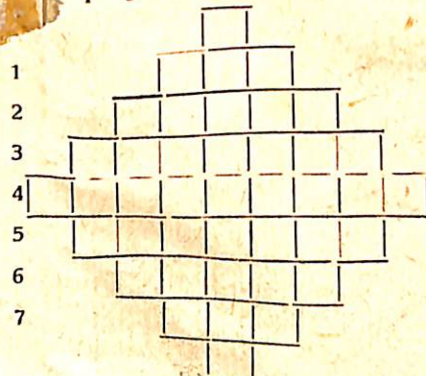
2) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ

Τοποθετῆστε στὰ παρακάτω τετράγωνα τοὺς ἀριθμούς: 2, 2, 2, 2, 3, 3, 4, 4, 4, 5, 5, 5, 5, 6, 7, 7, 7, 8, 8, 8, 8, 9, 9, 10, 12, ὥστε τὸ ἄθροισμα ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ εἶναι 29.

Λούλα Δραγούνη, Λαμία

3) ΡΟΜΒΟΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΑ

1) Ἐξουσιάζει μαύρους. 2) Σημεῖο τοῦ ὁρίζοντα. 3) Ροδοκόκκινος. 4) Τρόπος πολλαπλασιασμοῦ τῶν φυτῶν. 5) Βασιληᾶς περίφημος γιὰ τὴ σοφία του. 6) Ἀρχαῖος νομοθέτης. 7) Σύνδεσμος τῆς Δημοτικῆς.

Κ. Σ. ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
Λευκίμμη Κερκύρας

4) ΑΚΡΟΣΤΟΙΧΙΔΑ

Τὰ πρῶτα γράμματα τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε σχηματίζουν τὸ ὄνομα περιφήμου μυθογράφου τῆς ἀρχαιότητος.

1) Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος.
2) Ὁ γιὸς τοῦ Δαιδάλου.
3) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου.
4) Ἤπειρος.
5) Πολιτεία τῆς Ἀμερικῆς.
6) Εὐρωπαϊκὸ κράτος.
7) Ἡρωϊκὸ νησί.

Χαρ. Τσάκας, Ἰωάννινα

5) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

— Πές μου ἀλήθεια Φιφή, τί ἔρριξες μέσα στὴ φωτιά;
— Καϋμένη, κάνεις πὼς δὲν τὸ ξέρεις. Ἀφοῦ τὸ εἶπες μόνη σου.

Ζαφείρης Κ. Μέκος, Κομοτινὴ

8) ΑΙΝΙΓΜΑ

Ἦταν δυὸ πατέρες καὶ δυὸ γιοί. Πῆγαν κυνῆγι, ἐσκότωσαν τρεῖς λαγοὺς καὶ πῆραν ἀπὸ ἕναν. Πῶς ἔγινε αὐτό;

Β. Κ. Δημητρούλιας, Δομοκὸς

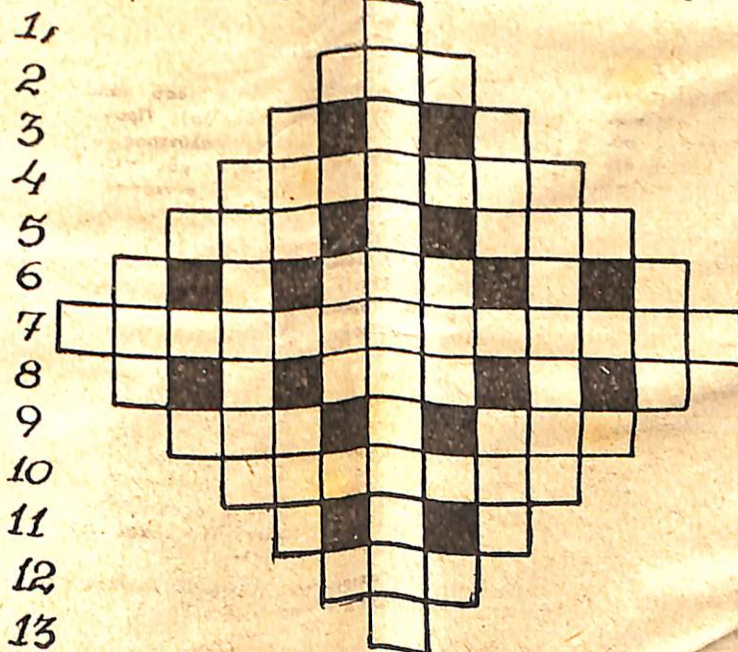
9) ΣΚΑΛΑ

1 Δ — Σ
2 Δ — — Σ
3 Δ — — — Σ
4 Δ — — — — Σ
5 Δ — — — — — Σ
6 Δ — — — — — — Σ
7 Δ — — — — — — — Σ
8 Δ — — — — — — — — Σ

1 = Φωτιστικὸ μέσον.
2 = Ἀρχαῖος Θεός.
3 = Ἑλληνικὸ νησί.
4 = Στερεῖται τῆς ἐλευθερίας του.
5 = Βασιλεὺς τῶν Περσῶν.
6 = Εἶναι ὁ σημερινὸς Κωνσταντῖνος 13ος.
7 = Ἀσχολεῖται μὲ τὰ δάση.
8 = Μεγάλος ρήτορας τῆς ἀρχαιότητας.

Εὐθ. Λώλης, Τρίκκαλα

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 25ο

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 2) Ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία. 4) Μεγάλος ζωγράφος τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. 5) Ἄνοιγμα. — Ὁ σκόρος στὴν καθαρεύουσα. 6) Νευρικὸς κλονισμός. 7) Ἐκεῖ θὰ βρῆτε λαχανικά. 8) Καθιστᾶ ὁρατὰ τὰ ἀντικείμενα. 9) Θεά. — Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 1() Χρονικὸ ἐπίρρημα. 12) Δικός σου.

ΚΑΘΕΤΑ: 2) Ὁ θεὸς τῶν δασῶν. 4) Εἶναι σταθερό, δὲν κινεῖται. 5) Εἶναι ἡ «Ἰλιὰς» καὶ ἡ «Ὀδύσσεια». — Δίχως αὐτὸν δὲν μποροῦμε νὰ ζήσουμε. 6) Μὲ μιὰ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία στὸ τέλος, γίνεται πολυμαθής. 7) Ἀπ' αὐτὸ προμηθευόμαστε τὰ σχολικὰ εἴδη. 8) Θὰ τὴν βρῆτε στὰ Δωδεκάνησα. 9) Θηλυκὸ ἄρθρο στὴ γενική. — Λουλοῦδι. 10) Διακριτικὸ γνώρισμα. 12) Νότα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, Ἀριοχῶρι Καλαμῶν

ΛΥΣΕΙΣ 24ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ

1) Ἡ Ρώμη (ρῶμι). 2) Αἱ Καλάμαι (καλά 'μαι). 3) Ἡ ἄγκυρα.

2) ΓΩΝΙΑ

Φ
Λ Α Γ Ο Σ
Π Α Ρ Ο Σ
Β Ο Λ Ο Σ
Σ Ο Λ Ω Ν

3) ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

Ὅποιος βιάζεται σκοντάφτει.

4) ΟΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Οἱ ποδοσφαιρικὲς ὁμάδες εἶναι: Ἄεκ, Πάοκ, Δάφνη, Φωστήρ, Ἕσπερος, Ἀχιλλεύς, Πανιώνιος, Ὀλυμπιακός, Προοδευτική, Παναθηναϊκός.

5) ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

ΣΚΥΡΟΣ = ΣΚΥΜΝΟΣ.

8) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Νά πῶς θὰ τοποθετηθοῦν οἱ ἀριθμοὶ γιὰ νὰ δίνουν ὁριζόντια καὶ κάθετα ἄθροισμα 30:

5	10	9	6	30
1	10	4	15	30
17	7	4	2	30
7	3	13	7	30
30	30	30	30	

6) ΑΣΤΕΡΙ

Μ Η Η
Α Σ Δ
Ν Ι Ρ
Μ Υ Κ Ο Ν Ο Σ
Φ Δ Υ
Ξ Ο Η
Ο Σ Λ

9) ΣΚΑΛΑ

ΜΥΣ
ΜΑΤΣ
ΜΗΛΟΣ
ΜΑΛΕΑΣ
ΜΙΛΗΤΟΣ
ΜΑΤΘΑΙΟΣ
ΜΙΣΙΣΙΠΗΣ
ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ
ΜΕΓΑΛΟΥΠΟΛΙΣ

7) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

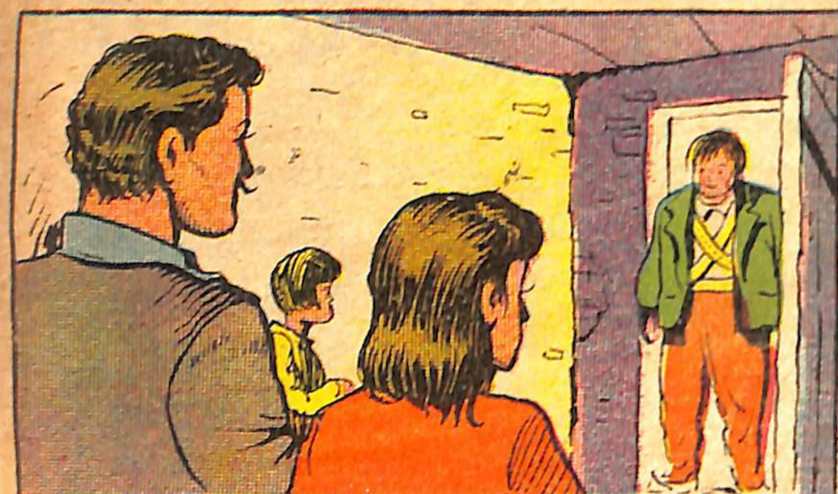
ΓΕΡΑΣ - ΚΕΡΑΣ.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡ. 24

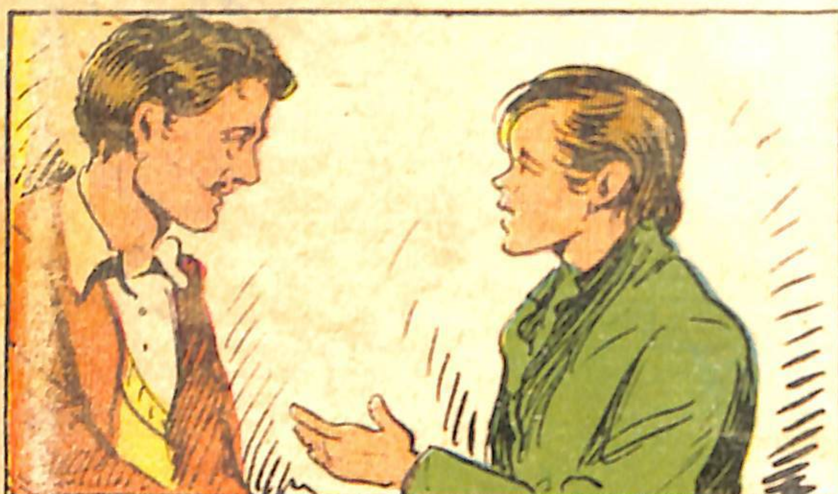
ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΦΙΛΟΣ — ΟΠΩΡΑ. 2) ΑΡΙΘΜΟΣ. 3) ΝΑ — ΑΝΟΜΑ — ΠΑ. 4) ΟΛΑ — ΑΡΑΠΑΝ. 5) ΣΑΛΙ — ΤΡΙΑ. 6) ΜΑΚΑΒΡΙΟΣ. 7) ΚΑΤΑ — ΣΚΙΑ. 8) ΥΝΙ — ΟΔΩ — ΑΟΥ(Τ). 9) ΡΑ — ΚΡΗΤΗ — ΣΤ. 10) ΠΡΟΣΙΤΑ. 11) ΣΕΛΑΣ — ΑΑΡΩΝ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΦΟΝΟΣ — ΚΥΡΟΣ. 2) ΑΛΑΜΑΝΑ. 3) ΛΑ — ΑΛΑΤΙ — ΠΛ. 4) ΟΡΑ — ΙΚΑ — ΚΡΑ. 5) ΣΙΝΑ — ΟΡΟΣ. 6) ΘΟΡΥΒΩΔΗΣ. 7) ΟΜΜΑ — ΩΤΙΑ. 8) ΠΟΑ — ΤΙΣ — ΗΤΤΑ. 9) ΩΣ — ΠΡΟΚΑ — ΑΡ. 10) ΠΑ·Ι·ΣΙΟΣ. 11) ΑΔΑΝΑ — ΑΥΤΟΝ.

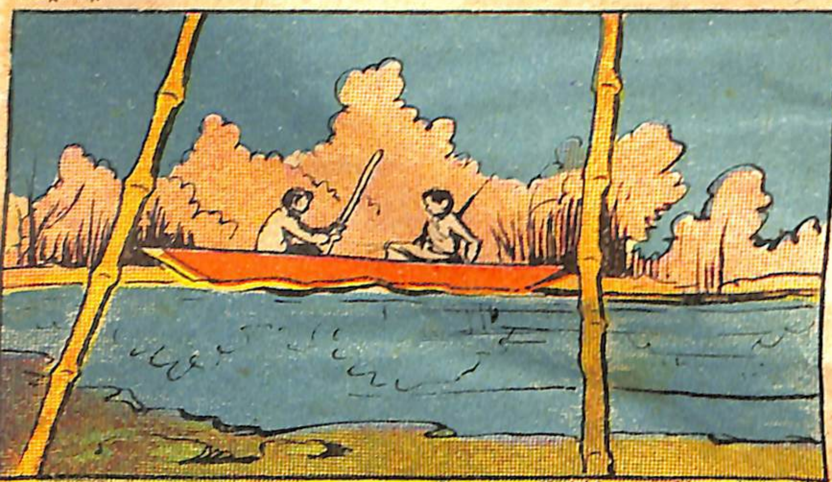
Ὁ Ἀητός τοῦ Βάλτου

133) Κι' ἐκεῖ ποὺ κουβέντιαζε μὲ τὴ Ράικα, τὴ μικρή του συμπάθεια ὁ Μιχάλης, νά στὴν πόρτα μιὰ γνώριμη φάτσα...
—Ζῆς ἀκόμα, Βούλγαρε; φώναξε ἀγανακτισμένος, στὸ Βασίλη
Τ' ἀγόρι προχώρησε μ' ἕνα χαμόγελο φιλικό.
—Ὁ Ἄγρας σὲ περιμένει, τοῦ εἶπε. Εἶναι βαρειὰ πληγωμένος. Τὸ τραῦμα του κακοφόρμησε. Τὸν τρῶνε κι' οἱ θέρμες. Σὲ θυμόταν ὅλον τὸν καιρό...
—Ποῦ τὰ ξέρεις ἐσὺ ὅλα αὐτά; ρώτησε ὁ Μιχάλης.
—Ἤμουνα δίπλα του στὴ μάχη... Δὲν εἶδες πῶς ἄλλαξα φορεσιά, Μιχάλη;

134) Ὁ ἀγωνιστὴς σήκωσε τὰ μάτια.
—Ναί, μὰ ψυχὴ ἄλλαξες Μήτρη Τσέικο;
—Εἶναι τὸ μόνο ποὺ δὲ θ' ἀλλάξω ποτέ, Μιχάλη. Γιατὶ ἡ ψυχή μου εἶναι σὰν τὴ δική σου Ἑλληνική... Τ' ὄνομα καὶ τὰ ροῦχα μου ἦταν μόνο Βουλγάρικα. Κι' αὐτὸ γιὰ καλὸ τοῦ ἀγώνα.
—Καὶ τώρα;
—Τώρα μὲ πρόσταξαν ν' ἀποθέσω τὴ μάσκα...
Ἐκείνη τὴ στιγμὴ βγῆκε ἡ κ. Γαλάτεια... Ἀγκάλιασε καὶ φίλησε τ' ἀγόρι. Καὶ τότε ὁ Μιχάλης κατάλαβε πὼς ἡ δασκάλα ἦταν ἀπ' τὴν ἀρχὴ μυημένη στὸ μυστικό.

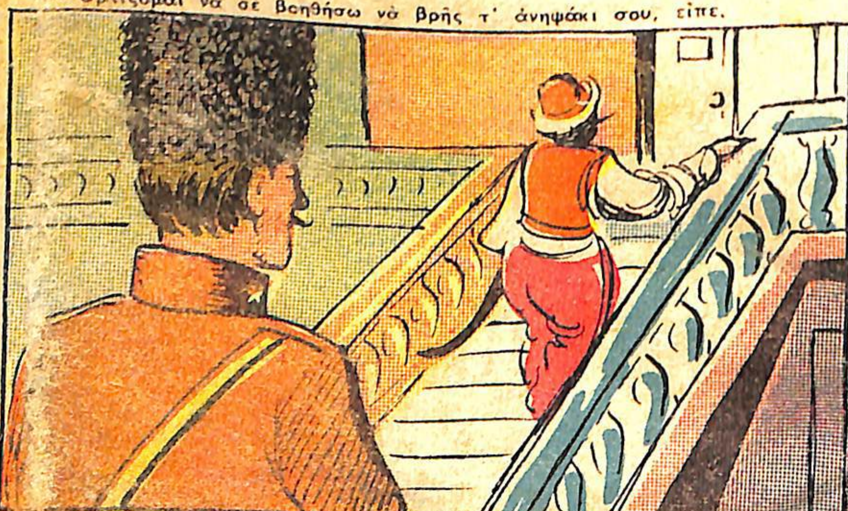
135) Πηγαίνοντας μὲ τὴν πλάβα στὶς Κάτω Καλύβες κουβέντιαζαν. Φίλοι τώρα οἱ δυὸ ἀντίπαλοι.
—Παρὰ λίγο νὰ σὲ σκοτώσω, τοῦ εἶπε ὁ Μιχάλης. Μ' ἂν ἤξερες πῶς μισῶ τὰ σκυλιὰ ποὺ κατάστρεψαν ὅλη τὴ φαμίλια μου...
Κι' ἄρχισε νὰ λέη στ' ἀγόρι τὴν ἱστορία ποὺ τὸν ἔβγαλε στὸ κλαρί...
—Εἶχα μιὰ ἀδερφὴ παντρεμένη μ' ἕναν παπᾶ σὲ Βουλγαροχῶρι... Ἕναν παπᾶ π' ἄξιζε γιὰ χίλιους ἁρματωμένους. Φλόγιζε τὶς καρδιὲς μὲ τὰ λόγια του κι' ὕστερα ἔπαιρνε τ' ὅπλο καὶ πολεμοῦσε μαζί τους στὸ βάλτο. Ἕνας σπιοῦνος τὸν πρόδωσε. Τοὔκαψαν τὸ σπίτι, τὴν ἐκκλησιά, σκότωσαν κι' αὐτὸν καὶ τὴν ἀδερφή μου.

136) ... Μὰ τὸ χειρότερο ἦταν πὼς ἄρπαξαν τὸ κορίτσι τους καὶ τὄκαμαν Βουλγαράκι. Γι' αὐτὸ ξεκίνησα κι' ἦρθα ἐδῶ, νὰ τὸ βρῶ καὶ νὰ τὸ γλυτώσω.
—Πόσα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε;
—Πέντε χρόνια θὰ κλείσουνε πιά...
Ὁ Βασίλης στάθηκε σκεφτικός. Ὕστερα ξανάπε σὰ νὰ μονολογοῦσε:
—Πέντε χρόνια... ἕνα κορίτσι ποὔγινε Βουλγαράκι... Πόσο νᾶταν τότε... Μόλις θὰ τὸ θυμᾶται... Κι' ὅμως κάτι θὰ μένη μέσ' στὴν ψυχή του...
—Ὁρκίζομαι νὰ σὲ βοηθήσω νὰ βρῆς τ' ἀνηψάκι σου, εἶπε.

137) Ὁ Μιχάλης ἀγκάλιασε κλαίγοντας τὸν Ἄγρα...
—Ἔλα, ἀράθυμε καὶ σὲ λαχταρήσαμε εἶπε ὁ ἀρχηγός, χτυπώντας στὴν πλάτη τὸ πρωτοπαλλήκαρο ποὺ τόσο τοῦ εἶχε λείψει.
—Ἔχω ἕνα γράμμα γιὰ σᾶς, καπετάνιο...
Ὁ Ἄγρας πῆρε τὴ γραφὴ σοβαρός... Ἀπ' τὰ μυστικὰ σημάδια γνώρισε πὼς κρατοῦσε στὰ χέρια του προσταγὴ ἀπαράβατη... Γράμμα τοῦ σπότη, τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγῶνα.
Ἔσκυψε τὸ κεφάλι κατσουφιασμένος.
—Πρέπει νὰ πάω στὴ Σαλονίκη, μουρμούρισε. Μὲ νομίζουν ἄρρωστο προστάζουν... Κρῖμα... Τώρα ἔχουμε τόση δουλειά!

139) Χάρηκαν ὅλοι μ' αὐτὴ τὴν ἀνέλπιστη προσταγή... Ἐπὶ τέλους θὰ γλύτωνε ὁ Ἄγρας... Θὰ γύριζε γιατρεμένος, μὲ νέα ὁρμὴ γιὰ νὰ συγυρίση τοὺς Βουλγάρους.
Ἔφυγε σὲ λίγες μέρες ντυμένος τούρκικα... Ὁ Χαλίμπεης ποὺ τὸν θαύμαζε, τοὔδωκε χαρτιὰ σφραγισμένα μ' ἐπίσημες βοῦλες...
Ἦταν νύχτα ὅταν σταμάτησε ὁ ἁμαξᾶς στὴν πόρτα τοῦ Ἑλληνικοῦ προξενείου...
Κατέβηκε ὁ Ἄγρας, ντυμένος σὰν Τοῦρκος ἀξιωματικός. Ἕνας καβάσης Ἀλβανός, μ' ἕνα χρυσομάνικο γιαταγάνι στὸ πλευρό, ἀνέβασε τὸν ἐπίσημο ξένο στὸ γραφεῖο τοῦ Προξένου. (Συνεχίζεται)